

Dr. Fejes Mária – Morlin Imre

KORDA
1994

JEGYESEKKEL
BESZÉLGETÜNK

JEGYESEKKEL BESZÉLGETÜNK

JEGYESEKKEL BESZÉLGETÜNK

Összeállította:
Dr. Fejes Mária és Morlin Imre

Lektorálta: P. Horváth Kálmán S. J.
P. Rózsa Elemér S. J.

1994

Ön a témát átfogó, egyfajta párbeszédes jegyesoktatási anyagot tart a kezében. Megjelentetése a Családévben növeli aktualitását, hiszen a házasságra való felkészítésnek már jókor a családban kell megkezdődnie. Ezért a szülők számára is nevelési segédeszköz lehet ez a könyv. Anyaga 30 év lelkipásztori, számtalan jegyesoktatási és családpasztorációs megfigyelés tapasztalata, valamint hitüket gyakorló házaspárok hozzászólása révén állt össze. Köszönet illet minden közreműködőt.

Jelentőségét nem csökkentették az egyre szaporodó csoportos jegyesoktatási kurzusok a plébániákon, mert azokon néhány kényesebb téma nem tárgyalható. Ezért a hatszemközti jegyesoktatás nem mellőzhető. Ezt pap, orvos, pszichológus, keresztény házaspárok felváltva végezhetnék. Fontosnak tartjuk ezeket a beszélgetéseket, hiszen a kurzusokon tárgyalt általános témákon túl, sajátos, egyéni problémák is jelentkezhetnek.

E hosszú éveken át, gépelt jegyzetként használt jegyesoktatási anyagból talán sohasem született volna könyv, ha 1993. tavaszán egy orvosi csoport leányfalui lelkipraktorián a résztvevők kezébe nem akad ez a jegyzet. Felismerték az ilyen természetű írás „hiánycikk” voltát. Arra ösztönöztek, hogy gondoskodjam könyvalakban mihamarabbi megjelentetéséről.

Ezért a kézirat rendi lektorokhoz került. Néhány rövid idézet véleményükről:

„Ez a mű házagpótló”. (P. Rózsa Elemér S. J.)

„A téma időszerű – nagyon hasznos –, nemcsak jegyesek házasságra való felkészítéséhez, hanem ké-

sőbb is, amennyiben a házasság első éveiben problémák jelentkeznének...” (P. Horváth Kálmán S. J.)

Köszönetet mondok az említett orvosi lelkigyakorlatos csoport résztvevőinek. Buzdításuk nélkül aligha jelenik meg ez az anyag hozzáférhető könyv alakban.

Köszönetet mondok dr. Fejes Mária belgyógyász szakorvosnak, társszerzőnek, munkatársamnak a könyv megírásában.

Bár sok házasságra készülő fiatal segítene boldog családi életük megalapozásában, segítené a már megkötött házasságok jelentkező problémáinak megoldásában.

Makkosmária, 1994. május 1.

Morlin Imre S. J.

Tartalomjegyzék

Szemponatok a jegyesoktatáshoz –	10
Sajátos műfaj – Formája – Külső körülmények – Magnó, mint segédeszköz – Szexuális felvilágosítás? – Lelkipásztori felelősség – Még egy ellenvetés.	
1. A család Isten teremtő tervében –	13
Jogi fogalmazás – Isten fogalmazása: a Biblia – Férfinek és nők teremtette – De miért teremtett? – A család az égi szeretetközösség földi mása – Hitvesi szeretet, szülői szeretet – A szexualitás jelentősége – Ki beszéljen róla? – A teremtés jó, tehát a szexualitás is.	
2. Férfinek és nők teremtette –	21
Teremtmények vagyunk – Isten szeretetből teremtett titeket – Felelősségek az élettel szemben – A férfi és nő alapvető viszonya – Kölcsönös segítség – Egyenjogúság – Házasság, de milyen? – Rád mondtam „I GEN”-t – Jézus a felbonthatatlanságról.	
3. A férfi és nő kapcsolata –	29
Különbözőségük – A kiegészülés vágya – Kölcsönös vonzódás – „Téged akarlak boldogítani!” – Pszichológiai különbségek – Mindkettőnek emberi teste van – A megajándékozottság élménye – A Szentlélek temploma – A szeretet parancsa és a szexualitás – Egy alkalmas párhuzam – Az érzékszervek és a nemiség – A test ápolása – Néhány példa – Ősi harmonikus állapot.	
4. A szeretet tartósított állapota –	41
Anyagi valóságunk akadályát Isten bölcsessége győzi le – Az élet továbbadása szeretetben – A szeretet tartósítása – Nemi egyesülés szeretetben	

- Őszinteség a nemi kapcsolatban – Próbaházasság?
5. A szeretet megrontása – 49
 Miért vagyunk diszharmónikus lények? – Az első kísértés – Az első bűn – Az első bűn következményei – A megváltás megígérése – A bűn a legnagyobb rossz – Bűnáradat az emberiség történetében – Néhány bibliai példa – Mai példák.
6. A bűn rontása a nemi kapcsolatban – 57
 Bűnös rendetlenségek a nemi életben – Előzetes megjegyzések – Nemi élet a házasság előtt – Nemi élet a házasságban – A megoldás: Krisztus megváltói kegyelme.
7. A „megváltott” házasság – 64
 A megváltás a teljes Szentháromság műve – Isten „hátköznapi szeretete”: tettekben! – A gyakorlati szeretet öt formája: ajándékozó, együttlét, munkálkodó, egymásból élő, egyesülő szeretet.
8. Mi bűn – mi nem? – 74
 Rendezett ösztönlevezetés – Visszautasítás – Szokatlan igények – Szabad, nem szabad? – Tartózkodás a nemi élettől – Családtervezés – Fogamzás elkerülése – Tiltott és megengedett módok – Tehát? – Két megjegyzés.
9. Emberi méltóságunk – 81
 Mit akar Isten velünk? – Istengyermekségre rendezve – Isten gyermekei vagyunk – Istengyermeiségünk veszélyeztetettsége – Veszélyes zónák – Veszélyes zónák és a szentségek – A házasság szentsége: élők szentsége, kiszolgáltatója?, hatásai – Jézus szíve tisztelet a családban – A család, mint vallási közösség.
10. A szentségi házasságkötés szertartása – . . . 93
 A szertartáskönyv ismertetése – Milyen olvasmányokat akartok? – Miről szóljon a szentbeszéd? – Három hónap múlva...

Függelék

1. Házastársak imája –	95
2. Házastársamnak – Vers –	96
3. Lelkiismeretvizsgálati anyagok:	
a) a család vallásos életéről –	91
b) a család gazdasági életéről –	98
c) a házastársak szexuális életéről –	99
4. A fogamzás elkerülésének megengedett újabb módozatai:	
a) Billings módszer –	105
b) Hőmérős módszer –	110
c) PG/53 mikroszkópos módszer –	112
5. A terhesség megszakításáról és az AIDS-ről.	
a) Az abortuszról és következményeiről –	114
b) Napjainkban egyre veszélyesebbé váló beteg- ségről, az AIDS-ről –	116
6. Suenens bíboros tanácsai házaspáro- k:	
a) férjnek –	119
b) feleségnek –	120
7. Hozzászólások –	121
8. A párválasztás néhány szempontja –	145
9. Csoportos megbeszélés egy a házassá- got érintő közérdekű témáról –	148

Szemponatok a jegyesoktatáshoz

A jegyesoktatás sajátos műfaj.

Nagyon összetett ismereteket kell közölni, illetve felleveníteni – *tehát tanítás*.

Hamis nézeteket, téves felfogásokat kell tisztázni – *tehát dialógus*.

A hitigazságokat kell megvédeni – *tehát apológia*.

Szexuális felvilágosítást kell adni (mert a jegyesek vagy nem kaptak eddig, vagy rosszul kapták) – *tehát szexuális felvilágosítás*.

Keresztény lelkiségüket kell felszítani (hit, remény, szeretet, imaélet, szentségi élet...) – *tehát „lelkizés”*.

Rá kell bírni őket, hogy a hallott igazságokat ne csak helyeseljék, igaznak tartsák, hanem gyakorlattá is váltsák – *tehát lelki gyakorlat*.

És mindez a Szentíráásra támaszkodva történjék – *tehát bibliaóra*.

Mindennek megvalósítására legalkalmasabbnak tűnik a kötetlen baráti beszélgetés. Az átadandó anyag természetesen kötött, de ez csak azt köti, aki a beszélgetést vezeti.

Barátságossá teszi a beszélgetést, ha a helyiség, amelyikben folyik otthonias, barátságos és nem egy rideg iroda, fűtetlen szoba télen, vagy fűledt levegőjű forró szoba nyáron stb.

A beszélgetéseket vegyük magnóra és a szalagot az egyes beszélgetések után adjuk oda a jegyeseknek, hogy a következő találkozásig (általában egy hét múlva) meghallgathassák, elgondolkozhatnak rajta, egymással megbeszélhessék, problémáikat az újabb megbeszélésre elhozhatják.

A szexuális felvilágosítás problémájára külön ki akarok térni, mert „ez igazán nem a papok dolga”. Ez igaz, de az Egyház mindig ott nyújtott segítséget, ahol más nem segített. A történelem folyamán az Egyház tanította a népet írni, olvasni, még földművelésre is (bencések), vezetett iskolákat, kórházakat, árvaházakat stb. Most sok helyen ezeket az állam vette át. Szexuális felvilágosítás ma, alkalmas módon nem történik. Több jegyest megkérdeztem: A szülők? – Nem!

Az iskola? – Nem! Vagy ha igen, az se volt megfelelő.

Dehát egyáltalán fontos erről a témáról beszélni?

Egy hívő és gyakorló, többgyermekes házaspár – akik az életet jól ismerik – mondták el nekem, higgyem el, hogy a házasságok felbomlásának az igazi oka legtöbb esetben a szexuális probléma férj és feleség között. Persze a válóperben ezt ők nem hozzák elő, hanem más okokat emlegetnek.

P. Révay jezsuita atya, aki hosszú éveken át házassági ügyeket intézett és nagy tapasztalatra tett szert, így nyilatkozott: „A házasságok sorsa 98%-ban a szexuális kapcsolaton dől el.”

Ha ez így van, és a házastársi nemi életre senki sem készíti fel a fiatalokat – és nekünk papoknak kötelességünk az előrelátott bajokat, vagyis a válásokat megelőzni, akkor világos, hogy ezzel a témával foglalkoznunk kell.

Erre azt mondják, hogy találni kell hívő és megbízható orvosokat, akik ezt adott esetben elvégzik. – Valóban ez így volna jó. De hol vannak a plébániákon, vagy akár esperesi kerületekben ilyen hívő és megbízható orvosok, akik az egyház tanítása szerint találják a szexuális kérdést? És ha vannak, is rendelkezésre állnak-e mindenkor, amikor szükség van rájuk?

Az itt következő jegyesoktatási anyagot két idősebb és a lelkipásztorkodásban, emberekkel való érintke-

zésben nagyon otthonos paptestvérnek magnószalagon bemutattam, több fiatal hívő és gyakorló katolikus házaspárnak odaadtam, mert magam sem voltam biztos abban, hogy nem okoz-e botrányt, vagy legalábbis megütközést az ilyen jegyesoktatás?

A válasz egyöntetű volt: Jó, csinálni kell.

És végül egy fiataloktól elhangzó ellenvetés: Régen is megvolt ez a probléma, akkor miért nem kellett felvilágosítás? A felelet egyszerű. Még nagyanyám korában is egy elvált asszony nem volt társaságképes. Falun meg lehetetlen volt a válás. Akár hogyan is alakult a házastársak viszonya, ki kellett egymást bírniuk. Megvolt tehát akkor is ez a probléma? Bizonyára. De nem került felszínre, mert nem úgy jelentkezett, mint a családot bomlasztó ok.

Jegyeseikkel beszélgetünk

1. *Első beszélgetés:* A család Isten teremtményében

Kedves Jegyespár (de jobb, ha mindjárt keresztnevükön szólítjuk őket, ezt az adatfelvételnél megtudhatjuk, és tegező formát alakítunk ki), elmondom nektek, mit mondanak, tanítanak a jogászok a házasságról.

Jogi fogalmazás

Ezt mondják: „A házasság egy férfinak és egy nőnek olyan önkéntes életszövetsége, melyben egymásnak átadják testüket utódok nemzésére.” A katolikus felfogás szerint ez az életszövetség felbonthatatlan.

No, gondoljátok magatokban, ez nagyon szép, a jogászoknak biztosan tetszik is, de hol maradt ebből a szeretet, például a mi szerelmünk?

Isten fogalmazása

Szerencsére az Isten sokkal jobb pedagógus, mint az egyházjogászok. Ő mondanivalóját események, történések sorában mondja el nekünk. És úgy látszik szürgős volt számára, hogy a házasságról mindjárt a Biblia elején nyilatkozzék.

Persze, ha a Bibliát, a Szentírást olvassuk, tudnunk kell, hogy az nem kozmonómiai, kozmológiai, csillagászati, biológiai szakkönyv. Nem ilyen ismereteket akar velünk közölni, hanem vallási ismereteket. És ezeket is olyan formában, hogy minden idők minden embere megérthesse. Még a legprimitívebbek is.

Nem is akarunk most az egész teremtéstörténetről beszélgetni, elég ha csak az ember teremtésének elbeszélését olvassuk el. Ez így hangzik:

Férfinak és nőnek teremtette

„Isten szólt: Teremtsünk embert képmásunkra, magunkhoz hasonlóvá. Ők uralkodjanak a tenger halain, az ég madarain, a háziállatok, a mezei vadak és az összes csúszómászó fölött, amely a földön mozog. – Isten megteremtette az embert, saját képmására alkotta, férfinak és nőnek teremtette. Isten megáldotta őket, Isten szólt hozzájuk: Legyetek termékenyek, szaporodjatok, töltsétek be a földet és vonjátok uralmatok alá.” (Ter. 1,26–28/a).

Ebben a néhány mondatban sok érdekesség van, de a legmeghökkenőbb az a megállapítás, hogy Isten az embert saját képére és hasonlatosságára teremtette, férfinak és nőnek teremtette. – Hát az Istenben nemek vannak? Van hímnemű és nőnemű Isten?

Miért teremtett?

Mielőtt erről a témáról beszélgetnénk, eszembe jut egy jegyesoktatás, amelyen a kis menyasszony – még a nevére is emlékszem, Marikának hívták –, megkérdezte: Egyáltalán minek teremtett az Isten? Mi úgy tudjuk, hogy Ő tökéletesen boldog, mi nem hiányzunk egyáltalán az Ő boldogságához.

Marikának ez a kérdése okos is volt, jogos is volt. Ti mit felelnétek neki?

Amit mondtatok, mindegyikben van valami, de én úgy gondolom a megnyugtató felelet ez: Mi emberek olyanok vagyunk, hogyha öröm ér bennünket nyomban elmondjuk minden ismerősnek, akivel csak találkozunk. – Öregem ötös találatom van a lottón, 1 millió

forint! – Fölvettek az egyetemre! – Kisfiam született! stb.

Így mondja a közmondás is: Megosztott öröm, dupla öröm. Nos, Isten akart olyan létezőket teremteni, akikkel az Ő belső örömét, boldogságát közölni tudja.

Elfogadható ez?

Marika elfogadta, gondolom ti is belátjátok, hogy ez valóban így lehet.

De akkor én tettem fel egy kérdést a kis menyasszonynak – mert valóban kistermetű volt –: Rendben van, Isten megteremti az angyalokat – ezek tiszta szellemi létezők –, közli velük belső boldogságát s így rendben is van a dolog. Hát akkor minek teremtett embert, sárból napsugárból összegyúrva, mint Madách mondja?

Ti mit gondoltok?

Marika sem tudott erre a kérdésre felelni, hát így inkább megfelelek én rá, de ez a felelet újabb érdekes kérdéshez vezet: Istennek van egy olyan belső boldogsága, amelyet tiszta teremtett szellemi létezővel nem tud közölni. Melyik lenne az?

Az Istennek Fia van! Ez a második isteni Személy, a Fiúisten.

A teremtett tiszta szellemi létezőnek – minthogy egyszerű, részekből nem álló létező –, nem lehet saját természetéből fakadó fia.

És itt jelentkezik az Isten nagyszerű bölcsessége: megteremti az embert szellemből, anyagból, s így mint szellemi létező értelme és szabadakarata van és mint élő anyagi valóság tud gyermeket nemzetni és világra hozni, részesülhet Istennek ama belső boldogságában, hogy az örök jelenben nemzi és szüli a második isteni Személyt, a Fiúistent.

Elfogadjátok ezt?

Marika elfogadta ezt a feleletet.

De hadd mondjam el még azt is, hogy Isten ezzel úgy adta át a férfinak és nőnek a nemzőképességet, hogy ők is saját képükre és hasonlatosságukra nemzik gyermeküket, hiszen az újszülött körül nem egyszer kialakul vita, mikor az egyik nagymama azt mondja: Egészen az apja! És a másik nagymama meg úgy találja, hogy egészen az anyja... És a hasonlóságnak ez a felfedezése édesapa és édesanya számára egyaránt öröm.

Földi szeretetközösség

Most, hogy ezt tisztáztuk, térjünk vissza alapvető kérdésünkre: Hátha Isten saját képére és hasonlatosságára, férfinak és nőnek teremtette az embert, akkor az Istenben is nemek vannak?

János apostol első levelében kétszer is kijelenti: „Az Isten szeretet” (1 Jn. 4, 7.16). Nem valaki, aki szeret, mert az tud nem szeretni, tud gyűlölni is. De Isten maga a szeretet. Olyan kijelentés ez, mint Isten bemutatkozása Mózesnek a csipkebokorban: „Én az vagyok, aki van.” (Kiv. 3, 13–15). Istennek tehát az a lényege, hogy van, hogy létezik és az is, hogy Ő a szeretet. Isten tehát nem tud nem lenni és nem szeretni. (Ez a mi szerencsénk, mert mi igazán nem vagyunk mindig szeretetreméltók!) Mindebből megsejthetjük, hogy a lét és szeretet fedő fogalmak. Az létezik igazán, aki szeret, örül létének, életének. Azt hiszem ezt szerelmeseknek nem kell külön bizonyítani.

Az Isten azonban úgy „SZERETET”, hogy szeretetközösség. A tökéletes szeretetközösséghez legalább három személy kell. Ha valaki csak egyedül van, csupán önmagát szeretheti és ez a legnagyobb önzés. Ha ketten vannak, és szeretik egymást, akkor mind-egyiküknek szeretet-aktusa a másik felé irányul, de még nincs közös szeretet-aktusuk, ami a szeretet teljességét adná meg. De Isten szentháromságos töké-

letes szeretetközösség. Az Atya szereti a Fiút, a Fiú szereti az Atyát, teljesen és tökéletesen odaajándékozzák magukat egymásnak. S kettőjükből kölcsönös szeretetéből lobban ki, származik a harmadik isteni Személy, a Szentlélek, aki a szeretet lelke.

Hitvesi szeretet – szülői szeretet

Az Isten képére alkotott férfi és nő együttese alakíthatja ki az égi tökéletes szeretetközösségének földi mását, a családot. Ha csak ketten vannak, férj és feleség, akkor közöttük milyen szeretetről beszélünk?

Helyes, jól mondjátok: hitvesi szeretetről van szó.

És ha megjelenik a harmadik, ha majd Isten megáldja a házasságtokat és megszületik első gyermekeitek, feléje sugárzó közös szereteteket, hogyan hívják?

Igen, ez a szülői szeretet.

Hadd mondjam el itt, hogy ne várjatok az első gyermekkel. Minél hamarabb jön, annál jobb, annál hamarabb lesz tökéletes szeretetközösség a családotok. Megismeritek a boldogságnak újabb forrását: a szülői szeretet örömét. Miért fosztanátok meg magatokat ettől a boldogságtól. Egy gyermeket még egy mosókonyhában is, albérletben, padlásszobában is lehet nevelni és az ő jelenléte az esetleges nehéz, vagy sivár lakásvi-szonyotokat is örömmel képes kibélelni.

A szexualitás jelentősége

Mindebből láthatjátok, hogy a gyermek nemzése, megjelenése a családban központi kérdés. És mint-hogy ez a nemi ösztön működésének eredménye, a házastársak nemi élete is központi kérdés a házasságban.

Ezért sejthető, hogy a házasságok elromlásának gyakori oka a házastársak között felmerülő szexuális probléma lehet.

Nemrég valaki erre megjegyezte: Egy stupid nőt is el lehet viselni, ha ez rendben van, hasonlóképpen egy fafejű férjet is. És mostanában elmondta valaki, hogy többévi házasság után váló férj a feltett kérdésre kijelentette, köztük semmi sem volt rendben csak a szexkapcsolat. E feleletből látható, hogy a szexkapcsolat egyáltalán nem lehetett rendben, ha semmi más sem volt rendben közöttük. Hiszen a férj és feleség nemi egyesülése a szeretet maximális kifejeződése. Legfeljebb arról lehetett szó, hogy mindketten biológiailag kielégültek. De ezt akármilyen szexpartnernél is megkaphatja valaki, igazi szerelem, szeretet nélkül is. A házastárs pedig nem utcáról felszedett szexpartner.

A tudatlanság, kellő szexuális tájékozatlanság miatt, a házastársi nemi egyesülésben az asszonyoknak kb. 30%-a éli csak át a teljes kielégülést (az orgazmust). Így pl. egy háromgyermekes hívő és hitét gyakorló édesanya elmondta nekem, hogy ő csak a harmadik gyermek nemzésekor tudta meg, tapasztalta meg, hogy a nemi egyesülés a nőnek is örömet, gyönyört jelent.

A szexuális töltöttség szerint általában a házastársak hetenként többször egyesülnek. Ha a számítás egyszerűsítése kedvéért évi ötven hetet veszünk és heti két nemi egyesülést, akkor ez évi száz alkalmat jelent. Ez húsztól hatvanéves korig (megint csak az egyszerűség kedvéért számítunk így) 4000 alkalom. Gondoljuk el, hogyha ez a kapcsolat nem rendezett, valamelyik házastársnak terhes, fájdalmat okoz, könnyen megérthető: váláshoz vezethet. Belátható tehát, hogy erről beszélni kell.

Ki beszéljen róla?

Igen ám, de ki beszéljen róla?

Hát persze elsősorban a szülőknek kellene... De most megkérdezlek titeket: szüleitek beszéltek veletek erről?

Tehát nem. Sok jegyest megkérdeztem már efelől, két eset kivételével mindig tagadó választ kaptam.

Ugyanígy jártam, ha az iskolai felvilágosításról érdeklődtem. Valószínűleg ti is így jártatok ezzel, mint a már eddig megkérdezett jegyesek. De ha nem így volna, mondjátok el...

Igy aztán a végső fórum, ahol erről még hallhattok és hallanotok kell, az egyházi jegyesoktatás. Persze gondolhatjátok magatokban: Honnan érthet ehhez egy pap? Hiszen nincs felesége, nem él nemi életet.

Erre azt felelem: Ez így igaz. Csakhogy az orvosnak sem kell minden betegségen átesnie, hogy gyógyítani tudjon. Elég, ha tanulta mindazt, amit egy orvosnak tudnia kell a sikeres gyógyításhoz. Azonkívül neki is megbetegedésre hajlamos és fájdalomra érzékeny teste van.

Igy a pap esetében is elég, ha a szexuális élettel kapcsolatos dolgokat tanulta – és a teológián tanulta is –, és ő is rendelkezik nemi ösztönnel – és valóban rendelkezik is –, ismeri megmozdulásait, a belőle fakadó kísértéseket, melyek fogadott tiszta életét veszélyeztetik és Isten segítségével megküzd velük.

Képmutatás volna ezekről álszemérem vagy farizeusi képmutatás miatt nem beszélni és a katolikus házasságot kötni szándékozó jegyeseket tudatlanságban, illetve hamis elképzelésekben hagyni.

A teremtés jó, a szexualitás is

Az Isten nem teremt csúnya dolgokat, nem ad parancsot csúnya dolgokra. Hiszen az ember teremtése után – akit férfinek és nőnek teremtett – parancsot adott a szaporodásra – tehát nemiséggel és nemi szer-

vekkel teremttette az embert –, ezt olvassuk a Bibliában: „Isten látta, hogy mindaz nagyon jó, amit alkotott.” (Ter. 1,31)

Fogadjátok el tehát magatokat és egymást is ilyen nagyon jónak, illetve ilyen nagyon jóra alkotottnak, mint lehetőséget, amit majd kettőtök együttes életstílusával kell megvalósítanotok.

Most itt a magnószalag, vigyétek magatokkal, hallgassátok meg, beszéljétek meg. Egy hét múlva folytatjuk. Viszontlátásra!

2. Második beszélgetés: Férfinek és nőnek teremtetten

Kedves ... és ..., bizonyára emlékeztek még múltkori beszélgetésünkre. Gondolom, a szalagot is végighallgattátok. Volt-e, van-e valami problémátok a témával kapcsolatban?

Teremtmények vagyunk

Most folytassuk tovább eszmélődésünket.

Azt olvastuk a Szentírásban, hogy az embert – férfit és nőt –, Isten teremtetten. Ha ezt így halljuk, nemigen gondolunk arra, hogy mi is Isten teremtményei vagyunk, és hogy mit is jelent ez. Pedig ezt fontos tudatosítanunk, mert ez a realitás. Senki nem bújhat ki a bőréből...

Hát nézzük csak... Hány évesek is vagytok? –

Adjatok éveitek számához néhány hónapot, de kevesebbet, mint kilencet.

Hol voltatok akkor?

Édesanyátok méhében, mint fejlődő embrió, kiszolgáltatva édesanyátoknak. Az ő testével összekötő köldökzsinór jelentette számokra az életbenmaradást. Ha ő akkor meghal, te is vele alsz. Ha ő megbetegszik, például rubeólás lesz, te esetleg nyomorékként születnél volna. Ha ő nem akart volna téged, megszakíttatja terhességét.

Micsoda függés, micsoda kiszolgáltatottság!

Most tegyetek éveitekhez egy kerek esztendő, és menjetek ennyi évvel vissza a múltba. Hol voltatok akkor? Hol voltatok tulajdon személyiségekben?

Sehol.

És lám, a világ éppúgy megvolt nélkületek, mint ahogyan meglesz száz év múlva, amikor ti már elköltöztök az élők sorából. Nem szükségképpen létezünk. A világ nélkülünk is világ volt és nélkülünk is világ marad.

Gondold meg azt is, hogy milyen kicsi a valószínűsége annak, hogy létezel. Ha édesanyád nem ahhoz megy férjhez, aki a te édesapád, hanem máshoz, már nem te léteznél. Szüleid szabadon választották egymást. Választhattak volna másvalakit is.

És ha egymást választották is, akkor is milyen kicsi a valószínűsége annak, hogy te létezel. Ha házastársi egyesülésükkor nem azok a génjeik kapcsolódtak volna össze, amelyek téged határoznak meg, hanem mások gécsoportok, akkor már nem te létezel, hanem egy más valaki.

És ha édesanyád méhében meg is kezdted életedet, de ő úgy dönt – persze mindig bűnös módon –, hogy nem tart meg, akkor most nem ülnél, nem ülnétek itt előttem és nem készülnétek boldog házasságkötésre.

Valóban: micsoda függés, micsoda kiszolgáltatottság!

Isten szeretetből teremtett titeket

Mindez jelenti azt, hogy teremtmény vagy.

És mégis vagy!

Mert Isten akart és azért akart, mert szeretett, mielőtt még lettél volna.

Léted szüleidén keresztül végső soron Istentől függ. Ő alkotta az embert az élet továbbadására alkalmas lénynek.

Egyikünk se akarta, hogy legyünk vagy ne legyünk. Mások akaratából lettünk.

Egyikünk sem választhatta meg, hogy fiúnak vagy leánynak szülessék. Egyikünk sem adta önmagának a képességet, hogy az életet tovább tudja adni, hogy gyermekeket nemzzen.

Felelősségek az élettel szemben

Ebből a mástól-valóságunkból és létünkben mástól-való függőségünkől megsejthetjük, hogy nem rendelkezünk önmagunk teste-lelke fölött önhatalmúan. Nem tehetem magammal azt, amit akarok. Nem használhatom képességeimet tetszésem szerint. Nemző képességet legkevésbé, hiszen használatával egy harmadik lehetőségei, jogai vannak összekötve.

Innen a házastársak nagy felelőssége az élet továbbadásával kapcsolatban.

Még azt is meg kell gondolnunk, hogy a szülők embert nemzenek, emberi személy születik majd az édesanyától. Igaz, szellemi lelke nem a szülők biológikumból származik, de Isten örök tervében elhatározta, hogy a szülők nemző aktusával, ha megtermékenyülés történik, már a szellemi lélek is ott van, hiszen embert nemzettek. A szülők tehát Isten munkatársai örök embert teremtő szándékának megvalósításában.

Gyermekeketek tehát majd éppannyira Istené lesz, mint a tiétek. Sőt inkább az Övé, akit ajándékba kapatok tőle!

A férfi és nő alapvető viszonya

Most faggassuk tovább a Szentírást, mire tanít még bennünket a házasságra vonatkozólag. Ebből a szempontból – mint mindjárt látni fogjátok –, nagyon jelentős a nő teremtésének biblikus leírása.

A Ter. 2-ben erről ezt olvassuk:

„... szólt az Úristen: nem jó az embernek egyedül lennie. Alkotok neki segítőtársat, aki hozzá hasonló. – Az Isten megteremtette még a földből a mező minden állatát, s az ég minden madarát. Az emberhez vezette őket..., de az ember a maga számára nem talált segítőtársat, aki hasonló lett volna hozzá. Ezért az Úristen álmodat bocsátott rá, s amikor elaludt, kivette egyik ol-

dalcsonitját, s a helyét hússal töltötte ki. Azután az Úristen az emberből kivett oldalcsontból megalkotta az asszonyt és az emberhez vezette. Az ember így szólt: Ez már csont a csontomból és hús a húsomból. Asszony a neve, mert a férfiből lett. – Ezért a férfi elhagyja apját és anyját és feleségéhez ragaszkodik s a kettő egy test lesz.

Mind az ember, mind az asszony meztelen volt, de nem szégyenkeztek egymás előtt.” (Ter. 2,18–25).

Ezt az eseménysorozatot természetesen nem szó szerint kell venni. Az Isten nem altatóorvos, majd sebész, szobrász, s végül varázsló, aki az oldalcsontból kifaragott női alakra ráfúj és abból egy élő, igazi nagy nő lesz. Az Isten olyan formába öltözteti a számunkra fontos tanítását, hogy azt – mint már mondtuk –, minden kor minden embere, a legprimitívebb is megértse.

Miről van tehát szó?

Kölcsönös segítség

Isten segítőtársat ad az embernek. Íme megjelenik a fajfenntartás mellett a házasság másik célja: a kölcsönös segítség a közös életben.

Női egyenjogúság

És ez a segítő nem olyan segítő, mint a háziállatok, hiszen azok is segítségére vannak az embernek, hanem a férfivel egyenrangú ember: csont a csontomból, hús a húsomból!

A női egyenjogúságot tehát nem a XX. század találta ki, hanem a mindenható Isten rendelte teremő terve szerint.

(Közbevetőleg: ez a mondat „Asszony a neve, mert a férfiből lett” így magyarul nem értelmes. A héberben van hímnem és nőnem, és a hímnemű is-ből lett az isa, vagyis a hímnemű emberből lett a nőnemű ember. Ma-

gyarban így lehetne mondani: nőember lett, mert az emberből vették, és ha a nőember kifejezést a magyarban használatos módon összevonjuk és azt mondjuk „nőember”, akkor tudjuk, hogy ennek rossz értelme van a mi nyelvünkön.)

Házasság, de milyen? – Felbonthatatlan

A következő mondat szinte mindent elmond a házasságról, amit Isten tudtunkra akar hozni.

„Feleségéhez ragaszkodik”, tehát nem hagyja faképnél, nem szabad tehát a házastársat csereberélni. Nincs válás!

Monogám

A kettő egy test lesz: nem lehet mellékfeleségeket, vagy férjpozléket alkalmazni. Nem lehet csoportos házasságot kötni. (Minden férfi a csoportban egy nővel köt ugyan házasságot, de meghatározott időközönként az asszonyokat egymás között kicserélik.)

A felbonthatatlanság gyökere

Egy másik mai jelenséget is meg kell említeni: sok nő úgy gondolkodik, hogy gyerek kell, de férj nem. – Így nem valósul meg a „ragaszkodás” és az sem, hogy lesznek „ketten egy testté”, ami tartós egységet tétel fel.

A házasság felbonthatatlansága már a múltkori szentírási szövegből is kiolvasható. Ha ugyanis a földi szeretetközösség, a család, az éginek mása, ez azt jelenti, hogy igazán akkor mása, ha felbonthatatlan. A Szentháromságos szeretetközösség ugyanis felbonthatatlan.

Miért?

Talán emlékeztek még erre a kérdésre: az Istenben mi a három és mi az egy? Mert úgy tanultuk valamikor, hogy csak egy Isten van, de három isteni személy.

Nagyon jó... tehát egy az isteni természet és ez az egy és egyetlen isteni természet valósul meg három személyben. Ezek, ugye, az Atya, a Fiú és a Szentlélek. Miután egyetlen közös természetük van, egymásban élnek és ellentmondás az, hogy szétválhatnak egymástól.

Nekünk mindhármunknak embertermészetünk van és mind külön személyek vagyunk. És mindegyikünknek saját emberi természete van. De Istenben az úgy van, mintha, mondjuk csak az egyikőtök természete lenne, s az egyben ő is volna, meg a másik is, meg én is.

Hát persze ez nálunk lehetetlen, de a Szentháromságban éppen ez a misztérium, hogy egyetlen természet valósul meg három személyben. Éppen ezért ez a szeretetközösség felbonthatatlan, akkor földi mása is ilyen legyen.

Különben is milyen szeretet az, amelyik arra spekulál, ha nem tetszik ez a közösködés, majd otthagylak.

Rád mondtam IGENT

Ezért nem elég ha a jegyesek egymásnak mondanak IGENT. Az egyik azt mondja a másiknak: IGENT mondok neked, s így mondja a másik is.

NEM! – Én nem neked mondok IGENT, hanem RÁD mondom ki az IGEN-et.

Mit jelent ez?

Azt hogy elfogadlak téged – amint mondani szokás –, szőröstől-bőröstől, vagyis elfogadlak olyannak, amilyen most vagy, amilyennek megismertelek és megszerettelek. DE ELFOGADLAK OLYANNAK IS, AMILYENNEK MAJD HÁZASÉLETÜNK FOLYAMÁN MEGFOGLAK ISMERNI, hiszen a közmondás is úgy tartja,

hogy lakva ismerjük meg egymást igazán, ÉS BIZONYÁRA LESZNEK OLYAN TULAJDONSÁGAID, SZOKÁSAID, AMIK NEKEM AKKOR NEM FOGNAK TETSZENI.

Ha ezt nem tudjátok őszintén így kimondani egymás felé, akkor már fenntartásokkal vagytok egymás iránt, s kár összeházasodnotok.

Körülbelül ezek a megfogalmazások jók:

„Nagyon fontos vagy nekem. Magamban hordom, lelkem legmélyén felcserélhetetlenséged bizonyosságát, azt, hogy egy másik férfi vagy nő nem pótolhat TÉGED.”

„Tudom már RÓLAD, hogy közös céljaink vannak és azt is, hogy a közös célok, közös ideálok elengedhetetlenek a szerelem mellett.”

„Azt is hallottam már, hogy a szerelem nem alakul át szeretetté. A szeretetnek már előbb meg kell lennie.” És: „A szeretet nem ösztön, hanem tanult tulajdonság. És én meg akarom tanulni!”

(Dr. Csizmadia Mariann pszichológus, ideggyógyász gondolataiból kissé átfogalmazva.)

Itt azonban tudnotok kell azt, hogy lehetnek olyan rossz szokások, amin lehet és kell is javítani. Pl. a férjemuram nem törli le a lábát, hanem behozza a sarat a lakásba. Az asszony meg mindig hidegen tálalja a levest stb.

A pszichés struktúrákat már nehezebb formálni. De lassú, türelmes munkával, Isten kegyelmével ez is hozhat eredményt. Pl. az indulatos férj szelíddé, türelmessé legyen, hogy az asszony szóáradatába zsilipet építsen be...

Jézus a felbonthatatlanságról

Szóval Isten akarata a házasság felbonthatatlansága. Jézus ezt ki is jelenti. Mt, 19-ben ezt olvassuk:

„Odamentek hozzá a farizeusok, hogy próbára tegyék. Ezt kérdezték: Szabad-e az embernek valamilyen okból feleségét elbocsátania? – Így felelt: Nem olvastátok, hogy a Teremtő kezdetben férfinak és nőnek teremtette az embert és azt mondta: Ezért a férfi elhagyja apját és anyját, a feleségéhez ragaszkodik és egy test lesz a kettő. Most már többé nem két test, hanem csak egy. Amit tehát Isten egybekötött, azt ember szét ne válassza.” (Mt. 19,3–6)

Gondolom ez elég világos és egyértelmű beszéd.

Ezért nem szabad hebehurgya módon házasságot kötni. Jött egyszer egy jegyespár. Házasságot akartak kötni. Kérdeztem, hogy mióta ismerik egymást? – A válasz: Két hete. A templomi esküvőre kitűzött napon és órában a plébánia felkészülve várta őket teljes parádében. De csak nem jöttek. Kb. 3/4 óra múlva megjelent a vőlegény nőrokona és elnézést kért, de a vőlegény úgy berúgott a legénybúcsún, hogy már a tanácsi esküvőre sem tudott elmenni. Nem tudom mi lett velük, többé nálunk nem jelentkeztek. Ez már régen történt, talán az ötvenes évek végén, vagy a hatvanas évek elején.

Tudom, ez nálatok nem így volt. Hiszen, mikor első találkozásunkkor megkérdeztem, hogy mióta ismeritek egymást ... évet mondtatok. Ennyi idő általában jó és elég. De egy évnél ne legyen kevesebb. Általában egy-két év a jó. A túl hosszú udvarlás (4-5 év) után olykor bizony rossz házasság következik.

Remélem most is sikerült a magnófelvétel. Vigyétek magatokkal a tekercset. Gondolom, egy-két jó eligazító elvet, tanácsot ezúttal is kaptatok. Beszéljétek meg. Viszontlátásra!

3. Harmadik beszélgetés: A férfi és nő kapcsolata.

Emékeztek bizonyára a múltkori szentírási elbeszélésre.

Ez az asszony teremtéséről szólt és Isten sok mindent tudtul adott nekünk arról, hogy milyennek akarja a házasságot. Ennek kapcsán beszéltünk a női egyenjogúságról, a kölcsönös segítségről, az egynejlőségről, felbonthatatlanságról és kizárólagosságról...

Minderre emlékeztek, ugye... Nem merült-e fel valami probléma, nincsen valami kérdeznivalótok?

Hogy nem tárgyaltunk ki mindent? – Ez igaz. Éppen erről szeretnénk ma beszélgetni. Azt is megmondom, hogy a szentírási szöveggel kapcsolatban három témáról lenne szó.

Mit gondoltok, melyek lennének azok?

„Lesznek ketten egy test” – igen ez volna az egyik. És a másik kettő?

Igen, valóban, arról is szót kell ejtenünk, hogy „mindketten meztelenek voltak, de nem szégyenkeztek egymás előtt”.

És a harmadik?

Nem jut eszetekbe semmi?

No majd megmondom én. Arról a furcsa képről van szó, hogy Isten kivett az első ember oldalából egy darabot és abból alkotta a nőt. Talán kezdjük ezzel.

A férfi és nő különbözősége

Ez a leírás azt érteti meg velünk, hogy amit Isten a férfiből „kivett”, az ott hiányzik. És ami a férfin belül visszamaradt, tehát nem került át a nőbe, az meg a

nőben hiányzik. Ez a mindkettőben jelentkező hiányérzet oka a nemek kölcsönös vonzódásának, a másikkal való kiegészülés vágyának. Innen van, hogy fiúk és lányok szívesen vannak egymás társaságában, persze a serdülőkor után.

A kiegészülés vágya

A fordítás szerint a férfiből kivett testrész az oldalborda. Ezt a görög fordítás hozza így, de az eredeti héber szövegben alkalmazott szó (céla) jelentését nem tudjuk. Mindenesetre valamit az ember szíve tájékáról vett ki, jelezve, hogy a kölcsönös kiegészülés vágya a szeretet vonalán keresi kielégülését.

Kölcsönös vonzalom

Ha most ez a nemek közötti általános vonzódás egy konkrét személyre irányul és viszonzásra talál, akkor jelentkezik a szerelem. Ez a rendkívüli vonzalom, ami nem testiség, hanem az egymásra talált személyiségek mély vonzalma, hordozza magában azt a boldogító felismerést, hogy te vagy az, aki az én hiányérzetemet be tudod tölteni éspedig teljesen. Rád állítottam teljesen, rád hangolódtam egész valómmal mindenestül.

Téged akarlak boldogítani

Beszélgettünk már arról, hogy ez ilyenkor így fogalmazódik meg: „Rád mondok igent. Elfogadlak olyan-nak, amilyen vagy és amilyennek még meg foglak ismerni.” – Ezzel a sodró élménnyel együttesen jelentkezik az a vágy, hogy a másikat boldoggá tegyem. Ha tehát így gondolkoznátok: „Ha összeházasodunk, neked, Kati, az lesz a dolgod, hogy engem boldoggá tégy”, és fordítva: „Neked András, meg az lesz a dolgod, hogy engem boldogíts” –, akkor ne fogjatok hozzá, mert nem szeretitek egymást igazán.

A helyes törekvés ez: „Nekem az lesz a dolgom hogy téged boldoggá tegyelek”, és a másik is így gondolkodik, ha igazán szeret. Ezzel kiszolgáltatom magamat a másiknak, de egyben jelzem, hogy teljesen megbízom benne: ő is el fog követni mindent, hogy engem boldoggá tegyen.

Szabó Lőrinc „Semmiért Egészen” c. költeménye jól rávilágít, hogy miről is van szó:

Nem vagy enyém, míg magadé vagy:
még nem szeretsz.
Míg cserébe a magadénak
szeretnél, teher is lehetsz.
Alku, ha szent is, alku: nékem
más kell már: Semmiért Egészen!
Két önzés titkos párbaja
minden egyéb;
én többet kérek: azt, hogy a
sorsomnak alkatrésze légy...

Szabó Ferenc „A szeretet hullámhosszán” c. könyvében hozzáfűzi: „Ha valaki igazán szeret, nem azt követeli:

„sorsomnak alkatrésze légy!”, hanem azt mondja:
„Légy!” Tiszteli a másikon a más is, és főleg tiszteli annak szabadságát, személyiségét.” (39. lap)

A személyiség kibontakozása

A modern pszichológia kimutatta, hogy az ember személyisége a másikon keresztül bontakozhat ki. Az előző felfogás szerint mindkét fél becsukódik önmagába, bezárkózik önzésébe és mint ember torz lesz. Ha azonban egészen a másikra, a másik boldogítására vagyok ráállítva, akkor magam is kibontakozom és magam is boldoggá leszek. Gondolom, ezt megértettétek,

és a gyakorlati következtetéseket magatok is le tudjátok vonni.

A tennivalók kb. így fogalmazódnak meg: Mivel szerezhethetné neki örömet? Mivel előzhetném meg ezt a kellemetlenséget? Hogyan adjam be neki ezt a „keserű pirulát”, hogy édesnek érezze, vagy legalábbis ne olyan keserűnek? Hogyan tudnám jobban kimutatni, hogy igazán szeretem? Legyetek találékonyak ezen a téren, a hétköznapiak taposómalmában is.

Pszichológiai különbség

Gondolom, hogy megsejtettétek, hogy a nemiségből fakadó különbség, „másság”, pszichológiai téren is megmutatkozik. Pszichológiailag a férfi egészen más, mint a nő. Leegyszerűsítve így szokták mondani: a férfi értelmi, a nő érzelmi típus. A férfi következtető, a nő intuitív, ráérző. Ezt tudnotok kell. Ebből is származhatnak a házasságban feszültségek. Nem biztos, hogy amivel a másiknak örömet akarok szerezni, az neki tényleg örömet is fog okozni. Két fiatalasszony is panaszkodott – mindkettő férje műszaki képzettségű, – hogy amint az egyik kifejezte magát: „azért néha egy kis romantikára is vágnék”. – A családi élet nem matematika, előre kiszámított pontos tervezés, sematikus napirend, hanem ÉLET. És az élet színes és sokoldalú. A pszichés ütközések, problémák miatt fogalmazta meg kissé cinikusan egy hívő és gyakorló férj: „A házasság egy férfi és egy nő hülyeségeinek a csomósodása.” Hát a tiétekben ne legyenek ilyen csomósodások!

Azért fontos a kölcsönös, őszinte megbeszélés. Hiszen egymás pszichés alkatát csak a hosszabb együttélés során fogjátok igazán megismerni.

A test jelentősége

Most vegyünk egy másik témát. Lesznek ketten egy test. Azt már tudjuk, hogy a testnek a házasságban központi szerepe van. Hiszen a jogi megfogalmazás is a kölcsönös szövetség tárgyának a testet említi, melyet a házastársak egymásnak átadnak gyermekek nemzésére.

Erre tanít a Biblia is: ... férfinek és nőnek teremtetete... szaporodjatok és sokasodjatok... És most megint: Lesznek ketten egy test. – Így hát most testünkről is kell néhány gondolatot adnunk, hogy a férfi és nő kapcsolatában elhelyezzük szerepét.

Mindkettőnek emberi teste van

Először is: mind a férfi, mind a női test, emberi test. Életfunkcióik és ezek szervei azonosak. (Szív, máj, tüdő, gyomor, epe, stb.) Amiben különböznek, azt éppen nemiségük határozza meg. És éppen ez teszi az egymáshoz rendeltséget és a kiegészülést a teljességhez, a teljes evilági élethez és a boldog lehetőséget ennek az életnek továbbadásához.

A megajándékozottság élménye

Ezért érzi magát minden szerelmes a másik testével is megajándékozottnak. De ez a bibliai kijelentés: lesz a kettő egy test, nemcsak a nemi kapcsolattal való testi átadást jelenti. Hiszen, ha a kettő egy test, akkor nem elég a házastársnak, hogy a másik testével megajándékozott vagyok, vagyis az ő teste az enyém és az én testem az övé, hanem – éppen, mert az ő teste és az én testem a Biblia tanítása szerint már egy test – inkább így kell mondanom kettőnk egy teste: a mi testünk. Két személy egy közös testben és egy közös testért él.

Ezért mondja Szent Pál: „Szeresse a férj feleségét, mint saját testét. Aki feleségét szereti, önmagát szereti. Hiszen saját testét senki sem gyűlöli, hanem táplálja, gondozza, akár Krisztus az Egyházat.” (Ef. 5, 28k).

A férjnek és feleségnek tehát nemcsak szexuális szempontból kell megismerniük egymást, hanem testük más szempontjai szerint is. (Pl. teherbíróképesség, idegrendszeri adottság, valamilyen betegségekre való hajlam stb.) Hiszen a kettő egy test és aki házastársa testét gondozza, önmagát gondozza. Mekkora tagadása tehát a házastársi szeretetnek, és mekkora jellemtelenség, ha a férj a feleségét faképnél hagyja, valamilyen súlyos, vagy gyógyíthatatlan betegség idején, éppen akkor, amikor legjobban rászorulna arra a bizonyos „segítésre”. Ez fordítva is így áll.

A Szentlélek temploma

Természetesen a másik testének megajándékozottságából az „egy-test”-ből fakadó öröm boldogító tudata leginkább a nemi kapcsolatban fejeződik ki. De ez sohase alacsonyodhat le a pusztá kéjelgés szintjére. Néhány éve egy asszony elmondta nekem, hogy munkából hazamenet mindig betért valahová és felhajtott egy kupica pálinkát, hogy el tudja viselni, amit a férje szexuálisan művel. Persze el is vált tőle.

Így érthető Szent Pál figyelmeztetése a tesszalóniki hívekhez: „Mindenki szentül és tisztességesen éljen feleségével és ne szenvedélyes érzékiségben, mint a pogányok, akik nem ismerik Istent.” (1Tessz. 4, 4k.)

– Szent Pál ezt is tanítja: „A test nem a parázнасágért van, hanem az Úrért, az Úr pedig a testért. Isten az Urat föltámasztotta és minket is föl fog támasztani hatalmával... Kerüljétek a paráznaságot! Minden bűn, amit az ember elkövet, a testén kívül van, a parázna azonban tulajdon teste ellen vét. Nem tudjátok, hogy

testetek a bennetek lakó Szentlélek temploma, akit Istentől kaptatok?” (1 Kor. 6, 13k).

De gondold meg, hogy házastársad teste is, s így mindkettőtök egy-teste valóban a Szentlélek temploma. Ezért a házastársak sexuális egyesüléséből fakadó boldogító öröm, mint az igaz hitvesi szeretet kifejezője nemhogy „csak megengedett”, hanem a szeretet feltétele, jele és megvalósítója. És éppen a Szentlélek kegyelmi jelenléte miatt a házastársak nemi egyesülése szent és megszentelt cselekmény.

De a pusztá kéjvágyból végrehajtott nemi aktusra, amely nem a hitvesi szeretet kifejezése, hanem az önző és egyoldalú élvezetkeresésre állnak Szent Pál szigorú szavai:

„Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok és Isten Lelke lakik bennetek? Aki pedig Isten templomát lerontja, azt elpusztítja Isten. Hiszen Isten temploma szent és ti vagytok azok.” (1 Kor. 3, 16)

Miért is rontanátok le az egy-közös-test bűnös kihasználásával boldogságokat, mikor büntetlenül ezt a boldogságot fokozni lehet, hiszen a bennetek lakó Szentlélek öröme járul a ti szeretetben fogant örömtökhöz?

A főparancs és a szexualitás

Lesznek ketten egy test... Mint említettem nektek, ezt a valóságot legjobban a nemi egyesülésben élik meg a házastársak. A szeretet fokozataiban a legmagasabb fokon áll az egyesülő szeretet. A házastársak tehát tudják és tudatosítsák, hogy nemi egyesülésükben a főparancsnak magasztos megvalósításáról van szó.

Emlékeztek még arra, hogyan szól a főparancs?

Igen, jól mondjátok: „Szeresd Uradat Istenedet teljes szívedből, teljes elmédből és minden erődből, felebarátodat pedig mint önmagadat.” De Jézus az Újszö-

vetségben még finomított ezen a parancson. Azt mondta az utolsó vacsorán: „szeressétek egymást, amint én szeretlek benneteket. Nincs nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja barátaiért.” (Jn. 15,12 k) Szóval ez az új parancs (Jn. 13,34) végső dőfés az önszeretet számára. Jobban kell szeretni a másikat önmagunknál. Ennek a jézusi parancsnak, mint látni fogjuk, a házastársak nemi egyesülő szeretetében is szerepe van.

A házastársak nemi egyesülésében kifejeződő szeretete akkor a legteljesebb élményszerűen is, ha a testi-pszichikai gyönyörélmény maximuma egyidejűleg következik be mindkettőjüknél. Ekkor élük meg leginkább az egyesülő, az egymást birtokló, egymást kiegészítő, egymást kielégíteni tudó szeretetet. És élvezik ennek gyümölcsét, a tartós szeretet állapotát a családban.

Egy alkalmas párhuzam

Nagyon alkalmas, ha párhuzamot vonunk az őskeresztények szentmiséjét követő szeretet lakomával, az agapéval. Az őskeresztények amikor még nem volt templomuk, házaknál gyűltek össze esténként, hogy megünnepeljék az eukarisztiát, vagyis bemutassák a szentmisét és utána következett a szeretetlakoma, az agapé. A misén mindnyájan egyesültek Krisztussal, vagyis megáldoztak.

Fel kell tennünk a kérdést – amit többen szemünkre is hánynak –, hogy lehet az, hogy a hívek naponta misére járnak, naponta áldoznak is, de életük – mint mondják – rosszabb a hitetlenekénél. Hátha nem is igaz ilyen általánosságban, de sajnos van rá eset, hogy így van. Sőt, azt is el kell ismernünk, hogy a szeretetben egyesülve Krisztussal a szentáldozásban, a híveknél nem jelentkezik az a hatás, nem érlelődnek azok a gyümölcsök, amik az őskeresztényeknél meg-

voltak. Úgy beszéltek róluk, úgy mutogattak rájuk, hogy „nézzétek, mint szeretik egymást”. Valóra vált bennük az Úr kívánsága: „Arról ismerje meg mindenki, hogy tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagyok egymás iránt.” (Jn. 13,35)

Úgy gondolom, hogy azért „nem alakul ki” híveinknél az a bizonyos agapés állapot, a szeretet napközbeni tartósított állapota, mert a Jézussal való egyesülésük sem volt szeretetben fogant. Csak odaálltak a sorba és – bocsánat a kifejezésért – bekapták a „szentostyát”. És ez azért volt ennyire profán, megszokott cselekedet, mert a hozzá való felkészülés is hiányzott. Lehet, hogy elhadarták az áldozás előtti imát, meg valami bánatimát, de hol maradt a hit, remény, szeretet felindítása, az őszinte bánat és megalázkodás, a vágyakozás és szeretet az Úr iránt? – Érthető, hogy készületlen szentáldozás nem hozhatja meg a kívánt gyümölcsöket, nem sugározza be a hívek egész napját.

Ez valóban így van. És most vonjuk meg a párhuzamot. Hiszen a házastársak esetében is egyesülő szeretetről van szó. Ha az valóban szeretetben fogant és együtt átélt szeretetaktus, akkor bizonyára követni fogja a szeretet tartósított állapota, az agapés állapot a következő napon.

Az egyesülés sikeréhez, hogy mindketten egyidőben éljék át a maximális gyönyört és örömet ahhoz a szexuális ösztönnek, a libidónak kell egyidőben kielégülésre törnie. Ez viszont csak úgy következhet be, ha mindketten a kielégüléshez a szexuális begerjedtség szükséges fokát elérték. Ehhez a szexuális érzékenység fokának megfelelően rövidebb-hosszabb idő kell és ehhez tartoznak azok az intimitások (simogatás, csókolgatás stb.), amelyek a libidót mozgósítják. Az intimitások az erosz szférájába tartoznak és ebben főszerep jut érzékszerveinknek.

Az érzékszervek és nemiség

Öt érzékszervünk van, ezekkel veszünk tudomást, illetve lépünk kapcsolatba az anyagvilággal, adjuk tudomására az érzékelő anyagi létezőnek létünket, törekvéseinket, érzelmeinket, vágyainkat. Az öt érzékszerv: a látás, a hallás, az ízelelés, a szaglás és a tapintás.

A házastársak is az öt érzékelő képességükkel jutnak kapcsolatba a szeretett partnerrel: férjükkel, feleségükkel – és majd gyermekükkel is. Ezek igénye, közvetítése révén érti meg a házastárs (gyermek), hogy szeretik, szeretetből kívánják őt. Ezért szívesen fogadja el és engedi át testét és egész önmagát az érzéki közeledésnek és viszonozza azt.

Persze az öt érzék nem mindig egyszerre és egyforma intenzitással és nem mindig ugyanúgy kíván résztvenni a partner birtoklásának élvezetében, örömében. De szerepük a sikeres egyesülés előkészítésében, az erosz átélésében fontos. Erosz átélése nélkül a libidó (szexuális kielégülés vágya és e vágy aktív kielégülésére való törekvés) nem, vagy csak halványan jelentkezik s így a szeretet tartósított napközbeni agapés állapota is a kielégületlen libidó miatt, gyenge intenzitású, s ezért könnyen el is párolog a napi élet zűrzavarában, problémái közepette. Nem táplálkozhatnak belőle a házastársak gondolatai, szavai, érzései, tettei. Egyszóval hiányozni fog a családból a szeretet hétköznapi légköre.

Látás

Ezért ajánlja a „Felette nagy titok” négygyermekes orvosszerzője, hogy az egyesülés idején legyen bizonyos tompa világítás, hogy a házastársak lássák egymás arcát és örüljenek a másik örömének, megszépülésének.

A többi érzékszerv

Ezért fontos a test tisztántartása, ápolása, hogy az erosz szempontjából – tehát a látás, ízlelés, szaglás, tapintás szempontjából is – kívánatos legyen. Erre a nőnek napközben is gondot kell fordítania, nem hiúságból, hanem hogy férjének tetszésére legyen. A férjnek viszont észre kell vennie és feleségének tudomására kell hoznia ezt. Ez egyben távoli előkészület a sikeres szexuális egyesüléshez.

Néhány példa

Egy ismerős fiatal házaspárt megkérdeztem erre vonatkozólag. Az asszony elmondta, hogy ő igyekszik, de a férje sohasem veszi észre. Mire a férj: „Észreveszem, de nem szólok.” – Mire jó ez a fölényesség? Csak arra, hogy elkedvetleníti az asszonyt és lassacskán majd elhanyagolja esetleg majd más kedvéért kezdi csinosítani magát, aki észreveszi és szóvá is teszi...

A másik eset, egy asszony sírva mondta el, hogy férje olyan beosztásban van, hogy ebédre mindig hazajöhet. Ő mindent szépen előkészít, kicsinosítja magát, úgy várja a férjét. Az meg hazajön és sohase akarja a feleségét, mint feleséget, mint nőt észrevenni.

Egy édesanya öt gyereket nevelt és nem dolgozott. A férje, ha nehezen is, de el tudta tartani a családját, sőt, a gyerekek közül négy egyetemet végzett, egy pedig főiskolát. Mikor már a gyerekek egyenesben voltak és hárman kiröppentek a családi fészekből, az asszony négyórás munkát vállalva elment dolgozni. – Miért? Most, mikor már könnyebb az anyagi helyzet, akkor vállal munkát? – De ő okos asszony. Azt mondta azért megy, hogy el ne lomposodjon. Persze, hiszen naponként rendszeren fel kell öltözni, utcán, munkahelyen nem lehet akárhogyan megjelenni.

Valóban az asszonyoknak vigyázniuk kell, hogy, főleg idősebb korban, el ne lomposodjanak. Férjük akkor is örüljön csinosságuknak.

Ez a beszélgetés kissé hosszúra nyúlt, de talán nem volt érdektelen ezen a témán elidőzni. Pedig még adós vagyok az egy közös testről való további tanítással és arról a mondatról sem szabad megfeledkezni, aminek értelméről ti faggattatok: „Mindketten meztelenek voltak, de nem szégyelték magukat.”

Hát minderről majd legközelebb.

Az elhangzottakkal kapcsolatban van-e valami kérdezni vagy mondani valótok? – Tessék itt a magnószalag. Viszontlátásra egy hét múlva. – De még egy kérdést! Szoktatok-e naponta imádkozni és főleg egymásért?

4. *beszélgetés: A szeretet tartósított állapota*

Szeretném véleményeteket hallani arról, amit a múltkor beszélgettünk. Nem merült fel semmi probléma?

Szóval nem, de várjátok a folytatást... Igen, azt kérdeztétek, hogy mikor nevezhető a házastársak között sikerültnek a nemi egyesülés, olyannak, amely igazán magával hozza a családba a szeretet tartósított, agapés állapotát?

Magam is erről akartam ma beszélni veletek.

Anyagi mivoltunk mint akadály

Érdekes meggondolni, hogy az anyagi valóság kizárja az egyesülést. Ahol én ülök oda más nem ülhet. Vagy: a víz nincs a fazékban – csodálkoztok ugye –, hanem csak a fazék anyaga által körülhatárolt űrtartalomban... És mégis, Isten teremő bölcsessége úgy alkotta a szellemből, anyagból összegyúrt embert, olyanra formálta idegrendszerét, pszichéjét, úgy hangolta össze ezeket a nemi ösztönnel, hogy a nemi egyesülés magával hozza a szeretett házastárssal való bensőséges egyesülés élményét.

Az élet továbbadása szeretetben

Ehhez az élményhez – mint a szeretet parancsának maximális kifejeződése és megvalósítása –, rendkívül boldogító és az együttes nemi kielégülés extázisszerű állapotához kötötte Isten egyik istenihez hasonló képességünket: a gyermek nemzését.

A Szentháromságban ez nem egyes, egymásutáni aktusokhoz van kötve, hiszen benne nincs idő, hanem örök jelen, s így az Atya az örök jelenben nemzi, szüli a Fiút és kettőjük egymásíránt áradó szeretetéből származik ugyancsak az örök jelenben a Szeretet Lelke, a Szentlélek.

A szentháromságos Egyisten a szeretet örök extázisában boldog. Benne örök a szeretet tartósított, agapés állapota.

A házastársak között ez nem így van. Ezért a nemi egyesülésüknek nemcsak az utódnemzés a szerepe, hanem az, hogy a földi szeretetközösségben, mely az éginek mása, tartós legyen az agapés állapot. Ezt az ismétlődő nemi aktussal tartják ébren. Rögtön láthatják tehát, hogy a házastársak nemi élete kölcsönös szeretetük ápolására, ébrentartására is fontos. Olyan legyen tehát, hogy ennek a célnak is megfeleljen.

A szexuális egyesülés biológiai folyamatát természetesen ismeritek. Mégis leendő házastársad egyéni szexualitása előtted egyelőre titok. Nem ismered sajátos nemi egyéniségét: szexuális érzékenységét, vágyait, elvárásait. Persze ő is így van veled. E kölcsönös titok kölcsönös megismerése apránként tárul fel majd előttetek, éppen szexuális életetek gyakorlata folyamán. De házastársad ilyen irányú megismerése, megértése és elfogadása – éppen az iránta való szeretet miatt – nagyon fontos. Ehhez segít a kölcsönös őszinteség ezen a téren.

Akkor megvalósítható lesz az a helyes magatartás, hogy a szexuális kapcsolat során, nem azzal foglalkozol, hogy a magad minél nagyobb örömét és gyönyörét keressed, hanem arra figyelsz, hogy házastársadnak szerezd meg azt az örömet és gyönyört, tehát boldogságélményt, melyet ő vár. Hiszen az önzetlen szeretet ezt kívánja tőled.

De, mert házastársad az irántad való szeretet miatt hasonlóan gondolkodik, törekszik, hogy neked szerezzé meg a kívánt örömet, gyönyört, tehát boldogságot, s így mindketten a kölcsönös szeretet boldogító boldogságában egyesültek.

Ez a lelki beállítottság és az ebből fakadó szexuális gyakorlat nem automatikusan következik be. Ezt tudatosan ki kell magatokban alakítanotok. A házasság szentsége biztosítja azokat a kegyelmeket, amelyekkel együttműködve, a főparancsnak, a szeretet parancsának maximális kiteljesedését, az egyesülő szeretetben megvalósíthatjátok.

Említettem már, hogy a szeretetben való nemi egyesülés akkor a legteljesebb, ha a férfi és a nő egyszerre élék át az egyesülés örömét, gyönyörét, együttesen élvezik azt. Ehhez viszont – mint ahogyan volt róla már szó –, a nemi gerjedtség bizonyos állapota szükséges. A férfínél ez nem jelent különösebb problémát, mert az ondósejtek kiömlésekor a gyönyörérzet jelentkezik. A női szervezetben ez nem jelentkezik ilyen spontán. Nálá a gyönyörérzetet a hüvelyi sikosító váladék kiválasztódása hozza meg. Ehhez az állapothoz a nőnél általában több időre van szükség. Ezért az egyesülést előkészítő intimitásoknak fontos szerepük van.

Egy többgyermekes hívő és gyakorló katolikus édesanya így ír erről: „....miként egy gyermek arcocskája a szelid simogatásra ellágyul, szeretetteljessé lesz, hasonlóan a felnőtt is érzékenyebb testrészein, sőt legérzékenyebb bőrfelületein többször finoman érintve „transzba esik”. Én így nevezem az élvezet állapotát. Érzékeny bőrrészek az arcon, nyakon, női mellen, főleg nemi szerveken találhatók.” (Csikló).

A férfi tehát legyen türelmes és várja meg míg az intimitások során a nő eléri szexuális gerjedtségének szükséges fokát és ő jelezze akkor az egyesülésre való alkalmasságát. Persze előfordulhat, hogy az intimi-

tások során mielőtt a feleség jelezné, a férjnél az ondósejtek kitörni készülnek. Ilyenkor végre kell hajtani az egyesülést. Ezt az asszonynak is tudnia kell. de azt is, ha az ilyen – az ő szempontjából elsietett egyesülés során nem elégülne ki, utána kielégítheti magát, hiszen mindent a természet rendje szerint szabályosan végrehajtott.

Az egyesülés után a férfi ne hagyja nyomban magára feleségét. Az asszony ugyanis, amint lassabban gerjed be, úgy lassabban is csillapodik és az egyesülés után is igényli még a gyengéd, szerető együttléte. A férfiaknál ez nincs így. Hajlamosak arra, hogy az egyesülés után nyomban visszavonuljanak és máris jóízűen álomba merüljenek, magára hagyva a szexuálisan felizgatott asszonyt. Egy fiatalasszony elmondta, hogy férje az egyesülés után rágyújtott cigarettára...

A szeretet tartósítása

Az előbb említett és idézett többgyermekes édesanya és feleség még így ír:

„Fontos tényező a házassági életben, hogy mindkét fél biológiailag kielégüljön, s a nemi élvezetnek birtokosa legyen, ami a nők esetében nagy többségben elmarad.” (Nyilván a férjek tudatlansága vagy önzése miatt.) Így folytatja: „Szükséges pedig, mert a nemi találkozás az idegrendszerre kihatással van, előnyös – negatív esetben hátrányos – formában. Mindkét házastárs nemi élvezettel történő kielégülése egy nyugodt idegrendszer kialakítását eredményezi. Esetenként pedig egész napra kiható nyugalmat, harmóniát kölcsönöz. (Agapés állapot). Elég ha az egyik fél nem találja meg a kielégítő élvezetet, jóvátehetetlen eseményeket vonhat maga után.”

Majd így zárja írását: „Gyakorlati tapasztalásból tudom, ha a nemi érintkezést, közösülést, mint Istennek tetsző tevékenységet élem, a házasság szentsége ré-

vén érdemszerzővé válik és a léleknek békét, örömet, boldogságot ad, a családnak pedig az ezer gond, nehézség és baj közepette nyugodt harmóniát szerez.”

Nemi egyesülés szeretetben

A házastársak jól sikerült szerelmi egyesülésében – amikor mindketten egyidőben élik át a nemi öröm és gyönyör maximumát – boldogító módon megtapasztalják egész valójuk hiányérzetének kiegészülését. Ez az élmény személyiségük gyökeréig ragadja meg őket. A szerelemnek ez extázisában tudják, hogy boldogságukat a másik boldogító odaadásának köszönhetik, s ezért szeretnék magukat is úgy átadni partnerüknek, hogy személyiségük beléje olvadjon, sőt a másikban mintegy megsemmisüljön. Élek én, de már nem én, hanem ő él bennem és én őbenne... Valahogyan úgy, amint a lobogó tűzből kipattanó szikra újra belehull a tűztengerbe, s abban megsemmisülni látszik.

Ez a csodálatos szeretetélmény átsugárzik másnapjukra, s jól lehet az idegrendszer szexuális igénybevétele miatt bizonyos bágyadtság jelentkezhetsz, boldogsággal, belső megbékéltséggel sugározza be hétköznapjaikat. (A szeretet agapés állapotáról van szó.)

Tudják, hogy akiket a szeretet így egyesít, azok Istenben élnek és Isten őbennük, mert az Isten szeretet (V. ö. 1 Jn 4,16), és hálával telnek el Isten iránt.

Így következő szentáldozásukkor nemi életük miatt, lelkükben nem lesz valami, ha mégoly csekély is – nyugtalanság, vagy lelkiismeretfurdalás-féle –, hanem ellenkezőleg: hála és szeretet Isten iránt, aki a szeretetnek és a boldogságnak ilyen nagyszerű lehetőségével ajándékozta meg őket. És a szentáldozásban nyert kegyelem újabb erőt ad nekik a házastársi szeretetben való élet elkerülhetetlen áldozatainak készséges vállalására. A szeretetből hozott áldozat viszont növeli a szeretetet.

Illusztráció, ha akarjátok elrettentő példa, egy régebben történt eset:

Egy férj aránylag fiatalon meghalt. A család ismerőse kondoleált az asszonynak. Ezt mondta: „Tulajdonképpen nem is tudok bánkódni, hogy elment. Éveken át ez az ember folyton felizgatott, de kielégülni nem tudtam.” – Ez természetesen idegileg is nagyon megviselte ezt a szerencsétlen asszonyt.

Ki volt a hibás? – Legvégső soron az, aki a jegyesoktatást végezte. A férj nem tudta azt, amit az imént az asszony türelmes felkészítéséről elmondtam. Az asszony meg azt nem tudta, hogyha a férje kielégülése előtt visszavonul, kielégítheti magát és ez nem bűn. Lám, hová vezethet a tudatlanság ezen a téren. Aminek csupa örömet és boldogságot kellett volna hozni a házasságba, kint és idegességet eredményezett...

Őszinteség a nemi kapcsolatban

Mindebből látható, hogy a házasoknak nagyon őszintének kell lenniük ebben a dologban. Mindenben, de ebben különösen, hogy közösen tudják kialakítani azokat a szexuális formákat, amelyek számukra a legboldogabb élményt jelentik.

Próbaházasság?

De ne gondoljátok, hogy a csalódás elkerülése végett jobb előbb próbaházasságot kötni.

Először is a házasság előtti nemi élet súlyos bűn. De nem is hoz biztos megoldást. – Néhány éve előkészítettem egy menyasszonyt elsőáldozásra. A vőlegénye is el szokott vele jönni. A jegyesoktatás és esküvő mássutt volt. Egy alkalommal a vőlegény kibökte, hogy ők már szexuálisan kipróbálták egymást és úgy találták, hogy nagyon összeillenek. Meg is volt az egyházi es-

küvő, aztán – talán egy év se tellett bele és – a szexuálisan nagyon összeillő partnerek elváltak.

Lehet, hogy házasságotok első heteiben nem fog minden nagyszerűen sikerülni ezen a téren, de már az maga, hogy – mint említettem – ti ketten alakítjátok ki magatoknak azokat a szexuális formákat, amelyek számotokra a legboldogítóbbak, már ez maga is boldogság forrása lesz számotokra, de éppen ezért újból hangsúlyozni kell az őszinteséget ezen a téren és a közös megbeszélést.

Hátra van még, hogy arról a mondatról beszélgesünk, amivel a szent író a Bibliában lezárja az asszony teremtését: „Mindketten meztelenek voltak, de nem szégyenkeztek egymás előtt.”

Isten ezzel az egy mondatral jelzi a Teremtő kezéből kikerült első emberpár ősi ártatlanságát. Minden, amit Isten alkotott „nagyon jó” volt. Az ember harmonikus lény volt. Mi nem ilyennek tapasztaljuk magunkat. Az ember sokszor olyan, hogy maga se szereti, hogy miért ilyen. Dühös, türelmetlen, kapzsi, mértéktelen, beképzelt stb. – Gondolom, ti is tapasztaltatok már ilyesfélét magatokban. Szent Pál is megtapasztalta ezt: „Bár a jót szeretném tenni, a rosszra vagyok kész... Én szerencsétlen ember! (Róm. 7. 21–24) kiált fel, szinte kétségbeesetten.

Hogy a szent író miért csak a szexuális ösztönön mutatja be az ősi harmonikus állapotot? – Bizonyára azért, mert a bukás után sok ösztönünk közül ez okozza a legtöbb gondot minden embernek.

Van-e, volna-e valami kérdésetek?

Igen ez a kérdés fontos, vártam is, de ha nem jöttök elő vele, akkor is kitértem volna rá.

Mi megengedett, és mi nem a házasság között szexuális téren?

A felelet rövid és világos: A házastársak között szexuális téren minden megengedett, ami az egyesülést

előkészíti, bevezeti és utána kiegészíti. Hiszen bármit is tesznek ilyenkor a házaspárak az mind kevesebb a teljes egyesülésnél.

Egyelőre csak ennyit. de erről még részletesen fogunk beszélni. Vizsgálatásra egy hét múlva!

5. Ötödik beszélgetés: A szeretet megrontása

Miért vagyunk diszharmonikusak

Kedves jegyesek, beszélgettünk már arról az ellentétéről, mely a Biblia szava és a megtapasztalt valóság között van. Bizonyára emlékeztek az Úr szavára az ember teremtése után: Látta az Isten, hogy minden nagyon jó, amit alkotott. (Ter. 1, 31.)

És mi nem tapasztaljuk meg magunkat nagyon jónak. Sőt, olykor még jónak sem. Úgy éljük meg magunkat, hogy van bennünk jó is, rossz is.

Valóban ez a realitás. Mond-e erről valamit a Biblia?

A történetet bizonyára ismeritek, de nem árt újból a maga frissességében hallani. A már ismert mondat, mellyel az asszony teremtése és ezzel a Biblia 2. fejezete zárul így hangzik:

„Mind az ember, mind az asszony meztelen volt, de nem szégyenkeztek egymás előtt.” (Ter. 2, 25.) Ez a mondat jelzi az ősi ártatlanság állapotát, az ember harmonikus „nagyon jó” lény volt.

Az első kísértés

„A kígyó ravaszabb volt a föld minden állatánál, amit az Úristen teremtett. Ezt mondta az asszonynak: „Valóban mondta Isten, hogy nem ehettek a kert valamennyi fájáról?”

Milyen kertről és milyen fákról is van itt szó?

Vissza kell lapoznunk a 2. fejezethez, ahol a 8. vers-től ezt olvassuk:

„Az Úristen kertet telepített Édenben, keleten és oda helyezte az embert, akit teremtett. És az Úristen a földből mindenféle fát sarjasztott, ami tekintetre szép és táplálkozásra alkalmas; azután kisarjasztotta az élet fáját, meg a jó és rossz tudásának fáját a kert közepén...

Az Úristen vette az embert és az Éden kertjébe helyezte, hogy művelje és őrizze. Az Úristen parancsot adott az embernek: A kert minden fájáról ehetsz. De a jó és rossz tudás fájáról ne egyél, mert amely napon eszel róla, meghalsz.” (Ter. 2. 8–17.)

A kígyó képének felhasználásával a kísértő bukott angyal ravasz taktikával áll elő. Kérdez: „Valóban mondta...?” Aztán úgy túloz, hogy a megszólított, a könnyebben rávehető asszony, kötelességének érzi, hogy megvédje az Urat: „...nem ehettek a kert valamennyi fájáról?”

Az első asszony sajnos szóba áll a kísértővel, de női módra – elnézést a női nem elmarasztalásáért – hosszabban felel, mint szükséges volna:

„A kert fáinak gyümölcséből ehetünk. Isten csak a kert közepén álló fa gyümölcséről mondta: ne egyetek belőle, ne is érintsetek, nehogy meghaljatok.”

A kísértőnek elég, hogy szóba álltak vele, a beszélgetést ravaszul fűzi tovább:

„Semmi esetre; nem fogtok meghalni. Isten jól tudja, hogy amely napon abból esztek, szemetek felnyílik, olyanok lesztek mint az istenek, akik ismerik a jót és a rosszat.”

Tehát: Isten csak ijesztget a halállal, mert félti mindenttudását... milyen is lehet, oly okosnak lenni, mint az Isten...? tudni a jót és rosszat... mi lehet az, mi lehet a különbség a kettő között. Milyen lehet az, ha az embernek felnyílik a szeme és olyan újdonságokat is megtudhat, amiket eddig nem ismert? Ez a kísértés az értelmes embert gyökerében támadja meg. S minthogy

szabad akarata van, megéli, hogy dönthet Isten ellen is, és nem lesz abból semmi baj, csak fenyegetett.

Az első bűn

A kísértés most áttérjed az érzékszervekre is:

„Az asszony látta, hogy a fa élvezhető, tekintetre szép és csábít a tudás megszerzésére. Vett tehát gyümölcséből, megette, adott férjének, aki vele volt, és az is evett belőle. Erre felnyílt a szemük, észrevették, hogy meztelenek. Fügefa leveleket fűztek össze és kötenyt csináltak maguknak.”

Következményei

„Azután meghallották az Úristen lépteit, aki a napali szellőben a kertben járkált. Az ember és az asszony elrejtőztek az Úristen elől a kert fái között. De az Úristen hívta az embert és így szólt hozzá: Hol vagy? Ő így válaszolt: Hallottam lépteidet a kertben, s félttem, mert meztelen vagyok, tehát elrejtőztem. De Ő így szólt: Ki adta tudtadra, hogy meztelen vagy? Ettől a fáról, amelyről megtiltottam, hogy egyél? Az ember így válaszolt: Az asszony adott a fáról, akit mellém rendeltél, azért ettem. Az Úristen megkérdezte az asszonyt: Mit tettél? Az asszony így felelt: A kígyó vezetett félre, ezért ettem.” (Ter. 3, 1–13.)

Íme az első bűn, az első szembehelyezkedés Istenrel, és annak következményei.

Észrevették, hogy meztelenek. A szentíró megint a legtöbb gondot okozó ösztönnél mutatja meg a bukás következményeit: az ösztönös természet harmóniájának meg bomlását.

Azután jelentkezik a félelem, a lelkiismeretfurdalás, a szorongás. ...Az értelem elhomályosodása: azt gondolták, hogy Isten elől egy fa mögé el lehet bújni!

Az akarat elgyöngülése: Az első ember rákenni az egészséget az asszonyra, sőt magát Istent okolja: Az asszony, akit te rendeltél mellém. Miért alkottál ilyen asszonyt? Te vagy az oka!

Az asszony legalább egyszerűen beismerte, hogy a kísértő becsapta.

A leírás irodalmi műfaja parabola. Ma sokan megmosolyogják, és a mítoszok sorába utalják, pedig mélységes tanítást tartalmaz, lélektanilag is tökéletesen fölépített alkotás, méghozzá úgy, hogy a legritkább ember is megérti, hogy miért van az emberben most jó és rossz vegyesen. Az ősszületett bűne, engedetlensége az eredeti bűn, melyben megrokkant, diszharmonikus természetet örökítik át a szülők. Ilyen természetet örököltünk mi is, ilyet fogtok ti is átörökíteni. Ez a realitás. De ez a tény már előre mutat a gyermeknevelés felelősségteljes kötelességére.

A bibliai történet azután így folytatódik:

„Az Úristen így szólt a kígyóhoz: Mivel ezt tetted, átkozott leszel minden állat és a mező minden vadja között. Hasadon csúszol és a föld porát eszed életed minden napján. – (Ez primitív emberi megfigyelés és korabeli véleményen alapuló népies leírás) – Ellenkezést vetek közed és az asszony közé, a te ivadékod és az ő ivadéka közé. Ő széttiporja fejedet, te meg a sarkát veszed célba.” Isten tehát nem hagyja az embert bukott állapotának reménytelenségében, hanem reményt kelt benne a Messiás, a megváltó megígéréseivel. Nem a gonosz fog uralkodni végleg az ember fölött.

Az első bűn további következményei

Az asszonyhoz pedig így szólt: Megsokasítom terhességed kínjait. Fájdalmak közepette szüled gyermekeidet. Vágyakozni fogsz férjed után, ő azonban uralkodni fog rajtad.”

– Megjelenik a testi szenvedés, a nő szexuális kizsákmányolásának lehetősége.

Megjelenik a bűn következménye a munka sikertelenségében és büntetés jellegű fáradtságában: „Mivel hallgattál az asszony szavára és ettél a fáról, jóllehet megtiltottam, hogy egyél róla, a föld átkozott lesz miattad. Fáradtsággal szerzed meg rajta táplálékodat életed minden napján. Tövist és bojtortjánt terem számodra. A mező fűvét kell enned. Arcod verejtékével eszed kenyeredet, amíg vissza nem térsz a földbe, amiből letél. Mert por vagy és a porba térsz vissza.” (Ter. 3, 19.)

A munka fáradtságos voltához, sikertelenségéhez végül a legkeserűbb figyelmeztetés teremtmény voltunkra a halál. Ennek tudatosítása is életünk realitáshoz tartozik. Minden édesanya halálra szánt életet tud csak továbbadni. Minden édesapa halálraszánt élet nemzésére képes csupán. Ennek megoldása csak a krisztusi megváltás fényében várható. Erről még fogunk beszélgetni.

A bűnnel tehát elveszett az istengyermekség kegyelme, a megszentelő kegyelem. Így minden gyermek ezzel a hiánnyal születik a világra. Mikor azt mondjuk, hogy eredeti bűnnel születünk, nem azt jelenti, hogy valami pozitív bűnnel terhelt az újszülött lelke, hanem azt, hogy nem úgy lép a világba, ahogyan Isten akarta, tehát a kegyelem állapotában, hanem ennek hiányával.

A megszentelő kegyelmet, az istengyermekség méltóságát a keresztség révén kapjuk meg.

A bűn a legnagyobb rossz

Persze személyes bűneinkkel újból el is veszíthetjük. A bűn valami olyan rossz, olyan hátatfordítás Istennek, olyan engedetlenség, aminek hatása nem jelentkezik azonnal. Ha valaki káromkodik, éppúgy süt rá a nap, mint előtte, éppúgy megissza a sörét a sarki italboltban

stb. A bűn nagy rosszasága, egzisztenciális rosszasága csak következményeiből tudható meg. A bűn olyan nagy rossz, olyan nagy sértés Istennel szemben, hogy jóvátételéhez a Második Isteni Személynek kellett emberré lenni, és sok kínzás után a kereszten meghalni, hogy el ne vesszünk. – A bűn olyan nagy rossz, hogy aki Krisztus bűneinkért elegettevő áldozatának kegyelmeit visszautasítva hal meg, örökre elkárhozik. Olyan rossz, melynek következményeit magunk tapasztaljuk, hiszen az egész emberi élet sok nyomorúságának az első és az azt követő sok bűn az oka. Ezért a testi szenvedés, a kórházak, a börtönök, az örültek háza, a nyomor, éhinség stb. s végül a testi halál... Ezért a bűnt, mint a legnagyobb rosszat ki kell küszöbölnünk életünkben. Igaz, ezt nem lehet mindig úgy, hogy sohasse követünk el bűnt, de úgy igen, hogy komolyan igyekszünk kerülni, s ha már elkövettük, a bűnbánat szentségének segítségével szabadulunk belőle.

Bizony a házastársak felelnek Isten előtt egymás üdvösségéért. De ez is örömhözó kötelesség. Hiszen ha szeretetből mindenképpen akarják egymást itt a földön boldogítani, vajon közömbösek lehetnek házastársuk örök boldogságával, üdvösségével szemben?! És ha már itt egyesülni akarnak a szeretetben, akkor vajon nem akarnak a szeretet örök egyesültségében élni a szentháromságos Isten Szeretetközösségében?

Bűnáradat az emberiség történetében

Ha az emberek az ószövetségi Szentírást olvassák, sokszor megbotrátkoznak. Hát ez az a szent könyv? Ez az Isten szava? Hiszen tele van a legaljasabb bűnökkel!

Valóban így van. Isten bemutatja a bűn következményeit, hogy miként árad szét nyomában a gonoszság az egész földön, az egész emberiségre, az egész tör-

ténelemre. Hiszen éppen az a célja, hogy belássuk: rá-szorulunk a megváltásra, rászorulunk irgalmára.

Néhány bibliai példa

Ragadjunk ki néhány ilyen gonoszsgot. Itt van mindjárt Káin és Ábel esete, a testvérgyilkosság. Vagy Támáré, aki apósával közösül és gyermekeket fogan tőle. Itt vannak Lót lányai, akik apjukat kérik, hogy közösüljön velük, hogy gyermekeik legyenek. – Valóban elborzadunk ezektől a bűnöktől. Vagy nézzük Dávid király esetét, aki elcsábítja egyik harctéren levő katonájának feleségét, Betsabét és amikor az fogant, akkor megöleti Uriást, méghozzá aljas módon, meghagyva serege vezérének, hogy állítsák őt a csata legveszélyesebb helyére, és hagyják magára, hogy elpusztuljon. Ezt az aljasságot még növeli, hogy miután Dávid megtudta; Betsabé fogant, hazarendeli Uriást, mintha tájékozódni kívánná a harcok állásáról és utána hiába próbálja rávenni, hogy térjen haza feleségéhez, ez a becsületes katona azzal hárltja el a felkínált lehetőséget, hogy nem tartja becsületes dolognak bajtársaival szemben, akik harcban állnak, kemény tábori életet élnek, hogy ő meg feleségével háljon. És Dávid ráadásul a levelet, melyben Uriás elvesztését elrendeli vele küldeti a fővezérhez. (Ter. 4, 1–8; Ter. 19, 30–38; Ter. 38. 15–19; Sám. 11, 1–21.)

Mai példák

Lehet, hogy hasonló bűnökről mai társadalmunkban is hallottatok. Már említettem – igaz csak úgy zárójelben – a cserebere házasságot, amikor több házaspár megegyezik abban, hogy az asszonyokat időnként váltják egymás közt. Egy plébános mondta el nekem, hogy az ő falujában is egy fiatalasszony, aki más faluba ment férjhez, a házasságkötés után néhány héttel

megjelent, otthagya a férjét. Tőle is ezt a cserebere feleségeskedést akarták kívánni.

Megdöbbentő az az eset is, amit nem rég mondtak el nekem. Egy apa lányával tartott fent nemi kapcsolatot. 13 éves korában, fogant és szült. A felesége otthagya, erre megleste őt és összekéselte.

Mikor ezt egy vidéki ismerősömnek elmondtam, elmesélte, hogy falujuk határában egy testvérpár él, fiú és lány, akik nemi kapcsolatot tartanak fent egymással.

Hát valóban láthatjuk, hogy Juda és Támár, Lót és lányai, Dávid és Betsabé óta, végső soron az első bűn óta, hogyan árad tovább ez a rettenetes bünfolyam.

Most ezzel be is fejezzük. És következő alkalommal néhány példán szeretném bemutatni, hogy a házastársak szexuális kapcsolatába mennyi rendetlenség és probléma csúszhat be, legtöbbször a tudatlanság, a hanyag és felületes jegyesoktatás miatt.

Viszontlátásra.

6. Hatodik beszélgetés: A bűn rontása a nemi kapcsolatban

Emlékeztek arra, hogy az első bűnről és következményeiről beszélgettünk múltkor. Azt ígértem, hogy néhány életből vett mai példát fogok elmondani tanulságul és okulásul a házastársak nemi életével kapcsolatban.

Nemrég elmondtam őket egy jegyespárnak. Mindketten hívők, gyakorlók. A vőlegény elcsodálkozott: Azt gondoltam, hogy ilyenek csak régen voltak, most már nem fordulnak elő. Minthogy, sajnos előfordulnak, okulásul és, hogy adott esetben másoknak is eligazítást, tanácsot tudjatok adni – hiszen ez keresztény kötelességünk – elmondom őket. Egyik-másikáról már beszéltem, de azokat sem akarom ebből a gyűjteményből kihagyni. Persze, talán mondanom sem kell, egyiket sem gyóntatásból tudom, hanem úgy mesélték el nekem beszélgetés közben, tanácsot kérve, vagy mások mondták el őket, civilek, hogy jegyesoktatásnál felhasználhassam.

Előzetes megjegyzések

Előbb néhány megjegyzés:

A női szervezet, alkat, idegrendszer hasonlítható egy finom érzékeny műszerhez. Hozzá nem értő férj könnyen elronthatja... De a nőnek is ismernie kell saját finom, érzékeny szervezetét, idegrendszerét és tudnia kell kezelni önmagát. A túlérzékenység, s ráadásul még annak ápolgatása elrontja a „műszert”. (Túl kényeskedő).

Egy háromgyermekes katolikus asszony mondta, hogy a baj a házasságban akkor kezdődik, amikor az asszony kezdi magát sajnálni. (A család mártírja!) És akarja magát sajnáltatni is. Panaszkodik erre-arra... Ezen mindenképpen úrrá kell lenni – mondta nyomatékosan.

Ha a házaspár dolgaiba a szülők – anyós, após –, rokonság beleszólnak, a házastársaknak még akkor is egymás mellett van a helyük, egymás védelmére kell kelniük, ha történetesen a beavatkozóknak objektíve igazuk van.

A) Nemi élet a házasság előtt

1. Művelt, jól nevelt, jó családból származó, a társas érintkezésben jómodorú ifjú férj a házaseletben a nemi kapcsolatkor olyan közönséges, alpári kifejezéseket használt, hogy az asszony teljesen elidegenedett a férjétől, és ha jól emlékszem, válás lett a vége. Hol szedte fel a férj ezeket? – Nyilván a házassága előtt olyan közönséges nőkkel volt kapcsolata, ahol ezt a magatartást és kifejezéseket eltanulta.

2. A nemi élet gyönyörei, örömei különböző minőségűek és különböző fokúak. Ha a házasság előtt a fiatal sok mindenbe belekóstolt ezen a téren és most házastársánál nem kapja meg azokat, amiket már megismert, keres valamiféle meg nem engedett megoldást, vagy csalódottságában elválík.

3. De ez nem indokolja a próbaházasságot.

Hiszen tudjuk azt, hogy minden szándékolt nemi kielégülés súlyos bűn a házasság előtt. Nem mintha az Isten irigyelné tőlünk a nemi örömöket, hiszen tőle kaptuk, de a szigorúnak tűnő VI. parancs: Ne paráználkodj! – az ember boldogságát védi –, már földi boldogságát is. (Gondolj az ősszülők bűnére, amiről már beszéltünk.) Ezekben a próbálkozásokban rendszerint a nő a vesztes. Mert vagy védekezik a fogamzás ellen

valami módon (mechanikus eszközökkel, pirulával) vagy fogamzás esetén megszakíttatja a terhességet. Mindezeknek káros következményeit tudjuk (ha nem tudjátok mondjátok meg, szívesen kitérek rájuk), vagy nem él ezekkel és fogan és világra hozza a gyermeket, akkor leányanya lesz és ezek a mi társadalmunkban mégiscsak egy kicsit lenézettek. És ha a partner letagadja az apaságot, akkor lehet pereskedni, ami papíron nagyon szép jogi ügyintézés, de a valóságban éppen a leányanya számára tartós hercehurca. Vérvizsgálat (anyának, gyermekének), antropológiai vizsgálat, bírói tárgyalás... ha a megítélt apaságot megfellebbezi az apa, akkor tovább folyik a per, egy-két évig is eltarthat (ismerek ilyen esetet) és addig nincs pénz, csak kiadás...

Aztán igaz, hogy egy gyerekkel még általában elveszik a leányanyákat, de az új apuka mégiscsak mostoha apuka lesz és az anyának is mindenkor a szemébe vághatja: Ez a te gyereked... Örülj, hogy elvettelek... stb.

Tudok egy esetről, amikor a vőlegény említette az oktatáskor, hogy ők már szexuálisan kipróbálták egymást és nagyszerűen összeillenek. Aztán a szexuálisan nagyszerűen összeillő házaspár talán már egy év után el is vált...

Nem igaz, hogy nem lehet megállni... Isten nem parancsol lehetetlent. Amit parancsol annak megtartásához a szükséges kegyelmet is megadja. Persze a magunkét is meg kell tennünk. Nem könnyelműsködhetünk, nem tehetjük ki magunkat könnyelműen kísértéseknek, bűnveszélyeknek.

Íme két példa. Mindkettőt a férfiak mondták el.

Az egyik vőlegény volt és a menyasszony jegyességük ideje alatt javasolta a szexuális kapcsolatot. A fiú ezt válaszolta: Én azt akarom, hogy a nászéjszakánk igazi nászéjszaka legyen.

A másik esetben a vőlegény próbálkozott. Külföldön voltak és valahogyan úgy adódott a háborút követő zűrzavarban, hogy egyházi esküvőjüket megelőző éjszakát egy szobában töltötték teljesen egyedül, közel és távol senki fia. És a fiú kezdeményezett mondván, hogy holnap már úgylis egymáséi lesznek...

Az okos menyasszony kedvesen így szólt: Kisöreg, nem tudnál várni holnapig?

Mire a fiú: De tudok!

És másnap megvolt a boldog és tiszta esküvő a párizsi Notre Dame-ban.

B) Nemi élet a házasságban

Ha az esküvőt délután vagy este rendezik, utána lagzi következik, italozással, evéssel, táncolással... mindez eléggé felzaklatja az idegrendszert mind az ifjú férjnél, mind a feleségénél, és ez elronthatja első egyesülésük sikerét. Ajánlatos tehát ételben, italban (esetleg dohányzásban) az ifjú párnak mértékletességet tanúsítani...

Van szakkönyv, amelyik az említett okok miatt azt tanácsolja, hogy első éjszaka ne törekedjenek nemi egyesülésre, csak aludjanak egymás mellett (sőt van, hogy két-három napot is ajánlanak), hogy megszokják egymás testi közelségét.

Az se szerencsés megoldás, ha nászéjszakájuk szobáját csak egy ajtó választja el a mulatozó násznéptől, vagy nagyon közel van hozzá. Az a tudat, hogy most a násznép rájuk gondol, szintén zavarja az ifjú párt, mikor kettesben magukra maradnak.

Ezért jó, ha az ifjú pár a lagzi közben indul nászútra, s így az első éjszakát idegen helyen töltik. Alkalmas a déli órákban tartott esküvő is, ünnepi ebéddel, a násznép utána mulatozhat, amíg kedve tartja, az ifjú pár pedig hivatkozva a vonat indulására ebéd után útnak eredhet. Persze falun az ottani szokások (menyasz-

szonytánc!) nagyon kötik a házasságkötés lebonyolításának módját.

A nászéjszakán, vagy ha egy vagy két nappal elhalasztják az első nemi egyesülést, a férj legyen nagyon tapintatos. Általában úgy tűnik, hogy komoly, vallásos jegyespár – szakkönyvek előzetes áttanulmányozása során – egymással megbeszélték nemi kapcsolatuk kialakítását. A nászéjszaka az asszony számára meghatározó jellegű lehet. Rossz emlékek elronthatják a kettőjük szexuális kapcsolatát hosszú időre.

Egy többgyermekes asszony több évi házasság után még mindig emlékezett arra, hogy a nászéjszakán férje annyira igénybe vette, hogy ezt a rossz emléket annyi esztendő után is hordozza magában.

Egy másik eset: Az ifjú férj a nászéjszakán olyan kímeletlenül bánt feleségével, hogy az asszony nemi szerve vérezni kezdett (nyilván nem a szűzhártya átszakításakor jelentkező egyszerű vérzésről volt szó, ami nem is jelentkezik minden esetben). Ebből aztán válás és egyházi bontóper lett, mert a férj ráadásul rendszeresen védekezett a gyermekáldás ellen, tehát kizárta a házasság egyik célját.

Egy vallásos férj mondta el, hogy házasságában eleinte a nemi egyesülés után büntudatot érzett. Ez természetesen – főleg vallásosan nevelt nőknél – előfordulhat, vagy az, hogy a nemi életben gátlásosak. Mind a kettőt le kell győzni, túl kell rajta lépni. Hiszen a szeretet parancsának legmagasabb fokú gyakorlása, az egyesülő szeretet, ami az élet továbbadásának lehetőségével is össze van kötve, hogyan is lehetne bűn? (a gátlások leggyőzésében segíthet, ha előtte mértékkel szeszt fogyasztunk).

Ugyanígy a szerető odaadásnak lefékezése (gátlásosság) sem fejezi ki a teljes önátadást a férj iránti szeretetben. És bajok is származhatnak ebből. A férj nem kapja meg azt az örömet, amit a másik teljes önátadá-

sa jelentene. Meg is érzi, hogy partnere gátlásosan viselkedik. Egy ifjú férj megjegyzése feleségéhez: „Inkább ne dicsekednél azzal, hogy szűzen jöttél a házasságba, hanem tudnád, hogy hogyan kell ilyenkor viselkedni.”

Jó ezt is tudni: Egy házasság azért bomlott fel, mert az asszonynak olyan száraz volt a hüvelye, hogy a férfi nemi szervének behatolásakor komoly fájdalmat okozott neki. Lám ezen egy mogyorónyi vazelinnel segíteni lehetett volna!

Másik eset: Egy házaspár szexuális együttléte alatt a férj megcsókolta felesége nemi szervét, aki ez ellen erőlyesen tiltakozott. Ennek ellentéje is előfordul, amikor az asszony kérte ugyanezt férjétől és ő nem volt hajlandó teljesíteni felesége kívánságát.

Már említettük, hogy házastársak között minden megengedett, ami az egyesülést előkészíti vagy kiegészíti. Hiszen mindez kevesebb, mint maga az egyesülés. Szent Pál 1 Kor. 7, 1k versekben megírja, hogy a férj testével a feleség, a feleség testével a férj rendelkezik. De az előbbi eseteken okulva, ha a házastársak valamelyike valami közöttük szokatlant akarna végrehajtani vagy kérni a másiktól, jó azt okosan előkészíteni. Ezért fontos a házastársak között – mint már említettük –, a teljes őszinteség szexuális téren is. A tapintat és kölcsönös szeretet irányítsa minket.

Olyan eset is előfordult, hogy a férjnek erősen fejlett nemi szerve volt, és az egyesülés végső stádiumában, amikor a férfi a teljes behatolásra törekszik, ez a feleségének fájdalmat okozott. Úgy segített magán a férj, hogy nemi szerve köré csavart egy megfelelő kendőt, ezzel a behatolás mélységét szabályozta és a probléma megoldódott. Ebből is látható, hogy az őszinte megbeszélés mennyire fontos. Hiszen ez a házasság is végződhetett volna válással...

És még egy szélsőséges eset. Egy jómodorú, udvarias férfiről miután házasságát megkötötte – derült ki, hogy szadista. Ez úgy jelentkezett nála, hogy a nemi egyesülés előtt feleségét jól megverte. Ugy látszik nemi gerjedelmét önmagában így tudta felcsigázni. (Sadizmus jelensége, hogy másnak testi fájdalmat okozva szexuális gyönyört kelt benne.)

A megoldás: Krisztus megváltó kegyelme

Kedves ... és ..., talán nem volt érdektelen ezeket az életből vett példákat elmondanom. Láthatjátok, hogy a házaseletnek szexuális téren számos buktatója van, miattuk zátonyra futhat boldogságtok hajója. Mindezt akkor mondtam el miután bemutattam a bűn következményeit. Valóban diszharmónikus lényekké lettünk. A harmóniát Krisztus Urunk megváltói kegyelmével lehet biztosítani. biztosítsátok tehát magatok számára ezt a krisztusi kegyelmet!

7. Hetedik beszélgetés: A „megváltott” házasság.

Kedves ... és ..., emlékeztek még arra, hogy múltkor a bűn miatt diszharmónikussá vált emberről beszélgettünk és arról, hogy ez a diszharmónia a házastársak nemi kapcsolatát is megzavarhatja, problémák jelentkezhetnek közöttük. Néhány életből vett példával be is mutattuk ezt.

De emlékezhetek az Úr Igéreteire. Az ősszülők bukása után megváltást ígért. Az asszony és az ivadéka, mint jól mondtátok múltkor, Mária és Jézus. Ma a megváltás házasságban jelentkező hatásáról akarunk beszélni.

A megváltás: a Szentháromság műve

Gondoljatok vissza most arra, hogy első beszélgetésünk az égi szeretetközösségről, a Szentháromságos Istenről és ennek földi másáról, a férfiből, nőből és gyermekből alakuló teremtettségi szeretetközösségről szóltunk.

Isten megteremti a világmindenséget és nagyszerűen berendez, érdekesnek, szépnek, izgalmasnak teremti, hogy az ember, az értelmes, szabadakaratú, alkotni vágyó, művészi hajlamú ember otthonosan érezze magát benne.

Ha most megfigyeljük a megváltás művét, valami hasonlót tapasztalhatunk. Isten mintegy előkészíti „berendez” a Fiúisten megjelenéséhez és művének végrehajtásához szükséges feltételeket. És ebben is a Szentháromság közös működéséről van szó. Ismeritek az evangéliumi szakaszt Szent Lukácsnál: Isten elküldi

Gábor arkangyalt Máriához és közli vele: Őt választotta ki a születendő Messiás anyjául. Mikor Mária szűzességére hivatkozik: Hogyan lesz ez lehetséges, hiszen férfit nem ismerek (így jelen időben, amikor már Józsefnek eljegyzett felesége volt!) az angyal ezt válaszolja: „A Szentlélek száll terád, és a magasságbeli erje borít el, ezért a születendő szent Isten Fia lesz.” (Lk. 1, 26–35)

És ugyanígy, Jézus nyilvános messiási működésének kezdetén is a Szentháromságot látjuk, amikor a Jordánban megkeresztelkedik Jánosnál: „Mikor a nép keresztelkedni ment, Jézus is megkeresztelkedett. Közben imádkozott, megnyílt az ég és galamhoz hasonló testi alakban leszállt rá a Szentlélek. A mennyből ez a szózat hangzott: Te vagy az én szeretett Fiam, benned telik kedvem.” (Lk. 3, 21)

Ez a jelenet egyúttal előrejelzés. Jelzi a keresztség szentségét, mely révén mi is a Mennyei Atya szeretett gyermekei leszünk. Ezért a megváltás révén szentségi rangra emelt házasság Isten szeretett gyermekeinek a Szentháromsághoz hasonló földi szeretetközössége, melyben az Atyának szintén kedve telik.

Érdekes megfigyelnünk, hogy amint a teremtés hajnalán Isten siet tudtunkra adni a házasságra vonatkozó szándékát, ezt a „sietséget” kell látnunk a megváltás nyilvános művének kezdetén is. Mert Jézus első útja a keresztkelés és 40 napos böjtje után hova vezet? Emlékeztek még rá?

Igen nagyon jó. A kánai menyegzőre. Az Úr jelenlétével és első nagy nyilvános csodájával megszenteli a házasságot. Érthető, hogy e kettős tettevel a család jelentőségére hívja fel figyelmünket, hiszen a családban sarjad az új élet, az ember, akiért Isten mindent alkotott és akiért a Fiú emberré lett, hogy megváltsa.

A házasság szempontjából jelentős értelme van a víz borrá változtatásának is. A legforróbb szerelmi há-

zasság is idővel, a megszokás, az élet sok zaklatása, az el-elfáradás miatt elvizenyősödik. Hogy az így el-lanyhult és visszavágyott kezdeti szerelem újra előva-rázsolódjék, erre az Ur kegyelme képes. Illetve, hogy az elvizenyősödés be ne következzen, hanem a hét-köznapi szeretet agapés állapota a családban fennma-radjon, nem elég csak a természetes eszközöket fel-használunk, hanem diszharmonikus természetünk miatt, folyamatosan kell biztosítanunk a házastársak szeretetének elvizenyősödése ellen, Krisztus Urunk „vizet borrá változtató” kegyelmi erejét és szeretetét. Ezért fontos a házastársak kegyelmi élete! Erről még szó lesz. Előbb azonban azokról a hétköznapi eszkö-zökről akarunk beszélni, amelyekkel az agapés állapo-tot, a szeretet tartósított állapotát a családban napról napra táplálni kell. Legjobb módszer erre, ha ellessük, hogy Isten hogyan szeret minket.

„Hétköznapi szeretet” tettekben

Persze igazabb lenne, ha azt próbálnánk megsejte-ni, hogy a szentháromságos Szeretetközösségen belül a három isteni Személy hogyan éli a szeretetet. De er-re természetes erőinkkel képtelenek vagyunk. Azt azonban meg tudjuk figyelni, hogy Isten irántunk való „hétköznapi szeretete” hogyan valósul.

Előbb egy elvet kell leszögeznünk, amit Szent Ignác Lelkigyakorlatos könyvében, a szeretetről szóló elmél-kedés elején így fogalmaz meg: „...a szeretetet inkább a tettekbe helyezzük, mint a szavakba.” (Exerc. 230. pont) Ez nagyon fontos, mert minden jó dolog a kivé-telezésen bukik meg. Hogy családi példát említsék: hi-ába hízeleg anyunak Évike: Anyukám így szeretlek, anyukám úgy szeretlek... és azután öt perc múlva anyuka azt mondja kislányának: Jaj, Évike elfelejtettem kenyeret hozni, szaladj le hamar, hozz egy kilót, és er-re Évike azt válaszolja, hogy „Anyu most olyan jól ját-

szom, most nem tudok lemenni...” – akkor mit ért az öt perccel előbbi elhangzott hízelgés és szeretnyilatkozat. Tegyük át most ezt a példát férj-feleség viszonylatába: sáros cipő letörlése, gombfelvarrás az ingre, tüzelő felhozása a pincéből, nadrág kivasalása... stb., stb.

A gyakorlati szeretet 5 formája

A szeretet első gyakorlati formája az *ajándékozó szeretet*. Minthogy mi teremtmények vagyunk, vagyis magunktól semmik, létünk és mindenünk Isten ingyenes ajándéka. De megajándékoz a hétköznapiakon is sokféle módon, sokféle leleményességgel, csak észre kell vennünk. Mi olyan természetesnek vesszük ezeket a hétköznapi „véletleneket”, apró örömöket, sikereket... Pedig ezek végső soron mind Isten ajándékai... Nyíljék ki a szemünk, vegyük észre őket. De így járjanak el a házastársak is, szeretetüket mutassák ki „hétköznapi” ajándékkal. Nem nagy dolgokról van szó, de ezek naponta ápolják az agapés állapotot a házasságban.

Egy asszony egyszer elpanaszolta, hogy férje névnapra, születésnapra, házassági évfordulóra soha még egy szál virággal sem gratulálja meg... Ti ne legyetek ilyenek. A mindennapi élet apróságokból áll, ragadjátok meg az alkalmakat, hogy egymásnak apró figyelmes ajándékokkal örömet szerezzenek. Megjelenik az első hóvirág a tél vége felé, vigyél haza feleségednek... Hosszú sor áll banánért, szánd rá azt a néhány percet, mert tudod, hogy férjed szereti... stb.

Persze a névnapokat, születésnapokat, a házassági évfordulót és a *kereszttségtek évfordulóját* okvetlenül ünnepeljétek meg. Hiszen utóbbi jelentősebb, mint a születés, mert – mint már mondtuk – mindnyájan csak a halálra születünk, de a keresztségben újjászületünk, az igazi, az örök életre. Hogyne ünnepelnénk

azt meg örömmel, hálát adva Urunk megváltói kegyelmeiért!

De ne csak evilági ajándékokra gondoljatok, hanem *egymás kegyelmi megajándékozására* is. Miről lehetne itt szó?

Igen, jól mondjátok. Egymásért való imádság, szentmise mondatás egymásért, szentáldozás felajánlása, kis áldozatok felajánlása az Úrnak a másik lelki üdvösségeért. Isten egymásra bízott benneteket nemcsak az evilági boldogítás szempontjából, hanem örök üdvössétek dolgában is.

2. A gyakorlati szeretet következő formáját így hívhatnánk: *az együttlét szeretete*

Azt olvassuk a Szentírásban: „Gyönyörűség az emberek fiaival lennem” – mondja az Úr. Ő szeret velünk, közöttünk lenni. A folyamatos teremtés révén (létfenntartás, konzerváció) mindig jelen van. De jelen van különös módon Krisztus Urunk révén. Jelen van igéjével a Szentírásban, az egyházban, a papok személyében, a nevében összegyűlt közösségekben, hiszen Ő mondta „Ha ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük” (Mt. 18,20) és leginkább az Oltáriszentségben.

Így a házastársak is egymás társaságában legyenek legszívesebben. Eleinte ez így is szokott lenni, de amint „vizenyősödik” kettőjük viszonya, előfordulhat, hogy férjem uram szívesebben van barátai társaságában és kezd későn hazajönni, vagy az asszony kezd szomszédolni és amikor férje hazajön nincs otthon...

Egymás társaságában érezték magatokat a legjobban. Legyenek meghitt beszélgetéseitek, amikor már csend van a házban, a gyerekek alszanak, tv, rádió se szóljon... Mennyi megbeszélni való is akad! Gondolatok, vélemények, érzések, vágyak elmondása. Családi tervezések, gyermeknevelési problémák stb. És amikor már serdültebbek a gyerekek, egy-egy be-

szélgetésbe őket is vonjátok be, érezzék, hogy ők is: a családi közösséghez tartoznak. Olyan témákból kell velük beszélgetni, amikben ők is érintve vannak. Pl. Hol töltjük a nyarat, vagy hova menjünk kirándulni szombat-vasárnap...

Egy-két veszélyre fel akarom hívni figyelmeteket. Gondoljátok meg, hogy reggel frissen, pihenten, jólöltözötten, csinosan mészmunkahelyedre és ott találkozol munkatársaiddal és munkatársnőiddel, akik ugyanígy pihentek, frissek, csinosak, kedvesek... És meglehet, hogy megkörmökeeznek. Főleg az elvált férfiak és nők keresik az új partnerüket és ha benned vélnek felfedezni, akkor nem törődnek azzal, hogy esetleg a te boldog házasságodat szétfúzzák, hanem addig próbálnak mesterkedni, amíg reményük lehet, hogy céljukat eléri. Apróságokkal kezdik. Felsegítik a kabátodat. Feketét hoznak. Hazamenet felkínálják az esernyőjüket, íróasztalodnál, munkapadodnál felejtkeznek egy kis beszélgetésre stb. Ezeket észre kell venned és ki kell térned előlük. Magadban meg nevesd ki a hálóját oly átlátszóan szövő pókot. De azért veszélyes pók az ilyen, valóban el kell kerülni. Neked is lehetnek gyenge pillanataid, sőt időszakaid házasságodban, amikor elvizenyősödött kettőtök viszonya.

Az is előfordulhat, hogy olyan valaki jelenik meg a láthatáron, életutad olyan valakivel kereszteződik, akiről úgy éled meg, hogy ő volna az igazi. Ő az, aki igazán ki tudná egészíteni személyiségedet, elrontottad a házasságodat, ezt kellett volna elvenned, illetve ehhez kellett volna hozzámenned. Nem futó, hanem igazi mély érzelmekről van szó. Mi a teendő? – Úgy kell fel fognod, mint kísértést. Kerülni kell tehát az alkalmat, nehogy a feltámadt érzelmek, vonzódás még jobban elmélyüljenek, még jobban betöltsék egész világodat. Állhatatosan kell imádkoznod a házastársi hűség kegyelméért és feleségeddel v. férjeddal szemben igyek-

szel annál gyöngédebb lenni, gyakrabban keresed vele a nemi kapcsolatot és igyekszel azt nagyon örömtelivé tenni. Mindez komoly akaraterőt kíván, de a házasság szentségi kegyelmei segítenek ezekben a nehéz napokban, hetekben. És ha kitartasz, előbb-utóbb lelohad a harmadik személye utáni vágyad, elszűrődik az értékelés, mellyel jelenlegi házastársad fölé emelted őt és egy adott pillanatban rájössz, hogy mégiscsak a te feleséged, a te férjed az igazi. Jól választottál. És akkor újból nagyon boldog leszel házastársaddal és hálás Istennel szemben.

Jól teszed, ha kínládásaidat elmondod őszintén házastársadnak és kérd őt, hogy segítsen hűségesnek maradnod neki és Istennek tett ígéretedhez. Lehet, hogy ez az őszinte vallomás nyomban elfújja azt a másikat, veszedelmesen alakuló kötődést. Kívánom, hogy a házasságnak ezt a veszélyes zátonyát soha meg ne ismerjétek!

A házasság boldogságára nagy veszély a féltékenység. Erre a párválasztásnál figyelni kell. Féltékeny udvarló, féltékeny jegyes, féltékeny házastárs is lesz. Idejében szabadulni kell tőle. Hívó, vallásos, gyakorló keresztény sohase lesz féltékeny.

3. Most beszéljünk az egymásért *munkálkodó szeretetről*. Tettekben itt mutatkozik meg leginkább a szeretet. A feleség is dolgozik, de a család, főleg a gyerekek gondja mégiscsak rajta nyugszik. Az asszony az, aki terhes, aki szül, aki szoptat, aki a háztartást vezeti ezer apró gondjával-bajával. Neki ezenfelül jó feleségnek, vendégek jövetelekor jó háziasszonnak is kell lennie. És nyolc órát dolgozhat is. Munkahelyén is gondolatban gyermekeivel foglalkozik, tervez, számol... A férj más. Őt munkahelyén a gyermekek és a háztartás gondjai nem zavarják. Ha építkeztek, akkor igen, akkor tervez, utánajár. Dehát nem mindenki építkezik és a ház is elkészül egyszer... Szóval a teher inkább az

asszonyon van. Ez a realitás. Ezért a férfinak bizony jócskán be kell segíteni a család közös munkáiba. Mindezeket a problémákat közösen és okosan meg kell beszélni. És az asszony pihentetéséről is gondoskodni kell. Ismerek olyan családot – öt gyereket neveltek –, ahol a férj feleségét évente elküldte teljes kikapcsolódásra egy-két hétre valami üdülőbe, ahol teljesen ellátták. Nem kellett bevásárolni, főzni, takarítani, mosni... stb. A kölcsönös szereteten, megértésen és okosságon múlik minden.

4. Kicsit elvontabbnak tűnik a kölcsönös szeretet következő formája, amit úgy mondhatnánk, hogy akik szeretik egymást azok egymásból élnek. Az *egymásból élő szeretetről* van szó. Szent Ignác hasonlattal él. Amint a nap sugarai a napból élnek (ma fotonokat mondanánk), amint a forrásvíz a forrásból buggyan, és ha a nap elsötétül, nincs életet, meleget hozó napsugár, ha a forrás eldugul, nincs életet, frissítést hozó üdítő, tisztító, energiát hozó víz, úgy ha elapad a házastársi szeretet, a család is kezd „elsötétülni”, „haldokolni”.

A szerető házastársak nemcsak egymásért élnek, hanem egymásból is. Ha egy időre messze kerülnek egymástól, pl. valami hivatalos kiküldetés miatt, nemde gondolataikban, leveleiken keresztül valóban egymásból élnek. – Azt hallottam, hogy Japánban, ha a férj valamilyen hivatalos, nyilvános teljesítményt ért el, pl. könyvet ír, szerzőként a felesége nevét is feltüntetik. Ez jól kifejezi, hogy az a könyv nemcsak a férj fejében és szívében született meg, hanem kettőjük fejében és szívében, a feleség lehetővé tette, hogy férje zavartalanul írhasse könyvét.

Remélem megsejttétek, hogy mit jelent ez az egymásból élő szeretet. Hiszen „ketten lesztek egy ember”. A „test” ugyanis az öszövétségi fogalmazásban

embert is jelent. Izaiásnál olvassuk: „És minden test meglátja az Isten üdvösségét.” (Iz. 40,6)

5. A szeretet beteljesülése az *egyesülő szeretet*. Erre ad igazi kézzelfogható példát a hit erejében a mi Urunk Jézus Krisztus, amikor az Oltáriszentségben kenyérré-borrá lesz, pontosabban a kenyér és bor lesz az Ő teste-vére, hogy vele táplálkozva egyesüljön velünk. Az ismert népies mondás megsejtet valamit ebből a szeretetből, amikor azt mondja: Úgy szeretlek, majd megeszlek...

A házastársak egyesülő szeretetéről, amely a nemi egyesülésben éri el tetőfokát, már szóltunk, de ha ezt nem előzi meg a „szívvel-lélekkel” egysége, csak biológiai folyamattá degradálódik. Az egyesülő szeretethez tartozik tehát a gondolatok, érzések, vágyak, akaratok, nézetek egyesülése.

Azt gondoljátok erre, hogy a férfi és a nő annyira más, hogy ez úgyse érhető el. Valóban beszéltünk már a nagy pszichológiai különbségekről. Hát akkor itt milyen egység, egyesülés valósítható meg? Olyan, amely kiegészítve egymást, egységet eredményez. Mindkettő hozzáadja a sajátját és közösen formálják ki, és így már nem az ÉN GONDOLATOMról, az ÉN NÉZETEMről, az ÉN VÁGYAMról van szó, hanem a MI közösen kiformált gondolatainkról, érzéseinkről, nézeteinkről, vágyainkról, amelyekről most már mindegyiktek mondhatja, hogy az az ENYÉM.

Mindjárt láthatjátok, hogy ehhez közös, őszinte megbeszélés szükséges. Azokról a meghitt beszélgetésekről van szó, amit az együttlét szeretetéről szólva kifejtettem.

Az ilyen – ha szabad így mondanom – belső, lelki azonosulásból származhat az őszinte szexuális szeretet-egyesülés. Erről még ilyen szempontból szólnunk kell. Talán majd a legközelebbi alkalommal, mert már nagyon eljárt az idő.

De azt hiszem a gyakorlati szeretetnek ez az öt elmondott szempontja bőséges anyagot szolgáltat a gondolkodásra, önvizsgálatra, megbeszélésre és imádkozásra. Tegyétek is meg!

A viszontlátásra!

8. *Nyolcadik beszélgetés: Mi bűn – mi nem?*

Múltheti találkozásunk végén, mikor a plébánia kapujában elbúcsúztatok, két jelentős kérdéssel álltatok elő, András, megkérdezted, hogy mi megengedett és mi meg nem engedett, vagyis mi bűn a házastársak szexuális kapcsolatában. És Te, Kati erre nyomban hozzátetted: Hogyan állunk a családtervezéssel, amiről ma annyit beszélnek?

András kérdésére nagyon világos szentírási eligazításunk van. Szent Pálnak már idézett 1. korintusi levelének 7. fejezetéről van szó. Fel is olvasom nektek.

Így ír a korintusi híveknek egy levélben fölített kérdéseikre: „Leveletekre ezt válaszolom. Jó ha az ember asszonnyal nem érintkezik. A paráznaság veszélye miatt azonban legyen csak minden férfinak felesége és minden asszonynak férje. A férfi teljesítse házastársi kötelességét feleségével szemben, s ugyanígy az asszony férjével szemben. Az asszony nem rendelkezik tulajdon testével, hanem a férje. Ugyanígy, a férfi sem rendelkezik tulajdon testével, hanem a felesége. Ne tartózkodjatok egymástól. Legfőljebb közös meg egyezéssel egy időre, hogy az imádságnak szenteljétek magatokat. Aztán térjete vissza egymáshoz, hogy a sátán meg ne kísértsen, mivel nem tudtok önmegtartóztatásban élni.” (1 Kor. 7. 1–5.)

Milyen bölcs eligazítást ad ez a tanítás – és el ne felejtsetek, hogy a Szentírás a Szentlélektől sugalmazott írás! – a házastársak nemi életére vonatkozólag.

Rendezett ösztönlevezetés

„A parázñaság veszélye miatt...” olvastuk. Ebből következik, hogy – mint régen fogalmazták – a házasság harmadik célja (t. i. a gyermekáldás és a kölcsönös segítség mellett) a szexuális ösztön rendezett levezetése. Ebből mindjárt kitűnik, hogy a házastársak nemi élete semmiképpen sem bűnös dolog. De hiszen erről már beszéltünk...

A következő mondat: „A férfi teljesítse házastársi kötelességét feleségével szemben, s ugyanígy az asszony férjével szemben” – arra utal, hogy a szexuális igény nem egyszerre szokott fellépni a házastársakban. Sőt lehetséges, hogy a másik fél, akitől igénylik, most éppen egyáltalán nem kívánja. Mégis helyt kell állnia éspedig úgy, hogy házastársa megkapja mindazt az örömet, szeretetet amit vár.

Visszautasítás

Egy kis fejfájás, rossz közérzet, fáradtság, kis láz nem lehet ok a visszautasításra. Aki súlyos ok nélkül utasítja vissza házastársát, súlyos bűnt követ el. Egyrészt, mert szerződésszegő, és vét a házastársi szeretet ellen, másrészt bűnveszélynek teszi ki házastársát: önfertőző, vagy házasságtörő lehet... A megismétlődő visszautasítás pedig a házasság felbomlásához vezethet.

Mi lehet súlyos ok? Magas láz, súlyos betegség, a nő egészségügyi állapota, az igénylő partner részegsége...

De ilyenkor is a visszautasítás ne legyen „visszautasítás”, hanem okos és szeretetteljes beláttatás, a készség kifejezésével, hogyha az akadályt jelentő ok elmúlik újból szeretettel rendelkezésére akar állni a házastársának.

Szokatlan igények

A következő tanítás az, hogy egyikük sem rendelkezik saját testével, hanem a másik. Ez a kijelentés is alátámasztja az előbbieket, de még mást is mond. Azt t.i., amiről már szó volt, hogy egyik házastárs a másiktól az egyesülés előkészítése során, vagy után, kívánhat olyat, amitől az idegenkedik, vagy ő akar olyat végrehajtani a másik testén, ami annak nincsen tetszésére. – Minthogy a Szentírás szava szerint a házastárs testével a másik rendelkezik, ilyenekben is engednie kell a partner kívánságának, és ismét csak nem kelletlenül. Persze mint már említettük előző beszélgetéseink egyikén, a szokatlan kívánságokkal lehetőleg ne váratlanul lépjenek fel a házastársak, hanem megfelelő okossággal készítsék azt elő.

Szabad vagy nem szabad?

Ha azt kérdezitek, hogy ezekben mi lehet bűnös, azt kell felelnünk, hogy a házastársak között – minthogy a házasság egyik célja a nemi ösztön rendezett levezetése – minden megengedett, ami az egyesülést megelőzi, előkészíti, ill. utána kiegészíti, hiszen minden kevesebb mint maga az egyesülés.

De ha az egyesülés során az asszony nem elégült ki és a férje visszavonult, akkor az asszony bűn nélkül kielégítheti magát, hiszen mindent szabályosan végrehajtott, ami az egyesüléshez a természet rendje szerint részére követelmény.

Tartózkodás a nemi élettől

Arra is figyeljetelek, hogy csak közös megegyezéssel tartózkodhattok a házastársi egyesüléstől, egyoldalúan tehát egyikőtök sem tehet olyan felajánlást, vagy jó feltevést, pláne fogadalmat, hogy pl. pénteken nem élek

nemi életet. Hiszen ez a szerződés egyoldalú felmondása volna...

De közös megegyezéssel valóban nem árt olykor vállalni az önmegtartóztató életet megfelelő időre, hogy mint Szent Pál mondja: „az imádságnak szentel-jétek magatokat”. Ilyen közös önkéntes vállalás lehet pl. adventi, vagy nagybőjti tridiumok idejére, amikor mindketten résztvesztek a lelkigyakorlatos szentbeszé-deken, vagy Nagypénteken, Hamvazószerdán, Mária kegyhelyekre való zarándoklat idején stb.

Családtervezés

Ami Kati kérdését illeti, és a családtervezésre vonat-kozik, tudnotok kell, hogy nem annyi gyermeket kell vállalni, ahány a rendszeres házassági együttéléskor fogamzhat. Az Egyház tanítja, hogy jogos a családter-vezés. Hogy hány gyermeket vállaljanak a szülők, ez függ lakásviszonyaiktól, anyagi helyzetüktől, egészségi állapotuktól, a gyermekek emberhez méltó neveltetési lehetőségeitől...

Itt azonban vigyáznunk kell. Az ember sajnos önző és kényelemre hajló. Hamar kimondja, több gyereket már nem vagyunk képesek vállalni. Különösen olyan-kor jut ez az önzés kifejezésre, amikor az egyik fél akarna még gyereket, a másik meg húzódozik tőle ko-moly ok nélkül. Vagy olyankor, amikor azért nem kell a gyerek, mert most „telket veszünk a Balatonon” vagy „autó kell” stb. Szóval amikor az anyagiak túlsúlyra jut-nak a családtervezésben.

Gondolnotok kell arra is, hogy a magyar népesség fogyóban van. A szaporulatot csak a harmadik gyerek biztosíthatja. A mi plébániánkon a hívő és gyakorló családok között összesen öt háromgyermekes család van, de azok között is, olyan, ahol még mind a három gyerek otthon van, csak kettő. Gyerekvállalás és gye-reknevelés áldozat nélkül nincs. Nem azért kaptátok is-

tentől az élet továbbadásának képességét, hogy azzal visszaéljete. Hiszen Isten parancsa a teremtés hajnalán így szólt: „Szaporodjatok és sokasodjatok.” Ezt az isteni akaratot a magyarság jelenleg nem teljesíti.

Ha egy házasság úgy jön létre, hogy a házastársak előre megállapodnak, még a házasságkötés előtt, hogy „Gyerek pedig nem kell”, éppúgy érvénytelen volna, mintha úgy kötik, hogy „Ha nem sikerül, majd elválunk.” Persze az így megkötött templomi házasság szentségtörő házasságkötés volna, szentségtörő a gyónásuk, áldozásuk és maga a házasság szentségének kiszolgáltatása is.

Tiltott és megengedett módok

Most még az a kérdés van hátra, hogy hogyan szabályozható megengedett módon a gyermekek száma?

Alapvető tudnivaló: megfogant élet elpusztítása (abortusz: terhesség megszakítás) súlyos bűn.

Súlyos bűn a fogamzás megakadályozása meg nem engedett módon. Ezek:

férfinél: gumi használata, a nemi aktus hirtelen megszakítása (ami ráadásul a nő számára is káros). Újabban férfiak számára készülő pirulákról is hallani. Ezek is persze tilosak. Tilos a sterilizáció is.

nőknél: mechanikai gátló szerek (pl. spirál, pesszárrium...), hüvelyben elhelyezhető vegyszerek, fogamzásgátló pirulák, öblítés az egyesülés után.

Megengedett fogamzást elkerülő módszer az időszakos megtartóztatás. Ez abban áll, hogy a menstruációs ciklusokban csak néhány nap fogamzásképes az asszony. Ezeken a napokon és a biztonság kedvéért előtte és utána néhány napig kerülni kell a nemi egyesülést.

A fogamzásos napok megállapítására négy módszer ismeretes jelenleg:

1. Az Ogino–Knauss – biztonsága kb. 40%-os – a menstruációs naptárra hagyatkozik. De egy kis megfázás, izgalom, stb. már fel nem deríthető eltolódást eredményezhet.

2. A hőmérős eljárás – biztonsága kb. 80%-os. Azon alapul, hogy a tüszőpattanáskor az asszony hőmérséklete 1-2 tizeddel megemelkedik. Ezt figyelni kell, s ezért az asszonynak reggelenként, még ágyban fekve, nyelve alatt (pontosabb a hüvelyben) hőmérsékletét meg kell mérnie és gondosan jegyezni kell.

3. A Billings-módszer: a nő hüvelyében jelentkező váladék állagából és elszíneződéséből megállapítható, hogy mikor termékeny az asszony. Itt tehát önmegfigyelésre van szükség. Eleinte ajánlatos a hőmérős eljárással ellenőrizni a megfigyelések helyességét. 98%-os biztonságot nyújt helyes megfigyelés esetén.

4. A PG/53 jelzésű mikroszkópos módszer. Leírása a függelék 5. részében.

Ismerek olyan idősebb hívő házaspárt, kiknek fiatalságában csak az Ogino–Knauss módszer volt az ismeretes. Ők úgy beszélték meg, hogy – kétszobás lakásukban – két gyermeket tudnak vállalni. De ha mégis történik fogamzás, Isten kezéből fogadják a gyermeket. Még három gyermekük lett. És most hálásak az Istennek, mert a gyerekek mind kiváló, tehetséges, jó gyermekek lettek.

Minthogy, kedves ... és ..., remélhetőleg Isten megáldja majd házasságtokat gyermekekkel, úgy, ahogyan azt ti felelősséggel vállalni tudjátok, s ha közöttük lány is lesz, ha már felserdült, az édesanyának lesz kötelessége, hogy rásegítse a Billings-módszerrel és hőmérős eljárással saját fogamzásmentes ciklusainak megismerésére. Ha férjhez megy, ezzel már tisztában kell lennie.

Két megjegyzés

De tudnotok kell, hogy sajnos, egy nehezen gyógyítható gombás megbetegedés jelentkezhet a nők hüvelyében és ez természetesen a Billings-féle megfigyeléseket lehetetlenné teszi. Ezért a nemi szervek tisztán tartása, nyilvános fürdők, WC-k kerülése nagyon ajánlatos.

Még annyit, hogy a menstruáció idején általában a házastársak idegenkednek a nemi élettől. De fordítottja is jelentkezhet. Asszonyoknál olykor fokozottabb mértékben is. Lehet ilyenkor is házaseletet élni, de a fertőzés veszélye miatt mind a férj, mind a feleség nemi szervének tisztántartása különösen fontos.

Ezt azért tartottam szükségesnek megemlíteni, mert a mózesi törvény tiltotta a nemi életet a menstruáció idején. Az újszövetségben azonban semmi ilyen megkötést nem találunk.

Szeretettel várlak benneteket egy hét múlva, ami az utolsó előtti alkalom lesz, vagy ha akarjátok, minthogy közeledik életetek nagy napja, és sok intézni való akad ilyenkor, az utolsó is lehet. Hiszen a házasság szertartásának megbeszélése már nem vesz olyan sok időt igénybe. Oda is adom, a szertartáskönyvet, benne többféle szentírási szakaszt találhattok: olvasmányt, leckét, evangéliumot. Válasszátok ki azokat, amelyeket házasságkötéstelekkor hallani akartok, és amelyekről a prédikáció szóljon. Meg is mondhatjátok, hogy miről akartok hallani. Lesznek esetleg nem-hívó, vagy gyengehitű meghívottak is?

Igen? – Igyekszünk majd úgy rendezni a szertartást, és úgy alakítani a mondanivalót, hogy számukra is élmény legyen.

Isten veletek!

9. Kilencedik beszélgetés: Emberi méltóságunk

Mit is akar az Isten velünk? Velünk emberekkel, s így veletek is, veletek, akik majd ketten egy emberré lesztek?

Emlékezzetek vissza első beszélgetésünkre. Az ember teremtése előtt, hogyan is „tanácskozott” önmagával az Isten? Igen, jól emlékeztek: Alkossunk embert képünkre, magunkhoz hasonlóvá. Erről már sok mindent tudtok, de egyet még nem mondtunk el. Isten Jézus Krisztusért teremtett mindent.

A Szentírásban ezeket olvashatjuk:

Isten „benne teremtett mindent a mennyben és a földön: a láthatókat és a láthatatlanokat... Mindent általa, és ÉRTE teremtett. Ő előbb van mindennél, s benne áll fönn minden”. (Kol 1, 17). „Őt (Krisztust) a világ teremtése előtt KIJELÖLTE (Isten), de előttetek csak a végső időkben nyilvánította ki.” (1 Pét. 1, 20) „Úgy illett, hogy AKIÉRT és aki által a mindenség lett, aki számos fiát dicsőségre vezet, üdvösségük szerzőjét a szenvedés útján dicsőítse meg... Nem szégyeli, hogy testvéreinek hívja őket... mivel pedig a gyermekek teste-vére közös, ugyanúgy részesült azokban ő is.” (Zsid. 2, 10–14.).

Isten gyermekségre rendelve

Isten örök tervében tehát a megtestesült Ige, Jézus Krisztus élt, mint mintaokság, akit a „teremtés előtt” kijelölt, akiért teremtett mindent. Mi emberek tehát az Ő képére és hasonlatosságára vagyunk alkotva. Isten-

gyermekségre rendelve. Ez az a nagy ajándék, az a nagy plusz, amivel Isten a halandó természetet megajándékozta: a halhatatlan isteni élet.

Ezért írhatta Szent Péter 2. levelében:

„Így váltotta be nekünk legszebb és legnagyobb ígér-
tetét is, hogy ezek révén az ISTENI TERMÉSZET RÉ-
SZESÉVÉ legyetek...” (2 Pét. 1, 4.) Ez az isteni ter-
mészet az a bizonyos „megszentelő kegyelem”, amit
az ősszülők eljátszottak és Krisztus Urunk keresztha-
lálával és feltámadásával újból megszerzett számunk-
ra. Ezért lehet most már testünk-vérünk Vele közös.

Hiszen ti is kedves András és Kati „nem a szolgaság
lelkét kaptátok, hogy ismét csak félelemben éljétek, (t.i.
a halál miatt), hanem a fogadott fiúság Lelkét kaptátok,
melyben azt kiáltjuk: ABBA! Atya! Maga a Lélek tesz
tanúságot lelkünkben, hogy Isten fiai vagyunk.” (Rom.
8. 15 kk)

Isten gyermekei vagyunk

Így ír szent Pál. És éppen ezért állapíthatja meg
szent János: „Nézzétek csak, mekkora szeretetet ta-
núsított irántunk az Atya: Isten fiainak hívnak és AZOK
IS VAGYUNK.” (1 Jn. 3, 1.)

De hogyan vagyunk azok, hogyan lettünk Isten gyer-
mekeivé? Földi vonatkozásban hogyan lehet valaki va-
lakinek a gyereke? Jól mondjátok: természetes úton,
tehát nemzés révén és örökbefogadás révén. – Mi ho-
gyan vagyunk Isten gyermekei, a kettő közül melyik
módon?

Nyilván se így se úgy. Hiszen Istennek csak egy
nemzett Fia van a második isteni személy, akit az örök
jelenben nemz és szül. De örökbefogadás útján sem.
Hiszen az örökbefogadott gyermek örökbefogadó szü-
lei természetéből semmit sem kap. Csak külső jogi ak-
tusról van szó.

Isten azonban nemcsak külső jogi aktussal fogad gyermekeivé: Krisztus érdemeiért nemcsak úgy tekint ránk, MINTHA igazi gyerekei volnánk. Hiszen szent János megmondja: **AZOK IS VAGYUNK!**

De hogyan?

Ajándékozás révén. Isten valóban megajándékoz bennünket minden érdemünk nélkül, pusztán az Ő irgalmából, irántunk való szeretetéből saját isteni életével, halhatatlan isteni természetével, mint szent Péter leveléből hallottátok. És ezért a teljes ingyenességért hívjuk Istennek ezt az ajándékát **KEGYELEMNEK!**

Istengyermekségünk veszélyeztetettsége

Ez a kegyelem adja meg nekünk az Istenhasonlóságot, ezért hívják megszentelő kegyelemnek, vagy szentté tevő kegyelemnek, hiszen szent Péter is így int első levelében: „Így szól az Írás: Szentek legyetek, mert én szent Vagyok” (1 Pét. 1, 16.)

Isten kegyelmével való együttműködéssel válik tehát valóra Isten örök terve: az embernek Istenhez hasonlóvá teremtettsége. Ez tehát folyamat és élő valóság. De földünkön éppen a bűn miatt, minden élő valóság egyben veszélyeztetett valóság is. Gondolatok csak a legközelebb fekvő példára. Az új élet az anyaméhben, s maga az anya élete is mennyire veszélyeztetetté lehet. És megszületése után a csecsemő is mennyi gondozásra szorul!

Veszélyes zónák és a szentségek

De egész emberéletünk is ilyen. S vannak benne különösen veszélyes, külső támogatásra szoruló zónák. Ilyen persze maga a *születés* és az azt követő hetek, hónapok – azután a gyermekkorból felnőttéválás korszaka: a *kamaszkor* – a pályaválasztás és *házasság*, vagy a másik alapvető életállapot, a *papság*, szerze-

tesség – a különféle *betegségek*, melyek életünket veszélyeztetik – s végül a *haldoklás* és maga a halál. Ezek minden emberélet – férfié vagy nőé, gazdagé vagy szegényé, tanulté vagy tanulatlané – ilyen vagy olyan bőrszínűé – velejárói. – De, minthogy a kegyelmi élet is élet, istengyermeki életünk is veszélyeztetett és vannak veszélyes zónái. És Isten a maga jóságában segítségünkre siet, hogy istengyermeki életünket megóvja. Ez az isteni segítség a szentségek révén történik. Ha a felsorolt veszélyes zónákat megszámloljátok, számuk hat. De még egyet hozzá kell adnunk. Minden életet ugyanis táplálnunk kell. Így a bennünk levő természetfeletti életet is. És ez a hetedik isteni segítség, a „mennyből alászállott Kenyér”, „az Isten kenyere, amely leszállt a mennyből és ÉLETET ad a világnak.” (Jn. 6, 33.) – Már mondjátok is: az Oltáriszentségről van szó.

Így már együtt is van a hét szentség. Emlékeztek még rájuk? El tudnátok sorolni, mindjárt hozzáigazítva természetfeletti életünk 7 veszélyes állapotához.

Jól mondjátok, valóban a halandó életről a halhatatlan életre a *keresztség szentségében* születünk.

A felnőttéválás szentsége a *bérmálás*. Ennek révén a keresztségben Isten gyermekévé lett hívő, most már Krisztus apostola lesz: keresztyén hitéről tanúságot tesz, megvédi és terjeszti. Életveszélyes betegség istengyermeki életünkben a bűn. Gyógyítása a *bűnbánat szentsége* révén történik.

Az alapvető életállapot választásában, elfogadásában és élésében segítségünkre van a *házasság szentsége*. és a papszentelés: az *egyházirend szentsége*. (Megjegyzendő, hogy a diakonusi rend és a püspöki rend is szentségek). Az evilági életből az örök életbe való átmenet szentsége a *betegek kenete*.

És kegyelmi, istengyermeki életünk folyamatos táplálására rendelte az Úr az *Oltáriszentséget*. Ez, mint

jól tudjátok, nem más, mint Krisztus valóságos teste és vére a kenyér és bor színe alatt. Erről egy kicsit részletesebben.

Mint mondtuk, minden életet táplálni kell. De minden életet csak neki megfelelő étellel lehet táplálni. A cicának hiába adsz szénát, a lónak meg tejet, és a viruló rózsabokor tövébe hiába öntesz oda akármilyen finoman is elkészített paprikáscsirkét galuskával...

Éppígy a bennünk levő halhatatlan istengyermeki életet nem lehet halandó táplálékkal táplálni. Még szellemi termékekkel sem. Pl. szép versekkel, szívhez szóló muzsikával, bármilyen jámbor is legyen, ésszerű bizonyításokkal...

Halhatatlan életet csak halhatatlan eledellel lehet táplálni. És ez az Oltáriszentség. Ezért mondja az Úr: „Ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok az Ő véré, nem lesz élet tibennetek.” (Jn. 6, 53.) Viszont: „Aki e kenyérből eszik, örökké él.” (Jn. 6, 51.)

Ezért fontos, hogy a házastársak rendszeresen találkozzanak ezzel a kenyérrel. A közös szentáldozásnak még az is a hatása, hogy Jézus személyén keresztül, aki mindkettőtök lelkébe tért, ott van – valamiképpen egymás szívének legmélyéhez férközhetnek az áldozás utáni szent percekben. Használjátok is ki ezeket mindenkor a kölcsönös szeretetek kötelékének erősítésére. Most Jézus az a harmadik, aki ezt a kegyelmi szeretetközösséget tökéletessé teszi.

Minden szentmisén áldozzatok. Hiszen Jézus ezt mondja az utolsó vacsorán: „Vegyétek és egyétek... ezt cselekedjétek” (1 Kor. 23–26) Tehát az evést is cselekednünk kell.

A bűnbánat szentségéhez is rendszeresen járuljatok. Ha nincs is halálos bűnötök, akkor is ajánlatos a havi gyónás, lehetőleg ugyanannál a gyóntatónál. Igaz, a hajót csak a nagy lék süllyesztheti el, de az apróbb

repedéseken is beszivárog a víz és idővel nagy bajt csinálhat. Jobb azt megelőzni.

A betegek kenetének szentségére azért térek ki, mert lehet, hogy nagyszülőkkel, vagy később előregedő szüleitekkel együtt éltek esetleg eltartási szerződést kötöttek. Legyen gondotok arra, hogy a törődött öregek, betegek részesüljenek a betegek szentségében. Ez nem jelenti azt – mint jól tudjátok –, hogy most már meg kell halni – magam is sok öreget, beteget megkentem és még életben vannak mind a mai napig –, hanem ennek a szentségnek az a hatása, hogy türelmet, lelkierőt ad, a betegség, öregség szenvedéseinek keresztényhez méltó módon való elviseléséhez és kegyelmi értékesítéséhez, szent Pál szavaira gondolva: „Kiegészítem testemben ami hiánya van Krisztus szenvedésének, az Egyház javára.” (Kol 1, 14) Nem arról van szó, hogy a Krisztus kereszthalálával kiérdemelt megváltás nem elegendő, hanem arról, hogy az egész Krisztus (Totus Christus) kiegészítse a Fő szenvedéseit, mert Krisztus a tagokban nem szenvedett földi életben. A tagok szenvedései így valóban kiegészítik Krisztus szenvedéseit. Krisztus szenvedése végtelen értékű volt, mert Személye végtelen. A végtelent nem lehet kiegészíteni, de a titokzatos Test tagjai nem végtelenek, hanem nagyon is véges személyek. Az ő szenvedéseik hozzájárulnak a Fő szenvedéshez, akinek Személye így kiegészülnek a tagok szenvedéseivel. Pl. Krisztus nem szenvedett leprában, rákban vagy tudóbajban, az öregkor bajaiban... stb. Tehát a keresztény lelkülettel elfogadott, sőt fölajánlott szenvedés nemcsak Krisztus Urunk szenvedésével egyesít, hanem megváltói művének mintegy munkatársaivá avat, az így viselt szenvedés, mert értelmet kap, értékessé is lesz a kegyelem rendjében. Érdemeit mások javára értékesíthetem.

A házasság szentsége

És végére hagytam a házasság szentségét. Mert benneteket most ez érdekel legjobban.

A házasság az élők szentsége. – No –, gondoljátok magatokban –, hát persze a holtak nem szoktak házasságot kötni.

Nem is testileg halottakra gondolunk itt, hanem a lelki hullákra. Kik volnának ezek?

Élők szentsége

Jól mondjátok, azok, akik halálos bűnben vannak. Tehát kioltották magukban az istengyermeki életet. Isten szemében nem élnek. Ezért tehát a házasság szentségének kiszolgáltatása előtt, végezzétek el a szentgyónástokat és járuljatok szentáldozáshoz. – Ezzel nem azt mondom, hogy bizonyára halálos bűnben vagytok, de ha nem is, életetek olyan nagy fordulójáról van szó, hogy ahhoz sok kegyelmet biztosítsatok magatoknak, és Jézussal a szívetekben fogadjatok majd egymásnak örök hűséget az Úr oltára előtt.

Ha már itt tartunk megkérdezem, melyek még az élők szentségei? Jól tudjátok ezt is. A keresztség és a bűnbánat szentségének kivételével mindegyik. – Egészen így van a szentkenet szentségével is?

Ha a haldokló már nincs eszméleténél és nem lehet meggyóntatni, és még kevésbé megáldoztatni, akkor föltételesen fel lehet oldozni és a betegek kenetét is ki lehet szolgáltatni. Ezt is jó, ha tudjátok.

Most egy ravasz kérdést teszek föl, be ne ugorjatok!

Ki szolgáltatja ki a szentségeket? Vegyük sorjába.

A keresztséget? – A pap.

Más nem? – Szükségkereszteleskor bárki.

Jó. De mi az a szükségkereszteles? –

Igen... Van egy kiváló hívő házaspárunk. Második gyermeküket csecsemő korában meg kellett műteni.

Az egyik veséjét kellett kivenni mert nem működött. Az édesanyja megkeresztelte a kicsit. Mikor aztán meggyógyult és hazakerült, itthon a templomban már csak a kiegészítő szertartásokat végeztük el.

Hogyan csinálta ez az édesanya a szükségkeresztelést?

Néhány csepp tiszta vizet öntött a baba fejéjére és közben ezt mondta: „Tamás, én megkeresztellek téged az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében.” – Ez teljesen érvényes keresztelés volt, ennyi elég szükségkereszteléskor.

A bérnialást ki szolgáltatja ki? – A püspök. Halálveszélyben a pap is kiszolgáltathatja.

Oltáriszentséget? – A pap.

Bűnbánat szentségét? – Pap.

Betegek szentségét? – Pap.

Egyházi rend szentségét? – A püspök.

Házasság szentségét? – A pap?

Várjatok csak! Mi is a házasság? Most vegyük a jogi fogalmazást. Egy férfi és egy nő életszövetsége, mellyel testüket egymásnak átadják utódok nemzésére... stb.

Szóval a házasság szerződés, és ezt emelte Jézus szentség rangjára.

Kik a szerződő felek? – A vőlegény és a menyasszony.

Valóban. A pap csak egyházi tanúja a szerződő felek nyilatkozatának.

A házasság szentségét tehát a házasuló felek egymásnak szolgáltatják ki. Mert minden szentség létrehozza azt, amit jelképez. Így létrehozza a házastársak között azt a kapcsolatot, amelyben modellálódik Krisztus és az Egyház kapcsolata, azaz a szentségi kapcsolatot. Ezért a házasság állandó kegyelemforrás. Mindarra ad kegyelmet, amire a házasságban szükség van. Így a megszentelő kegyelemben élő házastársak

kegyelmet közölnek egymással, minden olyan cselekedetükben, ami a házassághoz tartozik. Tehát a házastársi egyesüléssel is kegyelmet közvetítenek egymással.

Hatásai

Mindebből láthatjátok, hogy a keresztény házasság szent állapot. Isten leköti magát mellettetek. Mint minden élők szentségénél, a házasság szentségének is az a hatása, hogy növeli bennetek a megszentelő kegyelmet és ugyanakkor Isten leköti magát mellettetek, hogy házaseletetek folyamán segítségetekre siet segítő kegyelmeivel felmerülő problémáitok megoldásában.

Ezért a hívő keresztény házastársak, ha közöttük probléma merül fel, nem rohannak az ügyvédhez és nem indítanak válópert, hanem imádsághoz fordulnak és várnak türelmesen. Néhány óra, néhány nap és a viharfelhők eloszlának, s újból kisüt a nap.

Kedves ... és ..., bemutattam tehát nektek, hogy Urunk kegyelmei a szentségeken, e hét csatornán áramlik felénk. Nem tudom jártatok-e Kőszegen, s a kőszegkörnyéki kiránduló helyeken? Például az úgynevezett Hétforrásnál? A hét magyar vezér – Álmos, Előd, Ond, Kond, Tas, Huba, Töhötöm – nevéből elnevezett hét csövön folyik a forrás vize. Persze a föld mélyén rejlő közös tartályból táplálkozik ez a hét vízsugár.

Jézus Szívének tisztelete a családban

Így gondoljátok el a hét szentség közvetítő csövein érkező isteni kegyelmeket is. Közös tartályuk Isten irgalmas szeretete Jézus szentséges Szíve. A keresztén, mikor Krisztusnak irántunk való szeretete meghozta a teljes életáldozatot, akkor nyílhatott meg a katona lándzsadöfése nyomán a kegyelmeknek ez a kiapadhatatlan forrása.

János apostol így írja le ezt a jelenetet:

„Készület napja volt. A zsidók tehát kérték Pilátust, hogy töresse meg a keresztfeszítettek lábszárát és vétesse le őket a keresztről, hogy ne maradjanak szombatban a kereszten. Az a szombat ugyanis nagy ünnep volt. Jöttek a katonák és eltörték a vele együtt keresztfeszítetteknek előbb az egyiknek, majd a másiknak lábszárát. Mikor azonban Jézushoz értek, látták, hogy már meghalt. Ezért nem törték el lábszárát, hanem az egyik katona lándzsájával megnyitotta oldalát, melyből azonnal vér és víz folyt ki. Aki ezt látta tanúskodik róla és tanúsága igaz. Ő tudja, hogy igazat mond, hogy ti is higgyetek. Mindez ugyanis azért történt, hogy beteljesedjék az Írás: Csontot ne törjetelek benne. És más helyen: Föltekintenek arra, akit kereszttől szúrtak. (Jn. 19. 31–37.)

A kegyelmek forrása

Jézus szíve tehát megnyílt, hogy a kegyelmek forrásává váljék. Ő maga mondta egy alkalommal a sátoros ünnep utolsó napján: „Aki szomjazik, jöjjön hozzám és igyék, aki hisz bennem.”

Szívéből az Írás szava szerint élő víz forrásai fakadnak. (Jn. 7. 37 k.)

Jézus ígéretei

Ez az élő víz a hét szentség hét csövéen át érkezik hozzánk. Ezt azért kell most, házasságkötések előtt különösen is kihangsúlyoznom, mert Jézusnak úgy tetszett, hogy Szent Szívének, vagyis megváltói istenem-beri Szeretetének tisztelői számára különös kegyelme-ket tartogat. Olyanokat, melyek a hívő családok számára oltalmat és segítséget jelentenek. Jézus ugyanis megígérte Szent Szíve tisztelőinek a következőket:

Családjukban békét szerzek,

A megosztott családokat egyesítem,
Minden vállalkozásukat megáldom,
Megáldom a helyeket, ahol Szent Szívem képét ki-
függeszti és tisztelik,

És itt van a nagy ígélet: Akik kilenc egymásutáni hó-
nap első péntekén meggyónnak és megáldoznak, nem
hálnak meg a nekik szükséges kegyelmek nélkül.

Hithű keresztény család bizonyára tudni fogja, ho-
gyan építse be vallásos életébe a Szent Szív tisztele-
tét, melyről XI. Pius pápa azt tanította, hogy a keresz-
tény tökéletesség formája. Legyen az én nászajándé-
kom ez az ajánlás: Tiszteljétek Jézus Szentséges Szí-
vét családotokban mindenkor. Az ajándék tartalmát
maga az Úr fogja veletek megismertetni, olyan kegyel-
meivel fog megajándékozni benneteket, amikre a leg-
nagyobb szükségetek lesz. És akkor majd meg fogjá-
tok tapasztalni, hogy a sok nászajándék között ez az
én szerény ajánlásom volt a legtöbbet érő. Nem
ugyan önmagában, hanem annak erejéből, akinek ne-
vében ezt az ajánlást teszem.

Hát ezzel be is fejezzük utolsóelőtti beszélgetésün-
ket. De ha akarjátok, lehet ez az utolsó is. Röviden át-
vesszük a szertartást, megbeszéljük, hogy mikor vé-
gezzétek el a szentgyónásokat és szentáldozásoto-
kat...

Inkább eljöttök mégegyszer? Jó. Félték, hogy a
hosszú idő alatt elfelejtitek a szertartás menetét és
összezavarjátok, mert hát izgulni is fogtok...

Nem kell izgulni, hiszen szertartás közben úgys min-
dent előre megmondunk, hogy mit kell csinálnotok, mit
kell felelnetek...

De ha még egyszer akartok jönni, nagyon jó lesz.
Örömmel várlak egy hét múlva. Olvasmányt, szentlec-
két és evangéliumot kiválasztottátok? Melyeket olvas-
suk majd fel, és miről szóljon a prédikáció?

Adok még két házastársaknak szóló lelkiismeretvizsgálati anyagot. Az egyik számba veszi a családot, mint vallási közösséget, a másik, mint gazdasági közösséget. A család boldogságához hozzátartozik, hogy kegyelmileg, anyagilag rendben legyen. Tanulmányozzátok át. Legközelebb majd megbeszéljük.

Itt a magnószalag is mai beszélgetésünkről. Viszontlátásra.

10. *Tizedik beszélgetés: A házasságkötés szertartása.*

A szokott barátságos módon közösen átvesszük a szertartás menetét, megbeszéljük az olvasmányokat, a prédikációs témát, a múltkor átadott lelkiismeretvizsgálati anyaggal kapcsolatos kérdéseiket. Megkérdezzük, hogy van-e feszületük? Aztán megkérjük őket, hogy három hónap múlva újból látogassanak meg. (Akkor adjuk majd át a szexuális életre vonatkozó lelkiismeretvizsgálati anyagot, hiszen akkor már tapasztalatokkal rendelkeznek. De akkor együtt csak végigolvassuk a kérdéseket, hogy megértsék miről van szó, de a feleleteket majd otthon egymással beszéljék meg őszintén.)

Nagyon ajánlatos magnóra felvenni a házasságkötésüket és a kazettát a feszülettel együtt odaajándékozni. A kazettára a templom vagy oltár képét ragasszuk és a dátumot is írjuk rá.

Függelék

1. Házastársak imája.	95
2. Házastársamnak. (Vers)	96
3. Lelkiismeretvizsgálati anyagok:	
a) a család vallásos életéről,	97
b) a család gazdasági életéről,	98
c) a házastársak szexuális életéről	99
4. A fogamzás elkerülésének megengedett újabb módzatai:	
a) Billings módszer	105
b) Hőmérős módszer	110
c) PG/53 mikroszkópos módszer	112
5. A terhesség megszakításáról és az AIDS-ről.	
a) Az abortuszról és következményeiről	114
b) Napjainkban egyre veszélyesebbé váló beteg- ségről, az AIDS-ről.	116
6. Suenens bíboros tanácsai házaspáro- k-nak:	
a) férjnek,	119
b) feleségnek	120
7. Hozzászólások	121
8. A párválasztás néhány szempontja.	145
9. Csoportos megbeszélés egy a házassá- got érintő közérdekű témáról.	148

1. Házastársak imája

Istenem köszönöm, hogy mi ketten együtt élhetünk.
Nem vagyok egyedül,
hitvesemben társat adtál, aki szeret úgy, amint vagyok,

aki bízik bennem és számít rám,
mindig készen áll segítségemre.

Köszönöm, hogy tudunk beszélgetni egymással,
hogy bízhatunk egymásban,
és számíthatunk egymásra.

Köszönöm szerelmünket,
a közös terheket,
és a közös imádságokat is.

Add, hogy szerelmünk gyümölcseit, a gyermekeket
úgy fogadjuk,
mint a Te szereteted ajándékát.

Segíts úgy nevelnünk őket, hogy nagylelkűségeddel,
mellyel
életüket ránk bízad, soha vissza ne éljünk.

Add, hogy a mi kis családunk szeretetközössége hűen
tükrözze a szentháromságos égi Szeretetközösség
boldogságát!

Összeállította és naponta imádkozza
egy fiatal házaspár

2. Házastársamnak

Az Úr benned
és bennem:
csendben,
nem szól,
nem nógat,
nem sóhajt,
nem nevet,
csak szeret.
S ez ugye elég
nekem
és neked...?

3. Lelkiismeretvizsgálati anyagok

a) Családi lelkiismeretvizsgálat vallásos életünkről

1. Szoktatok-e naponta imádkozni? (reggel – este)
Esti imát közösen végzitek?
2. Végeztek-e lelkiismeretvizsgálatot az esti ima kapcsán?
Van-e közös bűnvallomás? (Egymásnak, ha a házastársi szeretet vagy jogok ellen hibáztatok?)
3. A pénteki bűnbánati napot megtartjátok-e?
4. A vasárnapi, kötelező ünnepnap szentmisén részt vesztek-e? Lehetőleg közösen? Járultok-e minden misén szentáldozáshoz?
5. Szoktatok-e havonta rendszeresen gyónni, lehetőleg ugyanannál a gyóntatónál? Ha halálos bűnt követesz el, sietsz-e soronkívüli szentgyónásban szabadulni tőle?
6. Olvastok-e naponta Szentírást?
7. Gyermekeiteknek megfelelő korban tanítjátok-e otthon a hittant és taníttatjátok-e a plébániai hitoktatáson, vagy az iskolában?
8. Ismeritek-e Jézus Szíve tiszteletet és ennek kapcsán a család felajánlást és Jézus ígéreteit:
 - a) családjukban békét szerzek,
 - b) a megosztott családokat egyesítem,
 - c) minden vállalkozásukat megáldom,(van még több ígélet is a Jézus Szíve tisztelők számára, pl. megáldom a helységeket, házakat, ahol Szent Szívem képét kifüggesztik és tisztelik.)
9. Kritizálom-e Egyházamat, papjaimat szeretetlenül, megvédem-e, ha rágalmazzák őket?

10. Bátran megvallom-e hitemet, tanúságot teszek-e Krisztusról a mindennapi életben az evangélium szerinti életemmel? (Hegyibeszéd! Mt. 5–7.)

11. Vallási dolgaiban csak a kötelezőt tartom meg, vagy nagylelkű hitemből és szeretetemből többre is telik? (Tanácsolt ünnepek, zárandoklatok, keresztúti ajtatosságok, litániák, lelkigyakorlatos szentbeszéd, bibliaórák stb.)

12. Dolgozom-e az egyházközösségben valamilyen kiscsoportban, munkakörben? (Képviselő-testület, adószedők, énekkar, oltáregylet, takarítók, virágozók, fiatal házaspárok csoportja, bibliakör, gyermekeik minisztráns csoportban? stb.)

13. Családodban tisztelik-e a Szent Szűzet, ünnepeit megülik? Imádkozzátok-e a rózsafüzért? Kegyhelyeit fel szoktátok-e keresni?

b) Lelkiismeretvizsgálati gondolatok a család gazdasági életéről

1. Tudatos-e bennetek, hogy a család gazdasági (pénzgazdálkodási) közösség is? Ennek megfelelően megbeszélitek-e családotok pénzügyi helyzetét? (Bevételek, kiadások, távlati tervek).

2. Jövedelmeket tervszerűen (ésszerűen) osztjátok-e be?

Tartjátok-e a sorrendet: szükséges-hasznos-kellemes-luxus?

3. Kereseteket közös kasszában kezelitek-e? (Mellékjövedelem elhallgatása!?)

4. Vezetitek-e pénztámlaplót?

5. Mennyi zsebpénzt adtok gyermekeiteknek? (Hány éves kortól, naponta-hetente-havonta?)

6. Keresőképes gyermekeitek hozzájárul-e a háztartáshoz, ha otthon lakik? Mennyivel? – Vagy továbbra is ingyenélő és elherdálja a keresetét?

7. A kiadások megtervezésénél nem jelentkezik-e önzés? A tervezéshez megfelelő korú gyermekeiteket is bevonjátok, hogy megtanulja a helyes beosztást, pénzzel való bánst.

8. Életed fő céljának a pénzszerzést tekinted-e? – A fő szempont mindig az, hogy nyersz-e vagy veszítesz-e, ha így vagy úgy jársz el, vagy az, hogy valósítod-e a szeretet parancsát vagy nem? Hiszen ez a főparancs és nem az, hogy gazdagodj!

9. Segítésre szorulóknak szükségét észreveszitek-e és tudtok önzetlenül segíteni?

10. Az Egyházat anyagilag támogatjátok-e?

11. Nem vagy zsugori vagy ellenkezőleg, könnyelmű?

12. Váratlan kiadásra, üdülésre van-e tartalék pénzesetek?

13. Ma hogy bántál pénzeddel? – És a máséval?

c) A házastársak szexuális életéről

A Szentírás szava a házasságról:

„A kettő testben egy lesz... Így már nem ketten vannak, hanem csak egy test.” (Mt. 10. 5–6.)

„A férfi teljesítse házastársi kötelességét feleségével szemben, s ugyanígy az asszony férjével szemben.” (1 Kor. 7. 3.)

„Az asszony nem rendelkezik tulajdon testével, hanem a férje. Ugyanígy a férj sem rendelkezik tulajdon testével, hanem a felesége.” (1 Kr. 7. 4.)

„Ne tartózkodjatok egymástól, legfeljebb közös megegyezéssel egy időre, hogy az imádságnak szenteljétek magatokat.” (1 Kor. 7.5.)

Házastársak nemi életének lelkiismeretvizsgálati szempontjai

1. Sikerült-e úgy kialakítani házastársi egyesüléseket, hogy egyikőtöknek sem terhes?

igen – nem – nem mindig

2. Sikerült-e úgy kialakítani házastársi egyesüléseket, hogy a gyönyörélmény mindkettőtökben egyszerre lépjen fel?

igen – nem – nem mindig

Ha nem, vagy nem mindig, mi lehet az oka?

3. Férj – előkészítetted-e feleségedet és meg tudtad-e várni, míg a nemi gerjedtség olyan állapotába jutott, hogy ő is, veled együtt közösen élte át az egyesülés örömét? (orgazmus)

igen – nem – nem mindig

4. Feleség – egyesüléskor átélted-e a test és lélek örömet és gyönyörét, lehetőleg férdjed gyönyörélményével együtt?

soha – ritkán – fele-fele arányban – majdnem mindig – mindig

Tudod-e, hogyha az egyesülésben nem élted át, utólag jogod van kielégíteni magadat, férjed visszavonulása után is és ezzel nem követsz el bűnt?

5. Sikerült-e fáradságodat, rossz közérzetet, esetleg idegenkedésedet legyőzve, a nemi egyesülés során úgy helytállnod, hogy házastársad megkapta mindazt az örömet és boldogságot amit várt?

igen – nem – nem mindig

6. Előfordult-e, hogy házastársad súlyos ok nélkül visszautasítottad? (kis fejfájás, némi láz, kis rosszullét, rossz közérzet, fáradtság nem elfogadható ok)

igen – nem

(Ha igen, súlyos bűnt követtél el, meg kell gyónnod!)

7. Volt-e benned annyi tapintat és szeretet házastársad iránt, hogy bár igényelted volna a nemi egyesülést, lemondta róla, mert látta, hogy házastársad számára ez most terhes lenne?

igen – nem – nem mindig

8. Voltak, vagy vannak-e gátlásaid, vagy bűntudatod a házastársi nemi élet iránt, miatt?

igen – soha – néha jelentkezik

9. Férj – magára hagyta-e feleségedet a nemi egyesülés után, amikor ő még igényelte volna a gyengéd együttlétet?

(A női szexuális élmény lassabban csillapszik, mint ahogyan lassabban is gerjed.)

igen – nem is gondolok rá – ritkán

10. Férj – észreveszed-e feleséged vonzó női mivoltát napközben is és azt tudomására is hozod megfelelő módon, hogy örülni tudjon ennek az észrehevésnek?

nincs mit észrevenni rajta – nem veszem észre – észreveszem, de nem reagálok rá – igen

11. Testedet, nemi szerveidet tisztán tartod-e?

naponta fürdök – hetenként kétszer-háromszor fürdök – hetenként csak egyszer fürdök – elhanyagolom (még hetente se).

12. Tudod-e, hogy a szesz fogyasztás a nemi élet szépségét, nemességét megrabolja, biológiai funkcióvá degradálja?

– Ha csak az egyik fél italos, ha csak kismértékben is, a másik fél számára a nemi egyesülést visszataszítóvá teszi.

Ha mindketten italosak, az aktust megfosztja emberi és keresztény méltóságától. Az utódra nézve is káros!

Szoktál-e rendszeresen szeszest italt fogyasztani? Nagyon megkívánod? Ezen a téren nem tudsz parancsolni magadnak?

igen – nem – nem mindig – olykor előfordul

13. Nem vagy túl elnéző házastársad gyengeségével szemben és engedsz-e nemi kívánságának, veszélyeztetve fogamzás esetén a leendő gyermek testi-lelki épességét? (az iszákosságra való hajlam örökölhető)

igen – nem – már előfordult

14. Nem fajult-e nemi életetek pusztá kéjelgéssé, amikor a cél nem a kölcsönös szeretet kifejeződése, hanem a minél nagyobb érzéki gyönyör keresése?

igen – nem – néha előfordult

15. a) Védekeztek-e gyermekáldás ellen?

b) miért?

c) Mi módon?

d) Gyóntatódnak őszintén beszéltél-e erről?

a) igen – nem

b) mert...

c) a férj: megszakítással – gumival

a feleség: spirállal – pesszáriummal – gyógyszerrel
mindketten: időszakos önmegtartóztatással

(Ogino–Knauss – hőmérős eljárás – Billings módszer)

d) igen – nem

16. Tudtok-e egészen őszinték lenni egymáshoz nemi kapcsolatotok dolgában? (megbeszélés)

igen – nem – nem értjük meg egymást

17. Vannak-e bármilyen szexuális problémák házasság-életetekkel kapcsolatban?

pl. a) nemi szervben fájdalomérzet jelentkezik az egyesülés során bármelyik félnél

b) viszolygás a szexuális élettől (terhedre van)

c) kívánt-e házastársad a nemi kapcsolat során olyat amitől undorodtál volna vagy bűnnek tartottad?

d) kívántál-e te olyat, amit házastársad nem volt hajlandó teljesíteni?

(A c. és d. ponttal kapcsolatban felhívjuk figyelmedet az 1. Kor. 7. 4. szentírási szakaszra, amit az elején közöltünk. Ilyen irányú problémáidat a gyóntatóddal beszéld meg.)

18. Akadnak-e más nemi élettel kapcsolatos problémáid, amik itt nem kerültek felsorolásra? (Legyenek azok akár biológiai, akár pszichológiai, akár vallási természetűek.)

19. Szoktál-e hálát adni Istennek a házastársi szeretet öröméért, boldogságáért, amely az Ő ajándéka-ként a nemi egyesülésben fejeződik ki?

igen – nem – eszembe se jut ez a téma

20. Szoktál-e hálát adni Istennek, hogy munkatársává fogadott új emberi személyiségek létrehozásában, részesévé tett az Ő csodálatos teremtettségében?

igen – nem – eszembe sem jut ez a téma

A megfelelő válaszokat húzd alá és megsejtheted, hol kell rendezni azt, ami nem megfelelő, miben kell tanácsot kérni, mit kell házastársaddal megbeszélni.

A házastársak kiegyensúlyozott, harmonikus nemi kapcsolata biztosítéka a család boldogságának is. Igaz, hogy a családi boldogságnak nem ez az egyetlen összetevője. Más téren is rendezettnek kell lennie a családi életnek. (anyagiak, lakás, pihenés, kultúrigények, gyermeknevelés, kegyelmi élet).

4. A fogamzás elkerülésének megengedett újabb módzatai

a) A teherbeesés (akik gyermeket kívánnak) vagy A TERHESSÉG ELKERÜLÉSÉNEK ÚTJA, ártalmatlan, biztos és ELFOGADHATÓ ELJÁRÁSSAL.

(Billings)

A családtervezés módszere azon a biológiai tényen alapszik, hogy a nőknek egész fogamzóképes életükben a rövid termékeny szakaszokat hosszabb terméketlen szakaszok váltják, tehát jóval több a terméketlen napok száma, amikor lehetetlen a szexuális kapcsolatból a fogamzás, mint a termékeny napoké, amelyeken fogamzás lehetséges. A termékenység az ovulációtól függ. (Ovulatio = az érett petesejt kilökődése a tüszőből). Minden menstruációs ciklusban az ovulatio ideje határozza meg a termékeny és terméketlen napok elrendeződését. A természetes módszer használatának sikere azon fordul, hogy fel tudjuk-e ismerni az ovulatio közeledtének és bekövetkezésének idejét.

Azokon a napokon, amikor az asszony termékeny (azaz az ovulációt megelőző két nap, az ovulatio napján és az ovulációt követő egy nap) a méhnyakban levő sejtek sajátos nyákot választanak ki, amelynek megjelenését az asszony felismerheti. Minden termékeny asszonynak van erről a tünetről tapasztalata, bár lehet, hogy nem tudja a jelentőségét és abban a téves hitben él, hogy ez valami rendellenesség.

(Csak a nagy mennyiségű gennyes, bűzös, véres vagy habos, felmaródást, erős viszketést okozó hüvelyi folyás utal betegségre. Ha ilyent észlel forduljon orvoshoz!)

Az élettani nyákfolyás jellemzői

Egy szabályos tartamú menstruációs ciklusban megfigyelhető, hogy a havivérzés megszűnése után ingadozó számú napokon keresztül semmiféle hüvelyi folyás nincs. A hüvely belső része nedves, de a bemenet száraz és ez észrevehető *szárazságérzetet* kelt. Ezek az ún. „száraz napok”. A nyákfolyás megindulását ennek a szárazságérzetnek a megszűnéséről lehet észrevenni. A nyák mennyisége egy vagy két nap alatt úgy megemelkedik, hogy látható lesz: sárgás, fehér vagy homályos pépes állományú. Az ovuláció közeledtével a nyák típusa megváltozik: általában tisztább lesz, átlátszóbbá válik, fényes, hasonló a tojásfehérjéhez (sima, rugalmas és rostos vagyis nyújtható anélkül, hogy elszakadna). Ez a nyák *sikosító érzetet* kelt, amely akkor is felismerhető, ha a nyák mennyisége nem látható. Ez az ún. „tetőzés tünete” általában az ovulációt megelőző napon érzékelhető. A ciklusnak ebben a szakaszában történt nemi érintkezés nagy valószínűséggel fogamzást eredményez. Tehát, akik a terhességet kívánják, ezt az időt használják ki.

Az ovuláció bekövetkezte után a nyák ismét homályos, fehér vagy sárgás, ragadós állományú, emiatt kissé kellemetlen lehet, de meg is szűnhet. A következő menstruáció a tetőzés tünete után 12–16 nap múlva jelentkezik.

A módszer alkalmazása

Annak a házaspárnak, aki el akarja kerülni a terhességet, minden szexuális kapcsolattól tartózkodnia kell minden napon, amelyen nyákfolyás van egészen a tetőzés tünetét követő 4. napig (azaz amíg elég idő múlik el, hogy az ovuláció végbemenjen és a petesejt elsorvadjon), valamint a menstruáció egész ideje alatt (mivel a menstruációs folyás elfedheti a nyákfolyást, és

így a menstruáció alatt is előfordulhat idő előtti ovuláció tünete, de rejtetten marad).

Házaséletre használhatók az ovuláció előtti száraz napok, valamint minden nap a tetőzés után a 4. naptól a ciklus végéig.

Figyelmeztetés: A nyák mennyisége nem fontos elem, és az a nap, amelyen a legnagyobb mennyiségben észlelhető a nyák nem szükségképpen a tetőzés napja. A nyák a fogamzóképes napok alatt nem mindig fényes, lehet zavaros, vérrel szennyezett vagy sárgás; a legfontosabb tünet a sikosító, sikamlóssá tevő érzet. A tetőzés tüneténél leírt ún. termékeny típusú nyák jelenléte esetén akkor is szükséges a három napos biztonsági határ betartása, ha csak egyetlen napon volt észlelhető.

A hüvelyből bizonyos ondós váladékozás van a szexuális kapcsolatot követő napon is. Ez esetleg össze teveszthető az asszony saját szabályos nyákjával is. Ezért jobb az elsajátítás kezdetén a nyák folyását szexuális kapcsolatokkal való kölcsönhatás nélkül tanulmányozni úgy, hogy a férj és a feleség önmegtartóztatást vállal egy teljes cikluson keresztül. A napi megfigyelések (esetleg feljegyzések) felhasználásával hamar megszerzik azt a jártasságot, hogy felismerik a nyák tünetének kezdetét és a száraz napokat, amelyek azt megelőzik. Amikor a következő ciklusban újra kezdik a kapcsolatot, nyilvánvalóvá lesz a különbség a szabályos nyák és az ondós váladék között.

A módszer alkalmazása speciális esetekben

Szülés után

A terhesség egész ideje alatt, valamint a szülés után kb. 6 hétig nincs ovuláció. Ha az asszony kizárólag tejjével táplálja a csecsemőt (feltéve, hogy a tej mennyisége elég a csecsemőnek és nem szorul tápszeres pótlásra) a szülés utáni első három hónapban ritkán

van fogamzás. Ha a szoptatást helyesen végzik, mindig a csecsemő szükségletének megfelelően, az ovuláció sok hónapon át függőben maradhat. Ha valaki három hónapnál kevesebb ideig vagy egyáltalán nem szoptatja a csecsemőt a termékenység előbb visszatérhet. A szoptatás gyakoriságával az ovuláció újra elmaradhat. A szülés után a gyermekágyi folyás egyre csökken és néhány hét után teljesen elmúlik, ún. száraz napok váltják fel vagy igen kis mennyiségű nyákos napok. Ez a váladék ragadós, széteső, néha tejszerű, nem sikos, határozottan elűtő attól, ami a termékenyítésre alkalmas napokon van. Ennek a nem termékeny váladéknak legelső változását vagy enyhe mennyiségi növekedését is úgy kell tekinteni, mint figyelmeztetést mindenféle szexuális kapcsolat kerülésére, megtartva a megtartóztatást még három nappal a nem termékeny váladék legáltalánosabb típusának visszatérése után.

Az ovuláció visszatérését előre jelezheti az említett váladék emelkedésén kívül az anyatej mennyiségének csökkenése vagy a menstruációs vérzés felújulása. Szülés után az első ovuláció olykor anélkül következik be, hogy menstruáció megelőznél! Szoptatási idő alatt a terhesség elkerülése érdekében kerülni kell minden nemi kapcsolatot, amikor termékeny típusú váladék észlelhető, amikor hüvelyi vérzés jelentkezik és mindig ha három vagy több folytatólagos váladékos nap van (hacsak nem tudja az asszony gyakorlatból, hogy a váladék biztosan nem termékeny típusú). Az ilyen megtartóztatásokat a nemi kapcsolattól meg kell hosszabítani egészen a lehetséges termékenység bármely figyelmeztető jelének megszűnése utáni 4. napig.

A menstruáció megszűnését megelőző időszak (praeclimax)

Ezekben az években a fogamzás lehetősége folyamatosan csökken. A menstruáció végleges megszűné-

se előtt sok, vagy majdnem minden ovulációs ciklus terméketlenné válik. A ciklusok hossza rendszertelenné válik, a vérzés erősebb lehet. Gyakori ebben a korban a fokozott ingerlékenység, fogyás vagy hízás. Jellemző tünetek: hőhullámok, erős izzadás, végtagok zsibbadása, hangyamászás érzése, ingadozó vérnyomás.

A menstruáció megszűnésének következtében növekvő számban lehetnek ún. száraz napok, de ha teljesen megszűnik is az ovuláció, időről időre lesznek váladékos napok. Ebben az időben is alkalmazható a módszer: elég akkor mellőzni minden szexuális kapcsolatot, ha megvan a lehetséges termékenység bármelyik jele egészen ezek megszűnése utáni negyedik napig.

A termékenység jelei a következők:

- A váladék ismert ovulációs lefolyása
- A termékeny típusú nyák jelenléte akár egyetlen napig is

- Vérzések

- Három vagy több egymás utáni váladékos nap

(Ez utóbbi esetben megítélhető, hogy a váladék olyan típusú-e, amelyenre vigyázni kell.)

Fogamzásgátló anyagok használatának abbahagyása után

Az utolsó fogamzásgátló tabletta bevétele után néhány napig a beszüntetés miatt egy megvonásos vérzés következik be. Néhány héttel később visszatérhet az ovuláció és két héttel az ovuláció után a menstruáció. A megvonásos vérzés kezdete és az első menstruáció közti időköz gyakran hosszabb, mint az asszony szabályos menstruációs ciklusa és nagyobb a menstruációs vérvesztés is. Amikor visszaáll az ovuláció fájdalmas lehet. Az első ovuláció és az első menstruáció közti idő lehet nagyon hosszú, de lehet nagyon rövid

is. Ha a ciklusok korábban szabálytalanok voltak, a rendellenesség még inkább jellegzetes lesz. Rögtön meg kell kezdeni a tünetek feljegyzését, miközben a férj és feleség vállalja a teljes önmegtartóztatást egy hónapon keresztül. (Az esetleges ondónedvfolyás váladékot rejthet és a módszerben járatlan asszony nem ismeri fel a termékenységre utaló jeleket.) Ha a ciklus képe világosan kialakult a következő menstruációs ciklusban a már ismertetett módon járhatunk el.

b) KIEGÉSZÍTŐ (a hőmérőzési módszerről)

Az előzőekben ismertetett módszer begyakorlásakor a nő saját ciklusának megismeréséhez segítő eljárás-ként alkalmazható az ún. hőmérőzési módszer.

A nő reggeli, ébredés után azonnal mért testhőmérséklet görbéje menstruációs ciklusonként azonos lefolyást mutat. Az ovulációt követő időszakban a reggeli hőmérséklet 0,3–0,5 °C-kal magasabb, mint az ovulációt megelőző időszakban. Kivételesen az ovuláció időpontjának megfelelő néhány tized fokos hőmérséklet-csökkenés is kimutatható.

A hőmérőzés

Ahhoz, hogy a hőmérsékletek alapján készített ciklusgörbe értékelhető legyen elengedhetetlen, hogy a hőmérőzést pontosan végezzük.

1. Minden reggel, ugyanabban az időben mérjük, lehetőleg ébredés után, mindenfajta napi tevékenység megkezdése, tehát felkelés előtt. (Ha az asszony nyugalmát az ébredés előtt valami megzavarta, tanácsos a mérést kb. egyórás ágynyugalom után végezni.)

2. Mindig azonos módon hőmérőzzünk.

A mérést lehet végbélben, hüvelyben vagy a nyelv alatt (hőmérőt nyelvvel a szájfénékhez szorítva) végezni. A hónaljban mért érték erre a célra pontatlan.

3. Lehetőleg ugyanazt a hőmérőt használjuk, mert az azonos típusú hőmérők is jelentős eltérést mutatnak.

4. A kapott értéket azonnal jegyezzük fel. Ne hagyjunk ki egyetlen napot sem, mert az adatok másként nem értékelhetők.

A jegyzet készítése

Erre a célra legalkalmasabb egy négyzethálós füzet. A ciklusnap tárbba az aktuális hőmérsékleten kívül feljegyezzük a ciklus kezdetének (a menstruáció első napja) időpontját. Az ovulációra utaló jeleket pl. pontszerű vérzés a ciklus közepén, hangulati változások, derékfájás, ágyéktáji nyomás, mellfeszülés, oldalfájás érzése. Jegyezni kell a betegségeket is, még a legenyhébbeket is, mint pl.: a náthát, fejfájást, hasmenést, vagy más változásokat pl. utazást, nagyon kevés alvást vagy bármely orvosi kezelést, mert mindezek a hőmérséklet átmeneti növekedéséhez vezethetnek és így hamis képet kaphatunk az ovuláció időpontjáról. Ajánlatos ugyanezen a lapon jelezni a hüvelyi folyás megjelenését és minőségi változását is. (Szárak napok, a nyákfolyás megindulása, termékeny típusú nyák megjelenése, tetőzés tünete.)

A görbe értelmezése

A pontosan készített feljegyzésekből általában egyértelműen elkülöníthetők az ovuláció előtti alacsonyabb hőmérsékletű napok az ovulációt követő magasabb hőmérsékletű napoktól. Több ciklust megvizsgálva, az a hőmérsékleti fok, amelyet az ovuláció előtt még nem ér el, az ovuláció után már elhagy a görbe az ún. középhőmérséklet. Az a nap, amelyen ezt a képzeletbeli határvonalat metszi a görbe vagy az azt közvetlenül megelőző napok valamelyike az ovuláció

időpontja. Ez a naptárkészítés segítséget nyújt a folyamatos önmegfigyeléshez a ciklusok hosszának és lefolyásának meghatározásakor, de a termékeny és terméketlen napok pontos elkülönítése e módszer segítségével kevésbé lehetséges, ezért ajánlott egyidejű feljegyzéskészítés a nyákfolyásról is. Ha a két feljegyzés egymásnak ellentmond, a nyákfolyás tetőzési tünete az irányadó.

A ciklusgörbét ajánlatos a módszerben járatos személynek ill. orvosnak megmutatni, vele közösen kiértékelni. Különösen fontos ez ott, ahol rendellenesség (szabálytalan ciklus) áll fenn. Természetesen olyan orvost kell keresni, aki ebben a kérdésben megértést mutat.

c. PG/53 Mikroszkópos módszer

Szeretnénk most a legújabb, mindnyájunk által a gyógyszerházakban, jobb drogériákban könnyen beszerezhető, termékenységi megállapítására alkalmas eszközről ismertetni.

A neve: PG/53

Ez az eszköz kb. 8-szor 8 cm-es keretbe foglalt kis mikroszkóp, amely méreteinél és könnyűségénél fogva bárhol, bármikor használható.

Ára nem túl megterhelő, 1000 és 2000 Ft körül mozog. Egész életen át használható.

A vizsálat kivitelezése igen egyszerű. Történhet a méhnyak váladékából, vagy a nyálból egyaránt. Ebből a váladékból a felnyitott szerkezet megfelelő lemezére felviszünk az említett váladékból egy keveset és hagyjuk teljesen megszáradni, hogy vizsgálatra alkalmas legyen. A nyálminta vétele előtt ne öblítsük ki a száunkat, a vízzel való keveredés megzavarhatja a képet. Ha megszáradt, a másik lemezzel letakarva, lámpa elé tartva és a mikroszkópba tekintve, termékeny napok esetén páfrányszerű kristályosodást (rajzolatot) fogunk

látni. Ez az ovuláció (petefészektüsző repedése) előtt 3-4 nappal következik be és utána még 3-4 napig tart.

Ha a mikroszkópban szemlélt rajzolat nem a páfrány levélhez hasonló hanem szabálytalan formákat mutat ez a „nem fogamzásképes” jele.

Két megjegyzés: 1. az említett átvilágítást izzólámpával végezzük, tehát nem fénycsővel, vagy matt izzólámpa fényénél. Szemüveget ne használjunk.

2. E módszer alkalmazásának begyakorlásához alkalmas kezdetben más módszer/rekkel együtt végezni (Billings, hőmérős eljárás), hogy a kellő és biztos gyakorlatot megszerezzük.

Sőt célszerű a tesztet eleinte nyállal, majd cerixváladékkal egyaránt elvégezni.

5. A terhesség megszakításáról és az AIDS-ről

A laza erkölcsi felfogásból fakadóan a szexuális élet visszaéléseinek két embert-rontó, kiemelten súlyos következménye a terhesség szándékos megszakítása (abortus) és az AIDS.

E kettőről akar némi eligazítást adni a következő ismertetés.

a) Az abortusról és következményeiről

Házasságkötésre készülőknek, a természetes fogamzásgátlásra vonatkozó ismereteken kívül, tisztában kell lenniük egy olyan fontos – keresztény ember számára komoly lelkiismereti terhet jelentő – kérdéssel, mint amilyen az abortus problémája. A következőkben erről lesz szó.

Előljáróban néhány alapvető fogalmat kell tisztázni. 1. Orvosi szempontból, abortusnak tekintünk minden, a terhesség 28. hete előtt bekövetkezett vetélést. A fiatal terhességnél ez vérzés, később szülési fájdalmak között következik be. Ilyenkor a megtermékenyített petesejt, embrió, vagy magzat távozik – a terhesség fókától függően.

a) Spontán abortusról akkor beszélünk, ha minden külső beavatkozás nélkül „magától” következik be. – Ennek számtalan oka lehet, erről most nem célunk tárgyalni.

b) Terhességmegszakítás történik, ha ezt a folyamatot valamely szándékos beavatkozás (pl. fizikai: műtét, kémiai: pl. injekció stb.) idézi elő.

2. A katolikus Egyház – (tudósokkal egyetértésben) – tanítása szerint, a fogantatás első pillanatától emberi személynek kell tekinteni az anyaméhben fejlődő magzatot. Éppen ezért, ennek erőszakos eltávolítását – a terhesség legkezdetibb pillanatától –, gyilkosságnak tartja.

Ez alkalommal csupán erről az utóbbiról (a terhesség erőszakos megszakításáról) és annak főleg orvosi következményeiről lesz szó.

Az első terhesség megszakítás, az esetek jelentős részében, meddőséggel jár. Ez a meddőség későbbi terhesség megszakításoknál is bekövetkezhet.

Ilyen beavatkozás után kezdődnek azok a méh körüli szövetek, méh és petefészekgyulladások, amelyek – főleg elhanyagolt esetekben –, krónikus gyulladás talaján, rákos elfajuláshoz vezetnek. Ezekhez a gyulladásokhoz társulnak azok a – sokszor életen át tartó –, derékbe is kisugárzó alhasi fájdalmak, amelyek a beteg mindennapjait keserítik. Segítségül fájdalomcsillapító gyógyszerhez folyamodnak, ezek legtöbbször azonban mellékhatásai vannak, amelyek másodlagosan, leggyakrabban vérképző szervi vagy májkárosodást idézhetnek elő.

Életveszélyes következmény lehet a gyulladások következtében kialakult összenövés, amely a megtermékenyített petesejt vándorlását teszi lehetetlenné az anyaméhben. Így jön létre a méhen kívüli terhesség, amely hasi katasztrófa képében, nagy vérzést okozva hal el, veszélyeztetve az anya életét.

Az abortus, mint műtét, az esetek elég nagy százalékában a méh perforációjával járhat és szerencsétlen esetben, csak a méh eltávolításával menthető meg az anya élete.

Az abortust kísérő fertőzések lehetőségeiről, kriminális esetekről most nem is szólunk.

Szólnunk kell azonban az anya érzelmi életében történő megrázkódtatásról. Az anya gyilkosságot követ el, saját vére ellen, amely egy életre szóló lelki sérülést eredményezhet. És eredményez is. Lelkigyakorlatos tapasztalat, hogy idős nők, akik valamikor fiatal korukban engedtek az abortus kísértésének – bár már többször meggyónták ezt a bűnüket –, mégis újra meg újra vádolják magukat. A gyóntatónak sem könnyű megnyugtatni őket, hacsak nem sikerül rávezetni lelkét Isten megbocsátó irgalma iránti abszolút bizalomra.

De felvetődik az a kérdés is, hogy az anya „rendelkezhet-e” a születendő gyermek élete felől egyedül, hiszen ennek a gyermeknek apja is van. Hol marad az apai beleegyezés?

A politikusok a művi abortus veszélyeit sehol nem emlegetik, és a legtöbb nő így tudatlanul – kellő ismeretek hiányában –, csonkíttatja meg magát.

Végül és nem utolsó sorban: a szociális indok, nem indok. A család anyagi helyzete változhat és számolni lehet a növekvő juttatásokkal is. A gondoskodó Isten nem hagyja cserben azokat, akik bíznak az Ő gondviselésében.

b) Az AIDS-ről

Napjaink egyik, egyre veszélyesebb betegsége az AIDS (= acquired immunodeficiency syndrome): Szerzett immunhiányos tünetcsoport. Az USA-ban 1981-ben ismerték fel a cellularis immunitas (sejthez kötött ellenanyag) sérülésére utaló elváltozást, súlyos fertőző betegek esetén, amikor ennek a defectusnak egyéb okát nem találták. – A tünetcsoport a „human immunodeficiencia vírus” (HIV) okozta.

TÜNETEK:

A betegség sokszor éveken át tünetmentes, néha 10 évig is. A jelentkező tünetek nem jellemzőek. Gyakoriak az általános tünetek, mint a fogyás, láz, éjszakai

izzadás, fül-orr-gége panaszok, nyelési fájdalmak, szájbán gombás folyamatok, stb. Köhögés, légszomj, bélműködés megváltozása, depressziók, személyiség változások, érzés zavar, bőrszárazság, kiütések stb. – Mindezek a tünetek sok más betegségre is jellemzőek, ezek kombinációja jellegzetesebb HIV fertőzésre, mint külön-külön. A laboratóriumi leletek antigen-antitest kimutatásával pozitív esetben, kétféle vizsgáló-módszerrel hitelesítve, megközelíti a 100%-os biztonságot. Hasonló módon a vérből történő szűrés érzékenysége megközelíti a 95%-os biztonságot.

Az újabb molekuláris technikával végzett vizsgálatok az esetek túlnyomó részében már a fertőzést követő néhány hónapon belül kimutatják az antitest választ.

Bár a HIV szinte minden testnedvben fellelhető az átvitel fő módja a szexuális transmissió az ondó és a vér útján. A homoszexuális és heteroszexuális analis (végbélen át) közösülés marad a legnagyobb rizikójú szexuális tevékenység. A fertőzés veszélyének azonban valamennyien ki vagyunk téve, ha nyílt sérülés – akár kisebb is –, beteg ember vérével kerül kapcsolatba. Ajánlatos lenne – tragédiák megelőzésére –, a házassalandók ilyen irányú szűrővizsgálata.

Ha valamelyik félről kiderülne, hogy AIDS-fertőzött, világos, hogy az egészséges fél nem akarna vele házasságra lépni; hiszen ő is AIDS-fertőzötté lenne és a születendő gyermekeik is ilyenek lennének.

Az AIDS-fertőzés megelőzése: a tiszta élet a házasságkötésig. (És nem a gumi, amint nagy plakátokon széltében-hosszában hirdetik. A gumival végrehajtott nemi egyesülés bűn házassafelek között is). Isten VI. parancsa – „Ne paráználkodj!” – meg is követeli ezt, t. i. a tiszta életet házasságkötésig. Isten lehetetlent nem parancsol, teljesítéséhez a szükséges kegyelmeket megadja. De belátható, hogy a kísértő alkalmakat el

kell kerülni, megőrzéséhez pedig a kegyelmi eszközöket használni kell.

Egy fontos megjegyzés: már kiskorú gyermeknek is meg kell tanulnia, hogy nem szükséges minden jelentkező vágyát azonnal kielégíteni. (csoki, fagyi, szörp...).

6. Mit tanácsol Suenens belga bíboros a házastársi boldogság megvalósítására?

Férjeknek:

1. Akkor is maradjanak otthon, ha nagyon vonzza őket a baráti kör.

2. Érdeklődjenek gyermekeik nevelkedéséről édesanyjuknál, kérdezzék ki az iskolába járókat, ügyeljenek vallási életükre.

3. Szívesen menjenek piacra és boltba feleségükkel vagy helyette.

4. Ne felejtkezzenek meg feleségük születés-, névnapjáról, házassági évfordulójukról.

5. Ha az ebéd jó, dicsérjék meg, ha sós, bölcsen hallgassanak.

6. Feleségük kézi munkáját értékeljék, és méltányosan dicsérjék meg.

7. Ne csináljanak sohasem tréfát feleségük rovására.

8. Ne feledkezzenek meg családjuknál szegényebb rokonokról.

9. A másoktól kapott segítséget, szolgálatot, figyelmességet mindig nyilvánosan köszönjék meg, elsősorban feleségüknek, de a házon kívülieknek is, különösen apósuknak, anyósuknak.

10. Magukon lehetőség szerint uralkodjanak.

11. Gondoskodjanak feleségük pihenéséről.

Mit tanácsol Suenens belga bíboros a házastársi boldogság megvalósítására?

b) Feleségeknek:

1. Akkor is mosolyogjanak, ha férjük nagyon unalmas.

2. Mindig mutassanak érdeklődést férjük munkája és tervei iránt.

3. Soha ne hagyják felelet nélkül a házbeliek egyetlen kérdését sem.

4. Szeretettel fogadják férjük és gyermekeik barátait.

5. Elismeréssel nyilatkozzanak férjükről gyermekeik előtt, soha ne bírálják őket mások füle hallatára.

6. Férjüknak házkörüli munkáját mindig értékeljék.

7. Férjüket minél többször apró figyelmességgel örvendeztessék.

8. Férjük rokonait olyan szeretettel fogadják, mint sajátjaikat.

9. Szívesen főzzék férjük kedvenc ételét.

10. Ne feledkezzenek meg a szomszédságban betegeskedő öregekről.

11. Az apróbb nézeteltéréseket ne sokáig tartsák számon.

12. Akármennyire fáradtak, ne panaszkodjanak kimerültségről.

7. Hozzászólások

Többgyermekes házaspár

Most csak nagyon rövid idő áll rendelkezésünkre, de szeretnénk, ha időben érkezne valami. Így érvelésre nincs idő; hézagos, töredékes lesz, amit írunk.

Azt gondolom, hogy a házasságban – imaéletben – a kevesebb közös több, mint a mennyiségileg több egyéni. Ennek is közös feladatnak kell lennie a közös érettség szintjén.

A reggeli közös mise, közös indulás nagyon jó.

A napnak valakiért való közös odaadása is – valakinek a hordozása – egymásra gondolást és együtt az új felé fordulást is jelenti.

A különböző időben való indulásnál kiemelt időkben (pl. advent), az első induló gyertyát gyújt a hallban. Olyan jó az ha később felkelve már „valaki gondolt rám”-mal indulhatunk. A gyertyát egyébként az imádságra emlékeztető jelként kezdtük használni a gyerekek számára.

Az esti imádságnál egy kis csendes idő után kötött imádságot mondunk. Ez azért jó, mert fáradság idején, amikor már ép gondolatunk nincsen, legalább hűségünket állítjuk oda.

Törekvéseink között mindig szerepel, de rendszeresen nem tudjuk megvalósítani a közös csendes idő, valamivel töltekezés, s erről való gondolataink kicserélésének végrehajtását. Nagyon szükségesnek tartjuk.

Az esti ima részeként elfelejtettem írni: „Ne múljék el nap haragotok felett.” A tényleges feloldását a másik felé való neheztelésnek. Ez az utolsó határidő.

A gyerekekkel való közös imák, ahogy nőnek úgy válnak egyre jobban a mi imánk részévé. Bár sokszor azon kapjuk rajta magunkat, hogy az övékét tartalmasabbá tettük, mint a magunkét. Egészen kicsi gyermekeknél az új elé állást, a nap örömeit, hibáit, elétárást a szeretetben való biztonság érzését igyekeztünk megfogalmazni. Esti éneklést a kisebbeknél nagyon jónak tapasztaltuk – lefekvés után közöttük maradva a sötétben. Hosszú ideig a reggeli imát is közösen mondtam velük. azt nagyon fontosnak tartom, hogy ne imádságot „rendezzünk” a gyerekeknek, hanem mi is imádkozzunk valóban sokszor velük.

Imádságunk nagy részét azt hiszem mégis az teszi ki, hogy a nap eseményeiben, örömeiben, nehézségeiben – a szépben, a rosszban – gyakorlatilag mindenben az Úristennel igyekszünk találkozni – s a cselekedeteinket az Ő akaratahoz igazítani – a jelenlétében élni. Egy-egy eseményből ha megfogalmazódik valami, azt egymással megosztani. A hozzáállásainkat igyekszünk nap mint nap „megformázni” – s amennyire lehet a vállalásainkat közössé tenni. Így még ha fizikailag külön is vagyunk, lehet az közös.

Egyébként is bármit vállalunk az közös vállalkozás, csak nem mindig tudatosodik az, vagy nem mindig belülről közösen odaadott.

Lehet, hogy az egyik vállal valamit, s a másik vállalása az, hogy elviseli (elfogadja) a másik hiányát, vagy ami a másik hiányából többletként rá hárul. Nagyon szeretnénk törekedni arra, hogy ez mindig olyan legyen, hogy mindkettőnk jó szívvvel tudja adni.

Így az események, a látott szépek, a tapasztalatok „elmélkedési anyaggá” változnak, az Úristen felé fordítanak. Ehhez valamennyi csend is kell, s azt hiszem

ez kihagyhatatlan. Lehet fizikai munka közben, utazás alatt. Mikor a gyerekek kicsik voltak az ebéd utáni alvás idején mosogattam, ez volt a csendes idő. Akkor szerettem meg a mosogatást.

Csendnek, amikor elrendeződnek bennünk a dolgok, az Ő színe előtt, nem szabad kimaradnia.

Aztán a belső öröm. az Isten dicséret azt hiszem ebből fakadhat. Az örömben van valami megváltó erő. Feloldja a feszültségeket, szárnyalni segíti a belső világunkat. Meg kell tanulnunk örülni, s meg kell keresnünk a minél több örömet. A természet szépségében, egy igazi, másik ember felé fordulásban, egy mosolyban, a reménytelenségek fölé adott természetfölötti reményben.

A hit gazdag világa az életünk minden eseményéhez tartalmat, reményt, szépséget tud adni, és segít az Úr-isten felé emelkedni.

Egy zsoltár az életünk egy nehéz napjához kötve, örökké élő marad. Nagyapi halálakor nagymami elővette a 138-as zsoltárt, együtt elimádkoztuk. csodálatos volt az egész. Akkor éreztem azt, hogy micsoda gazdagság rejlik benne. S így ha az egész eseményre visszagondolok, nem a szomorúság, hanem a Vele való találkozás öröme hat át.

Egyszer valaki elmarasztalóan azt mondta rólunk, hogy velünk „csak vallási dolgokban lehet kommunikálni”. (Nem emlékszem a pontos megfogalmazásra, de az volt a lényege, hogy szűk látókörűek vagyunk stb.) Azóta gondolkodtam rajta és életünk egyik legnagyobb dicséretként tartom számon: igaza van. Szeretnénk ha minden dolgunkat áthatná az Úristen jelenléte. Hisz valóban akármit csinálunk, kirándulunk, építkezünk, barlangászunk stb. abból is Őhöz gondo-lunk, jutunk. S ha ebből valami kívülről is megérezhető, csak örülhetünk neki. Az, hogy ő milyen előjelet tesz elé, az már nem a mi dolgunk.

Amit sikerült átélnünk, belülről megtapasztalnunk, azt egymással megosztani nagyon fontos, éppúgy mint a nap eseményeit. Ezt nekünk megtervezetten nem sikerült sohasem csinálnunk, de erre – legalábbis én bennem nagy a belső kényszer (Pista csöndesebb) – s valahol mindig akad töredék idő (evés közben, lefekvés után...), amikor erre mégis sor kerül.

Időnként ahhoz a hasonlathoz szoktam fordulni gondolatban, „olyannak kell lenni mint a folyadék, ami mindig azt a formát tölti ki amiben van.” A körülmények, lehetőségek körülhatárolnak bennünket, s azon belül kell megtalálnunk a lehetőségeinket a „szükségességre” kitöltenünk maradék nélkül azt a formát.

Anyagiakkal való gazdálkodás

1. Házasság előtt külön külön, ki tudja lesz-e házasság? Ne az összekuszálódott anyagi helyzet kösse össze az emberpárt.

2. Gazdálkodást nem teljes mértékben az anyagi lehetőségek szabják meg. Nagyobb anyagi lehetőségek esetén sem kell minden vágyunkat, a reálisakat sem, realizálni. (Valószínű azonban, hogy most még nem ez a probléma, ti. jegyeseknél).

3. Szűk anyagi lehetőségek esetén: a szükségleteket fényűzés és élvezkedés nélkül biztosítani kell ebbe a színvonalba beleszokva, később nagyobb anyagi lehetőségek sem váltják ki a felesleges luxus élvezkedést. (Ezt célszerű mindig kerülni.) A szükségletek biztosítása normál munkaidőn belül általában lehetséges. Vasárnapi pénz után futás biztos, hogy káros. Görcsös pénz után futás is rossz eredményt hozhat, de okosan, ügyesen keresni a lehetőségeket, az jó. (Ügyesen és nem ügyeskedve, nem más kárára.)

4. Az anyagi gazdálkodás szintje közösen alakítható ki. Mindkét fél lépjen a másik felé, és szeretettel fogad-

ja el, a másik elképzelését. Így közös színvonal alakul ki, melyből tovább már közösen léphetnek.

5. Bármilyen kevés az anyagi lehetőségünk, a szükségeshez képest mindig van a látókörünkben olyan, aki még rosszabbul áll. Ennek észrevétele és segítése nem szabad, hogy hosszú időre kizáródjon az életünk-ből, mert könnyű érzéketlenné válni. (Leszokni erről.)

6. Ne akarjunk mindent egyszerre véglegesre és tökéletesre beszerezni. (Főleg a divatost, ami nem mindig a legcélszerűbb, de drága. A jó, az még ha sokba kerül is nem drága.)

Ehhez én csak annyit: az életet sohasem szabad felüggeszteni sem anyagi, sem lelki élet vonatkozásában, de lehet nagyon egyszerűen, erősebben a lényegre koncentráltan élni. Egy szoros idő anyagilag is megtaníthat arra, hogy anyagi fegyelemre szoktasson, megtanítsa súlyozni, értékrendet tartani. A vágyakat reális keretek között tartani, és lemondani. Ha ezt belülről jó szívvel tudják csinálni, épülhetnek rajta. A mai körülmények között úgylis kevesen ismerik meg a fiatalok közül azt, hogy mennyivel egyszerűbben is lehet szépen és boldogan élni: „Ha az emberiség a szükségleteit elégítené ki, s nem az agyrémeit, indulatait”. (Weöres Sándor).

Az építkezéseknek nemcsak az anyagi leterhelés a legnagyobb nehézsége, időnként meg kell tudni állni töltekezni, egymásra is időt szakítani, mert egyébként mire felépül a ház, nincs kinek.

Ugyanaz a dolog lehet összehozó és szétvivő. A munkát lehet közös odaadással is csinálni – így, belülről együtt. S minden munkában lehet az új felé fordulni, örömet találni, s ha ezt meg tudjátok osztani egymással, imádsággá, elmélkedéssé válhat egy építkezési vállalkozás is.

Egyhetes hívő gyakorló házaspár

Ma van egy hetes házassági „évfordulónk”. Szeretnénk mégegyszer megköszönni a lelkiismeretes felkészítést, a sok jótanácsot, amivel útnak tettett bennünket indítani. Ha a nászútról hazamentünk, szeretnénk ismét személyesen is felkeresni az Atyát, de addig is elküldjük, amit kérni tettett – már nagyon nyomja a lelkiismeretünket.

Mégegyszer átbeszélgettük a hallottakat, azóta szereztünk hozzá sok új benyomást, amit akkor még nem tudtunk volna megfogalmazni.

Mindjárt az elején szeretnénk elmondani, hogy ilyen tartalmas és széleskörű ismeretanyagot a „kezdéshez” sehol másutt nem kaptunk, még a szüleinktől sem. Valahogy minden elvész az álszeméremben. Az Atya azt mondta, hogy „muszáj valakinek foglalkozni vele”. Ez nem csak „muszáj” kérdése, szerintünk ez a legmegfelelőbb fórum, ahol mindenki őszintén – saját magával szemben is őszintén – tud beszélni és gondolkodni ezekről a kérdésekről. Őszintén hisszük, hogy a mi gyerekeink és a hozzánk hasonló házaspárok gyerekei már a családi körben megkapják azt a sok mindent, ami a család és az otthon teremtés a felnőttkori boldogságunkhoz szükséges. Nekünk még sok újat adott a felkészítés. Reméljük, hogy észrevételeinkkel segítünk abban, hogy még teljesebbé váljon.

Feltétlenül szükségesnek tartjuk, hogy az oktatást tartó személy ismerje meg a jegyespár egyéniségét és a különböző tárgykörökben való jártasságát. Nálunk ez nem volt probléma, bár talán a szexuális kérdéseknél a kelletténél többet időztünk. Fontos lenne az őszinteség és a türelem gyakorlásának tudatosítása.

Mi kezdettől fogva őszintén megbeszéltük egymással minden szexuális problémánkat, annak ellenére, hogy mindvégig tiszták maradtunk. Ez az őszinteség még nagyobb jelentőséget kapott most, amikor már há-

zasok vagyunk. Úgy érezzük, helyes, ha ez az őszinteség már a jegyesség alatt is gyakorlattá válik.

Visszatérve a bevezető gondolatunkhoz (a jegyespár megismerése), talán érdemes lenne egy egész foglalkozást rááldozni, esetleg meghatározott szempontok alapján kötetlen beszélgetést folytatni. Az oktatás vezetőjének el kell tudnia döntenie, hogy a jegyespárnak mire van szüksége, mert azt önmaguk nem tudják teljesen felmérni. (Legalábbis mi nem tudtuk.)

Nagyon élveztük azt, ahogyan a Bibliából kiindulva Atya megmagyarázta a férfi és a nő helyét és feladatát Isten terveiben. Sokat segített abban, hogy hitéletünkbe beillesszük a házastársi együttlétet. Nagyon sokat jelentett nekünk az a párhuzam, amit a házastársak együttléte és a Krisztussal való együttlét (szentáldozás) között állított fel.

Szerettünk volna többet hallani az együttes imaéletről. Igaz, ezt mindenkinek önállóan kell kialakítania, de hasznos lenne ötleteket adni, esetleg példákat bemutatni. Azért tartjuk fontosnak, mert az oktatás során hallott rengeteg ismeretet, együttélési szabályt senki sem tudná gépiesen minden pillanatban alkalmazni, nem beszélve a naponta jelentkező nehézségekről. Szükséges, hogy Isten segítő szeretete mindig velünk legyen. Ezt pedig rendszeresen kérni kell, és természetesen megköszönni is.

Nagyon tetszett nekünk az az őszinte légkör, ami ezeket a beszélgetéseket jellemezte. Jó volt, hogy minden alkalommal a „tananyagon” kívül jutott idő a napi nehézségek és az otthonteremtéssel kapcsolatos problémák megbeszélésére is. Ezt esetleg gyakorlattá is lehetne tenni az oktatás keretein belül.

Mi a jegyesoktatást sohasem tekintettük „kötelező” elfoglaltságnak. Mindig önálló esti programként kezeltük, igyekeztünk készülni rá és egymás között megbeszélni, s már előre örültünk neki.

Szeretnénk még egyszer megköszönni Atya áldozatos odaadó munkáját!

Még csak annyit szeretnénk hozzáfűzni, hogy boldogok vagyunk!

Kétgyermekes, hívő és gyakorló fiatal házaspár

Meghallgattuk a jegyesoktatási anyagot (kazettáról). Nagyon köszönjük, hogy végre ilyen is van, mivel nagy szükség van az ilyen jegyesoktatásra (ez nemcsak formális, mint általában mindenütt). Még házásoknak is hasznosnak találjuk. Tetszik, hogy közvetlen hangvételű és gyakorlatias.

Mi házasságunk négy éve alatt arra jöttünk rá saját és mások tapasztalata alapján, hogy három dolgot érdemes kiemelni és hangsúlyozni a házasulandóknak, mégpedig azért, mert ezt nagyon nehéz megtartani és tudatosan kell a konkrét helyzetekben ezek használatára törekedni.

1. A házasság után ELSŐ a házastársam – „Ezért a férfi elhagyja apját és anyját, a feleségével tart és egy test lesz a kettő.”

2. Nem Neked, hanem RÁD mondok igent, vagyis elfogadlak olyannak, amilyen vagy.

3. tudja az ember beismerni saját hibáját, és a másinak megbocsátani.

1. Nagyon nehéz megtartani, mivel szüleink eddig felneveltek, és mindenért hálával tartozunk Nekik. De vannak olyan helyzetek, amikor a legjobb szülők is a házastárs ellen próbálják fordítani a gyermeküket. Ilyenkor kell nagyon tudatosan határozni és a házastárs mellé állni.

2. Jegyesség alatt nem adódnak olyan helyzetek, hogy az ember jövődöbelijének minden jó és rossz tulajdonságát megismerje.

3. Bármennyire is megalázónak tartjuk, ha tévedésünket be kell ismerni, szavakkal a másiknak igazat adni, de meg kell tenni.

Amit meg egyszer megbocsátottunk azt többé ne hánytorgassuk fel.

Köszönjük, hogy az Atya ennyit foglalkozik a jegyekkel és a házasságokkal, ez feltétlenül javunkra szolgál.

Kétgyermekes, hívő és gyakorló fiatal házaspár

Igyekeztünk gondosan végiggondolni mindent, lehet, hogy talán túl hosszan, de ez az én hibám. Ha megkérnek valamire és azt fontosnak tartom, képtelen vagyok felületesen csinálni. Férjem is, én is végigolvastuk. Sok helyen csak a saját nevemben írok, de férjem is elolvasta és egyetértett vele. Ő egy kicsit kényelmesebb, minthogy ilyen dolgokkal hosszan foglalkozzon.

Elnézést, hogy ilyen sokáig „ültünk” rajta, de többször is végigolvastam és jegyzetelgettem. Talán hosszúra sikerült, de ennek egy előnye van: kiszűrni mindig lehet.

Lehet, hogy átfedések vannak itt-ott, de sajnós képtelen vagyok még alaposabban átgondolni, nincs több időm.

Első beszélgetés.

„Egy ismerős házaspár...”

„A családpasztorációban eltöltött hosszú évek tapasztalata alapján...”

Ehhez:

Mindketten nagyon fontosnak tartjuk, hogy foglalkozzanak a papok szexuális felvilágosítással. Viszont egyet mindketten vitatunk: hogy a házasságok elromlásának az oka 98%-ban a szexuális életre vezethető vissza.

Szerintünk a házasság alapja a szeretet, ennek egyik kifejezési formája, sőt megerősítője a normális szexuális élet.

A kiegyensúlyozott szexuális élet nélkül – el tudjuk képzelni – felbomlik a szoros kapcsolat. De szeretettel hihetetlen sokat lehet változtatni ezen is, mind minden (a szexproblémákon). Persze ha nem küzdenek a házastársak, hogy házaseletük (szexélet) rendbe jöjjön, akkor a szeretet is gyengülhet. Ez egy folyamatot indíthat el és végül semmi sem marad csak a gyűlölködés.

„Egy háromgyermekes, hívő és hitét gyakorló édesanya elmondta...”

Ehhez:

Szerintem a példa bizonyítja, hogy bár nagyon sok házaspárnál szexuális kapcsolat van, de „üres”. Fontosnak tartanám külön a fiúk figyelmét fölhívni, hogy küzdjenek jóakarattal, a másokra figyelemmel a közös öröm kialakításáért. A türelmes szeretet olyan sokat segíthetne.

Második beszélgetés

„...túl hosszú udvarlás után (4-5 év) olykor bizony rossz házasság következik”.

Ehhez:

Szerintem, ha nincsenek szükséghelyzetek (mint pl. nálunk a főiskolám miatt kellett várni 3 évet, lakás sem volt), akkor arra lenne jó figyelmeztetni a jegyeseket, hogy az esküvő előtti időben próbálják még jobban megismerni önmagukat és választottjukat. Próbálják eldönteni magukban, amennyire tudják, hogy mit várnak az életben maguktól és mit a társuktól. Utána ezt egyeztessék és beszéljék meg.

Én úgy gondolom ez a folyamat mindenkinél különböző időt vesz igénybe. Szerintem ideális lenne, ha ez

határozná meg nagyjából az esküvő előtti „megismerési időt”.

Hiszen így nem tehet egyik sem szemrehányást a másiknak, illetve nem verné a fejét a falba, hogy milyen hülyeséget csináltam ezzel a házassággal.

Ez persze így túl elvontnak hangzik, de szerintem végső soron segíthet a későbbi időben.

Harmadik beszélgetés

„A tennivalók kb. így fogalmazódnak meg...”

Ehhez még egy gondolat:

A hétköznapiak taposómalma bizony 6 és fél év alatt volt jó pár nehéz időszakunk, de azt mindig az élet, a napi gondok, a gyerekek ellátása stb. ... hozták.

Mi soha nem egymásban kerestük a baj okát, tehát ha ért valami szomorúság inkább mindig egymásba „kapaszkodtunk”.

Mi egymásnak mindig egy „szigetet” jelentettünk és igyekeztünk, hogy mindig az is maradjon.

Fontos lenne, ha a jövőendő házastársak minden nap (egyénenként, lelki állapot és pillanatnyi igény szerint) valamennyi időt csak egymással lennének, egymásra figyelnének.

Van amikor ez csak csendes együttlét, van amikor beszélgetés – ezt a hangulat hozza.

Így a hétköznapiak taposómalmában kettőjük kapcsolatát színesen tudják fenntartani.

De ez nem mindig megy símán, erre jó odafigyelni, mert bizony a munka és sok más könnyen el tudja ettől vonni az embert, ha nem törekszik rá.

Erre jó lenne felhívni a jegyesek figyelmét. Hiszen ez a jegyesség és a házasság elején magától megy – de ahogy hallom –, később nincs rá igény.

„...a nők ápolják magukat, a férfiak vegyék észre...”

Ehhez:

Mi nők hajlamosak vagyunk ápolni magunkat, de el is várni, hogy észrevegyék.

Ha meg a férj nem veszi észre – megsértődünk.

A férfiak meg azon tudnak megsértődni, ha ezt a nők közlik. És részben igazuk van.

Tanuljuk meg mi lányok, asszonyok, hogy az ellenkező neműek észreveszik ápoltságunkat, a tetszeni vágyásunkat, nőiségünket.

Egy nő megérzi, ha külsejével hat egy férfira, a férjére – szavak nélkül is.

Legalábbis nekem ez a tapasztalatom.

Mi nők kislány korunk óta álmodozunk (a nagy Ő-ről, és sok minden másról).

Hajlamosak vagyunk állandóan udvarlást elvárni, ami 5-10-20 évi házasság után átalakul, más a formája, mint a jegyeseknél. Az érzelmek – jó esetet nézve – azonosak, de a kifejezési forma nem lehet ugyanaz, mint amikor az ember jegyes volt. Szerintem a jegyeseket – főleg a lányokat – figyelmeztetni kellene, hogy ne álmokban éljenek, mert abból felébredni kegyetlen lehet. Az álmodozásokból irreális elvárások lehetnek, amelyeknek egyetlen férfi sem tud megfelelni. Bizony én a családomban nem ismertem egyetlen férfit sem, akit eszményképemnek tekintettem volna. Férjemmel szemben nem voltak irreális elképzeléseim és bizony így sokkal-sokkal többet kaptam ezalatt a 6 év alatt, mint amire a korábbi gyerekkori tapasztalataim alapján számítottam volna.

Nem csalódtam, sőt ma is újra Őt választanám.

Szerintem jelszó lehet a lányoknak:

A házasság nem örök udvarlás.

Negyedik beszélgetés.

A házaseséttel, a szexuális élettel kapcsolatos intim tanácsokat (a fiúknak szólót) én csak négyszemközt

adnék a fiúknak. Engem az esküvő előtt is zavart volna, de még most sem szívesen hallgatnám.

„...férjek tudatlansága, vagy önzése miatt...”

Ehhez:

felhívnám a figyelmüket, hogy törekedjenek arra, hogy figyeljék meg, mi okoz örömet a feleségüknek és mi nem a szexuális életben, és ha szeretettel, a másik boldoggá tételének szándékával közelednek hozzájuk és ezt megpróbálják ki is fejezni, egy idő múlva biztosan boldoggá tudják majd tenni. Egyszer hallottam és el is tudom hinni:

„Nincs frigid nő, csak ügyetlen férfi.”

Ne törjenek le, ha az első pár hét, hónap sikertelen, illetve nem olyan sikeres, mint azt a férfiúi büszkeségük szeretné. **KÜZDJENEK A FELESÉGÜKÉRT!**

Egyébként az egyiknek azt kellene mondani: uralkodj ösztöneiden, a másiknak: légy bátrabb, merészebb!

Jó lenne, ha megvizsgálnák magukat a fiúk, hogy melyik vonatkozik rájuk!!!

Ötödik beszélgetés.

„...a hanyag és felületes jegyesoktatás miatt...”

Ehhez:

Szerintem bármelyik pap a lelkét kiteheti, ha valakiben belülről nincs meg az igény a normális életre, a normális szeretetre.

Hatodik beszélgetés.

A próbaházasság ellen:

Mi több, mint 3 évig vártunk egymásra és néha bizony kegyetlenül nehéz volt, de sohasem bántam (uk) meg. Ezt a férjem nevében is írhatom, hozzájárult.

Megtanultunk küzdeni, várni, türelmesnek lenni ilyen téren. És amit az ember nem kap tálcán, annak jobban örül, jobban tudja becsülni, értékelni.

Még egy indok: Nemcsak az esküvő előtt kell tudni az embernek (fiúknak és lányoknak egyaránt) fegyelmezni magát, hanem utána is adódnak olyan időszakok, amikor nemet kell mondania magának. (pl. szoptatás, egy-egy elhúzódó betegség, terhesség elkerülése végett.)

Engem a két említett példa egyike sem tartott volna vissza a próbaházasságtól. (Bocsánat az őszinteséért.) Illetve rosszul írtam: csak önmagukban ezek a példák nem tudtak volna visszafogni.

Hetedik beszélgetés.

Illetve amiket most írok az részben kapcsolódik csak a hetedikhez, részben azt írom le, amit mi tartottunk ill. tartunk fontosnak még a jó kapcsolathoz. Talán egy-két nálunk bevált „kiegészítő”.

– Tisztán tartani egymás iránti érzéseinket. (Az én érzéseimben férjemmel kapcsolatban soha sem volt rosszindulat, gyűlölet. Minden érzésemet – egy hónap múlva lesz 10 éve, hogy ismerjük egymást – el tudtam volna neki magának is mondani, talán jobb kifejezés: mindig tisztán tudtam a szemébe nézni.)

– Sohase vámi egy külső személytől az egymás közötti problémák megoldását. (Mindig mindent egymás között rendeztünk.)

– A házasság célja nem elnyomni, hanem kiteljesíteni a másik egyéniségét. (Bizony ez néha nem könnyű!)

– A napi problémákat, mérget, félreértést, bosszankodást nem „átvinni” holnapra. – Sohasem haraggal elaludni.

– Naponta megküzdeni a másikért és nemcsak a bajokat megoldani.

– Küzdeni, küzdeni és nem nyafogni!

Talán még két gondolat: A jegyesek ha előre képesek lennének meggondolni, hogy mit képtelenek elvi-

selni, és azt megmondanak a másiknak, megbeszélnek, akkor sok későbbi civakodásnak az elejét vennék!

Mi ezt nem beszéltük meg, fogalmunk sem volt róla, viszont, ha eszünkbe jutott volna, egy-két dolog könnyebb lett volna. Másoknál talán komolyabb meg-rázkódtatást lehetne elkerülni. Sokszor olyan dolgok miatt hallok egymásra mérgelődni embereket, hogy a fülem kettéáll.

Példát mondjak? Apróság:

Pl. férjem rettenetesen éhes tud lenni, ha nem reggelizik rögtön felébredés után. Én meg olyan álomszuszék vagyok, hogy felébredés után még egy fél óra kell míg normális leszek, utána takarítás jön az öltözés után rendrakás és az ebéd végiggondolása. Hát ez bizony teljesen ellentétes. Így megegyeztünk Ő felkel (ha a gyerekek felébrednek eltárgálja őket) és azonnal leül reggelizni. Ő így elégedett és én sem vagyok kizökkenve a hétköznapi megszokott házirendemből.

Mi ezen sosem veszekedtünk, de amióta ez így kialakult az egész napunk derűsebb.

A másik gondolatom:

Talán jó lenne lehetőséget adni a jegyeseknek, hogy külön-külön eljöhessenek problémáikkal. Én bizony elég gátlásos vagyok, biztos egy-egy ilyen megbeszélésen inkább hallgatnék, mint a jövődöbelim előtt kérdeznék.

Egy háromgyermekes hívő, gyakorló édesanya

15 évvel ezelőtt kötöttünk házasságot.

Visszaemlékezés: a szülő szereti gyermekét, próbálja átadni tapasztalatait (szellemi, erkölcsi, anyagi) tanácsokkal látja el, ill. készíti fel az önálló életre. A nemi életre való felkészítés legtöbbször kimarad. Pedig már serdülő korban tisztában kell lenniük a fiataloknak a nemi élet tényeivel, testi és lelki velejáróival. A szexu-

alításról beszélni kényes téma volt a múltban és napjainkban is az. A szülők viszolyogtak, ill. viszolyognak ettől a kérdéstől. (Kényes téma, tudatlanság, szérem, vagy nem alakult ki szülő és gyermek közt az a bensőséges őszinte kapcsolat, amely lehetővé tenné, hogy a gyermek kíváncsi kérdéseire korának megfelelően őszinte választ kapna.) Az iskola abban az időben még nem foglalkozott ezzel a kérdéssel. Biológia órán ugyan 1–2 órán keresztül foglalkoztunk a témával, ez kimerült abban, hogy a tanár a könyv alapján ismertette a fiúk és lányok közt mutatkozó nemi különbségeket. A számonkérés, ill. feleltetés elmaradt.

Jegyesoktatás nem volt, csak adatfelvétel.

Azóta történt bizonyos előrehaladás: a mi szemléletünk (hisz szülők lettünk) is változott, ritka ma már a gólyamese. A tankönyv nem 1-2 oldalon, hanem 4-5 oldalon keresztül foglalkozik a témával.

Osztályfőnöki órán meghívott orvos tart előadást, működik házassági tanácsadás.

Rendelkezésre állnak szexualitással foglalkozó könyvek, melyek elsősorban élettani kérdésekkel foglalkoznak (nemi ösztön), de lélektani vonatkozása háttérbe szorul. (Erkölcsei vonatkozásai). Tehát a társadalom átalakulóban van, ezen belül a család is. Egyre többször hangzik el, hogy válságba került, (az erkölcsi alapok is megváltoztak.)

Tulajdonképpen jó irányú változás nemigen következett be. Fiataljaink majdnem ugyanonnan indulnak mint mi.

Mikor megkaptuk a magnószalagot végighallgattuk az Atya tolmácsolásában a „kényes témáról” szóló előadást. Őszintén bevallva eleinte szokatlannak tűnt, hisz olyan megvilágításban van elénk állítva a téma amiről még nem hallottunk és magunktól erre nem gondoltunk.

A szexuális kérdés élettani és lélektani alapokon nyugszik, elválaszthatatlan.

Élettani szempontból a test gyógyítója az orvos; lélektani szempont: a lélek orvosa a pap, ill. a lelki vezető. Nagymamának volt egy bölcs mondása, mit sokat emlegetett „Pap szava, Isten szava”. Ez a mondás tükröződött ki az előadásból.

Javaslat: „Szexuális etika a házasságban” cím helyett mi talán azt a címet adnánk: harmonikus családi életre való felkészítés. Nagyon tetszett, hogy a nemi élet tényeit az érzelmi (lelki) mozzanatok hangsúlyozása adta vissza.

Az egész mondanivaló Szentírási alapokon nyugszik, Istenre, a szeretetre van felépítve.

Istennel = a szeretettel (szerelem) átszőtt nemi életben az élet szép és becses ajándékát lássuk, ami önmagunk és az egymás iránt érzett felelősségre kötelez.

A szalagon említett példákból is kitűnik, hogy mennyire szükség van segítségre, mennyi a tudatlanság, mennyi az álszemérem, amittől nekünk szülőknek is szabadulnunk kell!

Rájövünk mennyit mulasztottunk gyermekeinkkel szemben, sokszor mi is elodázzuk a választ egy-egy kíváncsiskodó kérdésre. (Talán nem tudjuk honnan induljunk.)

Kiindulási alap: a szeretet = Isten.

Köszönettel tartozunk Atyának mindazért, hogy sok nehézséget leküzdve vette a fáradságot és (bátoságot), hogy elsősorban a szülők, majd az iskola, a társadalom mulasztásait pótolva segítségére sietett fiataljainknak, gyermekeinknek.

Úgy érezzük, ha ilyen megvilágításban kapják az ismereteket a nemi életre vonatkozóan, már más szemlélettel indulnak el a közös úton. Ha probléma merül fel, bátrabban, nyíltabban beszélnek róla, tudják kihez forduljanak bizalommal tanácsért.

Hívó, gyakorló, aktív gyermektelen házaspár

Elolvastam a jegyesoktatás anyagát, és észrevételeimet az alábbiakban szeretném megtenni.

Először is köszönet, hogy Atya – erőt véve természetén – foglalkozik velünk, házасokkal, ilyen mélységig.

Én örömmel üdvözlöm ezt a munkát, még 22 évi házasságomban is adott újat! Bizony nekem is jobb lett volna, ha 15 éves koromban olvashattam volna mind ezt.

Részletezve:

– A szexuális felvilágosítás anyagát az első beszélgetésből későbbre kellene tenni (talán a második beszélgetésbe).

– Nagyon jó: „Rád mondok igent”, meg hogy: „amit az Isten a férfiból kivett, az ott hiányzik, és ami a férfin visszamaradt, az meg a nőben hiányzik”. Én még nem hallottam az összetartozást ilyen jól megfogalmazva.

– Az is nagyon jó: „Rád hangolódtam egész valóm-mal, mindenestül”

– Meglep az a szakasz, hogy az elsietett egyesülés esetén a nő kárpótolhatja önmagát a férfi után. Ez nem önkielégítés?

– Nagyon tetszik: „...csak halálra szánt életet tudunk adni, a megoldás a krisztusi megváltás.”

– Az utolsó beszélgetés elhagyhatóságát nem kellene felajánlani, legyen az az első házastársi (vagy egymás iránti) kötelességük a jegyeseknek, hogy elmennek arra az amúgy is kevés 10 alkalomra! Hiszen egy boldog élet előkészítéséről van szó!

– A 3/a melléklet csak a hitéletben haladóknak való szempontokat ad. Kezdőket talán el is rémít.

Egyéb észrevételeim:

Jó lenne a bevezetőben a papnak „édesapai” szerepéről szólni pár szót, hogy indokoltabb legyen az, hogy e témákról éppen Ő szól.

Nem derül ki eléggé, hogy tulajdonképpen miért szép a keresztényi élet, és ha az, akkor nincs eléggé kihangsúlyozva a gyermek hitre való nevelésének feladata.

Jó lenne egy-két mondatot szólni (Előre üzeni) azoknak, akiknek nem lesz gyermekük. Hiszen maga a házasság és házassfél jut emiatt zátonyra, megghiúsultnak érzi egész életét, házasságát. Atya tanúja volt az én „zavaromnak”. Ez nem elhanyagolható probléma! Nagyon is fel kell hívni rá a figyelmet, hogy lelkiileg hogyan juthatnak túl azon a döbbeneten, amit az a felismerés, vagy orvosi nyilatkozat okoz, hogy nem is lehet gyereke. Csak nagyon buzgó Istenbe temetkezés segít ebben a helyzetben. Erről (kéresztutam állomásairól) szóban majd többet. Egy alkalommal majd szeretném felkeresni Atyát még e művel kapcsolatban, hamarosan.

Meg lehetne említeni, hogy minden felvilágosultság, jószándékú próbálkozás ellenére is sikertelen maradhat a harmonikus szexuális élet kialakítása. Mégis boldog kell legyen a házasság. Hogyan? (Nagyon hatásos a „hopponmaradt” fél részére, ha a Szűzanya ölébe hajtja a fejét, ott letisztul zúgó feje; meg nagyon hangsúlyozni kell a lemondás gyakorlását, a megbocsátásra való készség állandó élesztését e szituációkban is. Segít még a hideg zuhanyozás és egy jó séta – mondjuk egy öreg meglátogatása.)

S ha még arra is kitérne Atya ebben a nagyon jó, sajtót érdemlő kéziratban, hogy miképpen újíthatják meg mindig újra az elvizenyősödött kapcsolatukat a házasfelek, ha összevesznek valamin, vagy sikerült megsérteni a másikat és forr a vulkán, vagy kényyszerűen le kell egyiknek mondania valamiről a másik-

nak javára; biztos segítő menedék megint csak a Szűzanya!!!

Olyankor úgy látszik, hogy minden odaveszett, vége a boldogságnak, ezt jól elszúrtam, vagy elszúrtuk, csodálatosan rendbehoz mindent a Szűzanya, ha Őt kérjük, Neki elpanaszoljuk még ha mi nem is látjuk a kiutat, a nap újra kisüt majd, és szebben fog sütni, mint valaha. Ugyanis a Szűzanya biztosan meglágyítja az egyik felet vagy mindkettőt úgy, hogy képesek lesznek bocsánatot kérni és adni egymásnak.

Elnézést kérek, ha valahol bután fogalmaztam, vagy úgy tűnik, ki akarnám oktatni Atyát! Ments Isten ettől! Csak látom a teljességre való törekvést, és ehhez szeretném szerény meglátásaimat hozzáadni.

Férjemnek nem jutott ideje végigolvasni az anyagot, de én felolvastam és elmondtam neki a lényegesebb részeket (biztos nem mentesen a részrehajlástól!) és az Ő véleménye, hogy

„Kicsit zavaró, hogy a szakrálissal foglalkozó papnak kell beszélnie ezekről a dolgokról. Inkább megfelelő orvosi irodalomra való hivatkozással kellene ezekre az apró, de el nem hanyagolható teendőkre utalni.”

Én erre azt mondtam, hacsak nem veszi le a polcról Atya és nem adja a kezükbe a fiataloknak, nem lesz annak elolvasásából semmi. (22 év alatt nem tudtam elérni, hogy Ő is elolvasson egy ilyen könyvet alaposan. Ezzel nem akarom Őt „bemártani”, csak ismerem a férfit.)

Egy pszichológusnő

Nagyon köszönöm a lehetőséget amit a „mű” elolvasásával kaptam, szándékosan írom a mű szót mert végig azt éreztem, hogy akiknek szól azokat mint teremtményeket hozzásegíti az Isten elképzelésének beteljesítéséhez.

Csodálatos az őszinte hangvétel – a magam számára is követendő példa – munkámnál fogva többször kell ezekről a dolgokról beszélnem, eddig mindig restelkedtem, most megértettem, hogy a Szentírás segítségével a félreértések és az esetleges perverzítás veszélye kivédhető és csak így kaphatja meg méltó helyét az ember életében és tudatában a szexualitás. Az őszinteségről még egy gondolat, talán így sikerül az embereknek megtanulni, vagy eltanulni érzéseikről, érzelmeikről beszélni, a ma embere gyakran minden életformában magányosságról panaszkodik ennek egyik oka, hogy csak eseményeket, történéseket képes kommentálni és csak olyanokat, amiben ő mint résztvevő nem szerepel csak mint szemlélő.

Az egész anyag részletes és ismételt átolvasása örömrözetet váltott ki belőlem, hogy sokaknak, mindenkinek jó lenne így bemutatni a házasságot, de nem tudtam szabadulni a szorongásomtól sem, félek, hogy csak egy nagyon kis réteg rendelkezik a megfelelő receptorokkal vagyis lelki intelligenciával, ami a megértést, elfogadást szinte habituálni képes; ezt már az első hittanórán kellene elkezdeni... van erre lehetőség? Ugye ne is tegyek kérdőjelet.

Nagyon örülök, hogy az Atya is felhívja a figyelmet a későbbiekre vonatkoztatva, hogy az asszonyok ápolják, gondozzák magukat – ha egy elhanyagolt, túlzottan puritán vallásos asszonyt látok, mindig arra gondolok, hogy nem valószínű gyermekei vallásossága, különösen nem a lányoké, mert úgy vélik a „külcsín a belbeccsel” együtt jár.

1. beszélgetéshez

Talán hasznos lenne az első beszélgetés lényegi részét a fiatal pár személyiségének, elvárásainak, elképzeléseinek és akkori helyzetüknek (anyagi, egzisztenciális) megismerésével tölteni, mindezt tenni tudatosan két célzattal – így a további beszélgetések köz-

vetlenebbek lehetnek és hozzásegíti a házasulandókat az egymás jobb megismeréséhez.

Felhívnam figyelmüket, amit a továbbiakban hallani fognak ne akarják eddigi biológiai, filozófiai vagy bármely tudomány kapcsán hallott ismereteikbe beépíteni, mert bár tudományra alapozott lesz, minden közlés elsődlegesen Istenre alapozott.

Az utóbbi időben megromlott házasságokban mind gyakrabban hivatkoznak szexuális problémákra, de ezek teljesen alaptalanok, lényegében nem is szexuális jellegűek, szeretetlenségből, szeretethiányból adódnak, ami a megalapozatlan házasságkötésre vezethető vissza, amikor a testi vágyakat az érzelmekkel összekeverték.

2. beszélgetéshez

A házasság első éve sok nehézséget fog mindkét fél számára jelenteni, a legboldogabb jegyesség után is nehéz lesz összeszokni, lesznek olyan napok amikor úgy érzik, hogy a tűrőképességük legszűkebb pontjánál állnak; az elviselhetőség sarkalatos tétele; ne úgy induljon egyik fél sem a házasságba, hogy majd a másikat megváltoztatja, inkább a megszokom, elfogadom szándékával; önmagára vonatkoztatva pedig legyen képes alakulni, asszimilálódni.

3. beszélgetéshez

A modern pszichológia beszél a kitérülközről, de pontosan a mai ember tapasztalatai alapján fél a kitérülközéstől, fél, hogy visszaélnék vele, megcsalják, kihasználják; mindezt vállalni kell azoknak, akik jobbat akarnak, akik újat akarnak.

Szabó Ferenc szép gondolatait, talán ha az idő engedi, részletesebben kellene kifejteni.

A pszichés alkat alatt a személyes tulajdonságokat is értjük, mindazt ami az egyénre jellemző, természetesen a gyengébb pontokat is, soha ne élcelődjünk a másik sebezhetőségével, ez az amit tisztelni kell a

másikban, amit a legszorosabb kapcsolatban is szuverenitásnak kell elfogadni társunkban.

Itt nagyon szubjektív gondolataim támadtak; akik a vallásos ember egyéni tulajdonságait negatívként előszeretettel sorolják fel, azok tudat alatt irigylik a hitét.

4. beszélgetéshez

Nagyon sok feleség panaszkodik a türelmetlen, a klíméletlen és az elalvó férjekre különösen negyvenéves koruk után. Emögött mindig szeretethiány és szeretetvárás húzódik meg, nagyon ritkán szexuális problémák.

6. beszélgetéshez

Nem tűnnek életszerűnek nekem a példák, de ennél a beszélgetésnél különösen nem – ha a kapcsolatot házasság követi akkor gyakori a férj bizalmatlansága, ha velem akkor mással is stb. nem beszélve, hogy az első örömet ellopták maguktól. Erről a csalódottságról sok fiatalasszony beszélt nekem is – a másik lehetőség, ha nem házasodnak össze a leány számára mindenestre kudarcélményt jelent, önmaga igazolására keresi a következő partnert, a folytatásra nem is jó gondolni... a test, lélek harmóniája felbomlik, önmagát kiszolgáltatja és megalázza.

8. beszélgetéshez

A gyermekek vállalásánál a szülők soha nem gondoljanak a maximális ellátásra, hiszen a gyermeknevelés csődjét látjuk abban, hogy a mai gyermek mindent szükségén és igényén felül kap.

Sok fontolgatás után, kicsit bizonytalanul írtam le gondolataimat, véleményemet, elnézését kérem, ha valamit helytelenül láttam és semmi esetre se tessék kritikának venni.

sok köszönettel és üdvözlettel

8. A párválasztás néhány szempontja

Előzetes megjegyzések

1. Házasságod boldogsága a helyes párválasztáson múlik.

2. Tudnod kell, hogy a fiatalok mai generációja korábban érik szexuálisan, mint nagyszüleid generációja. Ugyanakkor személyiségében évekkel később. A kettő tehát nincs szinkronban, mint azelőtt.

3. Ebből következik, hogy a házasság megkötését nem szabad elsietni. Hiszen a házasságban elsősorban nem szexuális partnert keresel, hanem érett személyiséget, jövődöd életednek társát jóban-rosszban.

4. Az úgynevezett „együttjárás”, főleg ha korán kezdődik, komoly akadálya lehet a helyes párválasztásnak. Mert:

a) a kezdeti pajtáskodást szexuális érdeklődés fogja felváltani,

b) régi tapasztalat: különmeműek zárt helyiségben négy szemközt szexuális bűnöket követnek el. És ennek rossz következményei lesznek. Éspedig:

c) a tiltott gyümölcs édességét megismerve, gyakran fogják kószolgatni, s így tartósan vétkeznek.

Ha fogadás következik be, akkor vagy abortus, vagy házasság szokott a megoldás lenni. Vagyis súlyos bűn, vagy egy rossz házasság.

d) Az „együttjárás” megakadályozza a harmadik, az „igazi” közeledését, mert, lám, az együttjárók – úgy tűnik –, már elkötelezték magukat egymás mellett. Így elszalaszthatod az „lgazit”.

5. Olyan körülményeket kell teremteni a fiatalok számára, hogy több fiú több lánnyal, több lány több fiúval

ismerkedhessék meg. Ez a szülők és a nevelők gondolja, de természetesen a fiataloké is. Ebből a szempontból is alkalmas megismerkedési lehetőséget kínálnak a vallásos kiscsoportok.

6. Miután életed boldogságáról van szó, naponta imádkozz azért, hogy a neked való házastársat ismerhesd meg. De persze a magadét is meg kell tenned. Erre valók a következő szempontok.

Mire figyelj, mire ügyelj?

1. Ha utadba kerül egy olyan másnemű, akit szimpatikusnak, sőt talán vonzónak is találsz, s arra kezdesz gondolni, hátha ő az igazi, mielőtt bensőbb ismerkedés, és az esetleges távoli házasságkötés szándékával közelednél hozzá, *előbb még sok mindent meg kell róla tudnod*. Mert ha kilobban a szerelem, még ha eszeddel be is látod, hogy nem lesz jó vége, erős érzelmi kötődésed miatt nem tudsz szabadulni a másiktól.

2. Először is vallását. Ha te vallásos vagy, s ő nem, vagy más hitet vall mint te (másvallású), akkor jobb ha lemondasz róla. Ha hozzá kötöd magad egy életre, lelkiismereti konfliktusaid lehetnek, esetleg „házasságod megmentése” érdekében kénytelen leszel felhagyni vallásos életeddel. És gyermekeitekkel mi lesz...?

3. Az előzőhöz kötődik az ideológiai probléma. Azt se felejtsd, ha a kiszemelt ateista – materialista emlőkön nevelkedett, a te kedvedért talán igazodik majd hozzád az udvarlás idején, talán a házasság első hónapjaiban is, de azután „buzgósága” szépen el fog kopni. És vele együtt te is elkopsz. Nagyon ritka az igazi „pálfordulás”.

4. Fontos a hasonló szintű képzettség, érdeklődési kör, műveltség szint is. Általában azt tartják, ha a nő nincs azon a szinten, mint a férj, abból még nagyon jó

házasság lehetséges. Fordítottjából alig. Továbbá az a jó, ha a nő néhány évvel fiatalabb.

5. Meg kell tudnod idejében, hogy kiszemeltednek családjában volt, vagy van-e valamilyen idegrendszeri, vagy pszichés betegség, fogyatékoság? Pl. szkizofrénia, hajlam a depresszióra... Ezek, sajnos, örökletes dolgok, s gyermekeid örökölhetik.

6. Meg kell tudnod, a másiknak nincsenek-e káros szenvedélyei? (Iszákosság, kábítószererezés...) Az iszákosság nem örökletes, de a hajlam igen. Ne hidd, hogy az iszákost, kábítószerest majd meg fogod gyógyítani.

7. Ha a fiú nőkhöz közeledik – minden nőhöz általában –, ha a lány általában szereti a fiúkat, minden fiút – ez idők múltával házastársi hűtlenséghez vezethet esetleg.

8. Ha a lány nem szereti a gyerekeket, nem lesz jó anyja belőle. Esetleg gyermeket sem hajlandó majd vállalni.

9. Az egyke gyereket kerüld. Rendszerint önző. Aki nagyon ragaszkodik szüleihez (főleg az egykék, akikhez szüleik is olykor „majomszeretettel” ragaszkodnak), a te kedvedért sem fogja felszámolni ezt a ragaszkodást. Emiatt esetleg csak másodhegedűs leszel házastársad mellett.

10. A féltékeny természetűt kerüld. Féltékeny házastárs pokollá teszi házasságtokat.

11. Ha az anyagiakban túl igényes, költekező, gondold meg jól, hogy mire vállalkozol, ha hozzá kötöd életedet.

12. Figyeld meg, hogyan viselkedik másokkal, szemben, főleg szüleiével szemben. Ha tapintatlan, esetleg goromba, akaratos, neked is lesz részed benne, mert ilyen a természete. Hasonlóképpen, ha nem megbízható, pontatlan, hazudik stb.

13. Lesd meg, hogy milyen a szobája, szekrénye, milyen könyveket olvas? Milyen képek díszelnek

szobája falán? Ha szobája tele van szexképekkel, ilyen olvasmányokkal, ha az ismerkedést azzal kezdi, hogy szexuális közeledést óhajt, hagyd ott, mert csak szexuális partnert lát benned.

14. Ha mindezek alapján úgy gondolod, hogy tudsz vele majd együtt élni egy egész életen át, akkor kezdheted a közeledést.

MOST TALÁN ELHÚZOD A SZÁDAT: HÁT ILYEN KOMPLIKÁLT ÜGY EZ A PÁRVÁLASZTÁS?

Mondhatnánk, hogy igen. De azért az embernek van ebben az ügyben bizonyos normális veleszületett érzéke. Mondhatnánk ösztöne. A szimpátia-antipátia ritkán csal: de azért ne ugorj fejest egy meggondolatlan párkapcsolatba, házasságba. A felsorolt szempontok egyike-másika talán megóv ettől.

9. Csoportos megbeszélés egy közérdekű témáról:

Tapasztalati tény, hogy szépen és jól induló keresztény házasságok is évek múltán elszürkülhetnek.

Kérdést intéztünk gyakorló keresztény házaspárokhoz ezzel a problémával kapcsolatban. Három kérdést tettünk fel. Ezekre kisebb csoportokat alkotva keresték a választ. Válaszaikat összesítve az alábbiakban közöljük.

A három kérdés: 1. Mi az oka annak, hogy jól induló, boldog házasságok idő után elszürkülnek?

2. Hogyan lehetne ezt megelőzni?

3. Ha bekövetkezett, hogyan lehet gyógyítani?

Válasz az első kérdésre: Mi az oka az elszürkülésnek?

Alapvető okot a párválasztás helytelenségében kell keresni.

A helyes párválasztás biztosítékai: hűség, megbízhatóság, kötelességtudat, áldozatkészség, felelősségtudat.

Aki ezekre az értékekre alapoz, nem épít homokvárát. Ezek a MAGASRENDŰ ERKÖLCSI ÉRTÉKEK azonban Krisztus tanítására épüljenek. A helytelen párválasztás oka lehet: a családi életre való előkészítés hiányossága. A jegyesoktatásban történő felkészítés már elkészült. A családban és középiskolások hittanóráin kellene a helyes párválasztás szempontjait megbeszélni.

Oka lehet a meg nem alapozott, rövid ismeretség. Hiszen házasságkötéskor két nagyon különböző em-

ber kerül össze. Különbségük a kezdeti időszak szerelmi boldogságában ritkán okoz problémát. Később a hétköznapi egyformasága, a sűrűsödő gondok okozta idegesség, fáradtság miatt jobban előjönnek egymás eddig észre nem vett hibáik és önzésükben nem akarják azokat elnézni, s ezért könnyen robban az indulat egymás ellen. Figyelmetlenek egymáshoz, elmaradnak a kisebb-nagyobb ajándékok, figyelmességek, főleg a különböző évfordulókon. (Házassági, születésnap, névnap, keresztelők.).

A házaspárok keveset vannak együtt (munkahelyi, otthoni rohanás...), az anyák házon kívüli munkája, túlterhelése nehezíti a jó családi légkör megőrzését. Ügyelni kell arra, hogy az együttézés, az egymás iránti érdeklődés, az egymás dolgaiban való részvétel ne az együtt töltött idő tartamától, hanem tartalmáról minősüljön...

Nem jó a munkaköröket szétválasztani: – ez női – ez férfi munka –, és a gyermeknevelés és házi munka megosztásának hiánya, aránytalansága szintén gyengítő tényező kettőjük kapcsolatában.

A munkahelyi rossz szokások könnyen beszüremkednek az otthonokba. Gyakran az egyik a másiktól azt várja, ami nincs meg őbenne, elvárja, hogy a másik legyen kedves, türelmes, stb....

A túl intenzív odafigyelés az érvényesülésre, az élet küzdelmeire elfeledteti a másik boldogítására tett ígéretet. Kezdenek nem érdeklődni egymás munkája iránt. Nem segítik, hanem inkább akadályozzák a másik személyiségének kibontakozását.

A tv is lehet kerékkötő. Hiszen a legértékesebb esti órák, amikor a család tagjai beszámolhatnak egymásnak napjuk lefolyásáról, a képernyő előtt ülve némán telnek.

Később a gyermeknevelésben adódó véleménykülönbségek – az egyik szülő túlzó szigora, a másik túl-

zott engedékenysége –, komoly problémát jelent a család életében. Ha az anya nagyon csüng gyermekén, a férj elhanyagoltnak érezheti magát, – féltékeny lesz.

Veszélyes ha érzelmileg nem tudják kielégíteni egymást, ha érdeklődési körük merőben eltér, ha hiányos a vallásos lelkület. Ha a házastársak nem adnak magukra: külsejükben, lelkületükben gondozatlanok lesznek, s ezzel mintegy lebecsülik egymást.

Elszürkítheti a házasságot a szülőkkel való együttlaks, vagy a szülők, rokonok nem kívánatos beavatkozása a kiscsalád életébe.

A házastársak magukba folytott problémáik megkövesedhetnek:

haragtartás – nem figyelek rá – megszoktam, mint a levegőt – anyagi gondok előtérbe helyezése – ezek veszélyessége nyilvánvaló.

Ha nem érvényesül a keresztény szemlélet, hiányozni fog a szeretet!

Pedig: Hol hit, ott szeretet,

Hol szeretet, ott béke,

Hol béke, ott áldás,

Hol áldás, ott Isten,

Hol Isten, ott szükség nincsen!

Valami baj van az emberi kapcsolatokkal... mindennapi gond ez... Közömbösséggel, durvasággal, tapintatlansággal vádoljuk egymást. Vajon miért nem vagyunk képesek jó irányba változni egy kicsit? Miért húzódozunk attól, hogy megkövessük egymást, vagy azt, akinek akarva-nemakarva kellemetlenséget okozunk?

Miért nem vállaljuk a bocsánatkérést, vigyázva arra, hogy az ne legyen újabb forrása veszekedésnek. „Bocsánatot kérek... de azért te is...”

Az önhittség, lekezelés, a másokat semmibevevő szemlélet húzódnak meg e jelenség mögött. Ha minden házastárs úgy gondolkodnék, hogy az a kötelessége,

hogy a másikat boldogítsa, milyen boldog házaspár lenne!

Válasz a második kérdésre: Hogyan lehet az elszürkülést elkerülni?

Az elszürkülésért mindkét fél felelős.

Az első időszakban a legfontosabb a két különböző egyéniség egymáshoz csiszolódása. Egymást hibáikkal együtt kell elfogadniuk.

A fiatal házasok szerényebb igényekkel induljanak, és később is mellőzzék az anyagi javak túlzott hajsztolását.

Legyenek figyelmesek egymás iránt, a másik kedveskedését szívesen fogadják. Türelmük szeretetből fakadjon. Tudjanak hallgatni, amikor látják, hogy a másinak csendre van szüksége. Ne csak kapni akarjunk a házasságban, hanem adni is, mert elszürkülhet a házasság, ha az egyik fél mindent a másiktól vár és csak elfogadni akar.

Fontos a pontos hazatérés a munkából, hiszen nem csak a munkára, a családra (gyermemekkel!) is kell idő. A problémák közös megbeszélésénél ne ítékezzünk, ne minősítsünk, hanem kéz-a-kézben mondjuk el érzéseinket is.

Közös morális célok megvalósításáért kell küzdeni. Fő szempontunk: Szeretni! – és nem: Szerezni!

Fogadjuk el a rosszat is, ne csak a jót, ne hibáztatunk egymást, ha valami nem a terveink szerint alakult.

A napot kezdjük imával és fejezzük be közös családi imával. A vasárnapi közös szentmise, szentáldozás és az esetleges egyéb közös vallási program átsegít a következő hét nehézségein.

A közös munka, közös szórakozás, kirándulás, a közös étkezés (naponta legalább egyszer, de legalább vasárnaponként) jó alkalom a beszélgetésre, tervezgetésre...

A megszokottból való kikapcsolódással gyarapodnak a közös élmények. Fontos a bizalom egymás iránt, mely készséget tételez fel a közlésre, kitárulkozásra, őszinteségre.

A személyiség kibontakozásának segítése, a másikat érintő jó vagy rossz, mindkettőjük öröme vagy bánata. Egyéni érdekeinket szívesen rendeljük alá a másik érdekeinek. Mindennap tenni valamit a másik örömére!

Arra kell törekedni, hogy akár apró figyelmességekkel, akár áldozatokkal egymásnak örömet szerezzünk. A boldogsághoz szeretetre van szükség. A szeretet ismeri a lemondást, az önfegyelmet, a figyelmet, a türelmet, tapintatot, a közös aggodalmakat. Enélkül jó házasság elképzelhetetlen.

„A szeretet türelmes, jóságos, nem féltékeny,
nem keresi a magáét... mindent eltűr,
mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel”
(Szent Pál apostol Szeretethimnuszából, 1Kor 13).

Válasz 3. kérdésre: Ha az elszürkülés bekövetkezett, mi a teendő?

A legfontosabb ezen állapot felismerése, valamint a javító szándék felébresztése...

Először is megpróbáljuk az okot (okokat) megkeresni. A felismerés után: készség a beismerésre és megbocsátásra. Nem csak mondom: „megbocsátok”, vagy „nem haragszom” stb. hanem szívem mélyén őszinte legyen a beismerés, illetve a megbocsátás. Ehhez imádságban Istentől kérek kegyelmet. Éspedig kitartóan.

Komoly válsághelyzetben csak Isten kegyelmére és hűségére támaszkodva, tehát természetfölötti alapon képes az ember megőrizni a kapcsolatot. Pusztán emberi erő ehhez nem elég.

Hinnünk kell a kapcsolat javíthatóságában. Tanácsos tapasztalt lelki vezető, jóbarát tanácsát kell kérni.

A továbblépést tiszta lappal kell kezdeni. Kölcsönösen kell tisztázni az eltávolodás okait, de ne erőszakoljuk a másikra a vélt, igazunkat, hisz ki kell egészítenünk egymást: a nő adja a gyöngédséget, a férfi a biztonságot. Keresztényi lelkülettel és kölcsönös megbocsátással kell visszaállítani a megtépázott bizalmat.

Igyekezzünk úgy viselkedni, hogy egymás számára szeretetreméltóvá váljunk. Az ÉN és a TE szemlélet helyébe lépjen a MI szemlélete.

Ne engedjük tovább szürkülni a kapcsolatunkat, próbáljunk újjátani! Hiszen naponta tartunk önvizsgálatot és megfogadjuk, hogy másnap új emberként kezdjük. Minden nap legyünk egy kicsit újak. Igazodjunk a másikhoz és az adott körülményekhez.

Legyünk figyelmesek: mire van szüksége házastársunknak? – Ápolásra, figyelmes szeretetre, „szeretőre”, vagy barátira, társra?

Egy-egy gyerek születése mindig visszahozza egy kicsit az eredeti boldogságélményt.

Tudjunk örülni mindannak, amit kapunk és örülni annak, amit adhatunk. Ne feledkezzünk meg a legfontosabb évfordulókról, emlékezzünk meg egy-egy szerény ajándékkal, virággal. Ki mit szeret. Kedvezzünk egymásnak.

Mindig legyen egymásra időnk. „Nem az az igazi ajándék, amit adtál, hanem Te Magad vagy számomra az igazi ajándék. Azért jó Veled együtt lenni”.

Mindig legyen egymásra időnk, hogy napi vívódásainkban legyen, aki meghallgat és szeretettel, jó tanáccsal segít. Ezekben a vívódásokban nagy segítség lehet a közös ima és a biblia közös olvasása. Elmélyültebb lelkülettel, közösen végzett szentáldozásban kapott kegyelemmel erősíteni a házastársi szeretetet!

A résztvevők értékes hozzászólásokkal egészítették ki a csoportmunkát.

Íme:

1. Küzdeni kell a lelki világ elsivárosodása ellen. Erre az utóbbira főleg a férfiak hajlamosak. Túlzott technikai érdeklődésük az érzelmi életet elsivárítja. „A feleség olykor egy kis romantikára is vágyik.” 2. Az ellomposodás inkább a nőkre jellemző. Akarjanak tetszeni férjüknek. A férj pedig vegye észre, dicsérje – egy kicsit mindig udvaroljon a feleségének.

3. Veszélyes, ha nincs azonos érdeklődési kör, közös téma. „Nem érdekelsz”.

4. Fiataloknál hiányos jellemnevelés. Igazmondás, megbízhatóság, kötelesség tudat...

5. Minden ember hoz magával képességi értékeket. Segíteni a képesség kialakulását a másiknál, de mértéktartóan, a család ne szenvedjen kárt miatta. Veszélyes, ha az egyik, vagy mindketten állandóan különféle tanfolyamokra, vagy edzésekre járnak.

6. A több életre kell törekedni, nem a jobb életre. A főparancs: Szeress! és nem: Szerezz! Gazdagodj!

7. Házastársunkat ne csúpjuk, ne élcelődjünk. Főleg mások előtt!

8. A másikat kell boldogítani, nem a magam boldogítását elvárni.

9. Vitát nem kell kezdeményezni, de folytatni sem...! „Ne nyugodjék le a nap haragotok felett.” (Szt. Pál). Estig ki kell békülni. Igaz a szavakat oly nehéz megtalálni ilyenkor. Jó, ha a házastársak eleve megegyeznek a bocsánatkérés, békülési szándék egyezményes jelében. Pl. A papucsot a szoba küszöbére teszem.

10. Az elszürkülés nem hirtelen következik be. Fontos, hogy idejében felismerjük jegeit, tüneteit és megakadályozzuk, illetve megelőzzük a kibontakozását.

És végül: KÉT EMBER KÖZÖTT A LEGRÖVIDEBB ÚT: A MOSOLY.

Végül jegyezzük még meg:

Közérdekű téma merült fel. A csoportok tagjai és a hozzászólók középkorú házaspárok és papok voltak, akik tapasztalataikat szeretnék a most induló fiatal házasságok és/de minden házaspárnak is átadni. Hiszen minden házasságban jelentkezhet az elszürkülés veszélye. Jobb ezt megelőzni, mint végigkínlódni.

Kiadja a KORDA Könyvkiadó
6000 Kecskemét, Kossuth tér 3. (Tel.: 76/328-977)
Felelős vezető: dr. Bujdosó Gabriella
Megjelent a MERCATO BT. gondozásában (Tel.: 321-417)
ISBN: 963 8004 46 0
94. 410169 Petőfi Nyomda és Csomagolóanyag-ipari Rt.
Felelős vezető: Sebesvári László vezérigazgató

Jegyesekkel beszélgetünk

„A téma időszerű – nagyon hasznos –, nemcsak a jegyesek házasságra való felkészítéséhez, de későbbben is – amennyiben és amint ez már sokszor az élet útja –, a házasság első éveiben problémák jelentkezének, segédeszköz e könyv annak felfedezésében, hogy

a) mi nem volt helyes az elindulásnál,

b) hogyan oldhatók meg az elindulás után jelentkező nem várt problémák,

c) kölcsönös jóindulattal hogyan lehetséges egy új elindulás.

Igen helyesnek találom az alkalmi olvasók véleményének leközlését.

A téma feldolgozása sok tapasztalatra utal.

A problematika feldolgozása reális-okosan részletes.

Kíváncsú a könyv minél nagyobb körben történő terjesztése.”

P. Horváth Kálmán S. J.

Ajánljuk még a szerző „Aranykereszt” c. ifjúsági regényét is, mely a fiatalok udvarlási és házasságkötési problémáival foglalkozik.

Korda Kiadó